

KERKENBELEIDSPLAN ZOTTEGEM

22/01/2025

Heilig Hartkerk Bevegem

Onze Lieve Vrouw Geboorte en Sint Jozef Kerk Elene

Sint-Pietersbandenkerk Erwetegem

Sint-Paulus' Bekingkerk Godveerdegem

Sint-Pietersbanden en Heilige Berlindiskerk Grotenberge

Sint-Amanduskerk Leeuwegem

Sint-Martinuskerk Oombergen

Sint Gaugericuskerk Sint-Goriks-Oudenhove

Onze Lieve Vrouw ten Hemel Opgenomen kerk Sint-Maria-Oudenhove

Sint-Andreaskerk Strijpen

Sint-Martinuskerk Velzeke

Onze Lieve Vrouw Hemelvaartkerk Zottegum

Onze-Lieve-Vrouw van Lourdesgrot Grotenberge

Sint-Antoniuskapel Sint-Maria-Oudenhove

Congregatiekappel Zottegum



INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2
INLEIDING.....	4
1. SITUERING KERKGEBOUWEN.....	7
2. FICHE PER KERKGEBOUW	9
2.1. H. HART IN BEVEGEM.....	9
2.1.1. <i>Identificatie.....</i>	<i>9</i>
2.1.2. <i>Beschrijving</i>	<i>10</i>
2.1.3. <i>Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....</i>	<i>12</i>
2.1.4. <i>Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie</i>	<i>12</i>
2.2. ONZE-LIEVE-VROUW GEBOORTE EN SINT-JOZEF IN ELENE.....	13
2.2.1. <i>Identificatie.....</i>	<i>13</i>
2.2.2. <i>Beschrijving</i>	<i>14</i>
2.2.3. <i>Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....</i>	<i>18</i>
2.2.4. <i>Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie</i>	<i>19</i>
2.3. SINT-PIETERSBANDEN IN ERWETEGEM.....	20
2.3.1. <i>Identificatie.....</i>	<i>20</i>
2.3.2. <i>Beschrijving</i>	<i>21</i>
2.3.3. <i>Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....</i>	<i>25</i>
2.3.4. <i>Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie</i>	<i>25</i>
2.4. SINT-PAULUS' BEKERING IN GODVEERDEGEM	26
2.4.1. <i>Identificatie.....</i>	<i>26</i>
2.4.2. <i>Beschrijving</i>	<i>26</i>
2.4.3. <i>Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....</i>	<i>29</i>
2.4.4. <i>Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie</i>	<i>30</i>
2.5. SINT-PIETERSBANDEN EN HEILIGE BERLINDIS IN GROTENBERGE.....	31
2.5.1. <i>Identificatie.....</i>	<i>31</i>
2.5.2. <i>Beschrijving.....</i>	<i>32</i>
2.5.3. <i>Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....</i>	<i>35</i>
2.5.4. <i>Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....</i>	<i>36</i>
2.6. SINT-AMANDUS IN LEEUWERGEM.....	39
2.6.1. <i>Identificatie.....</i>	<i>39</i>
2.6.2. <i>Beschrijving</i>	<i>40</i>
2.6.3. <i>Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving</i>	<i>43</i>
2.6.4. <i>Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie</i>	<i>43</i>
2.7. SINT-MARTINUS IN OOMBERGEN.....	45
2.7.1. <i>Identificatie.....</i>	<i>45</i>
2.7.2. <i>Beschrijving</i>	<i>46</i>
2.7.3. <i>Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....</i>	<i>51</i>
2.7.4. <i>Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie</i>	<i>52</i>
2.8. SINT-GORIKS IN SINT-GORIKS OUDENHOVE.....	54
2.8.1. <i>Identificatie.....</i>	<i>54</i>
2.8.2. <i>Beschrijving</i>	<i>55</i>
2.8.3. <i>Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....</i>	<i>58</i>
2.8.4. <i>Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie</i>	<i>60</i>

2.9. ONZE LIEVE VROUW TEN HEMEL OPGENOMEN IN SINT-MARIA OUDENHOVE.....	62
2.9.1. Identificatie.....	62
2.9.2. Beschrijving	63
2.9.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	66
2.9.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	67
2.10. SINT-ANDREAS IN STRIJPEN	68
2.10.1. Identificatie.....	68
2.10.2. Beschrijving.....	69
2.10.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	74
2.10.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	74
2.11. SINT-MARTINUS IN VELZEKE	77
2.11.1. Identificatie.....	77
2.11.2. Beschrijving.....	78
2.11.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	87
2.11.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	88
2.12. ONZE LIEVE-VROUW HEMELVAART IN ZOTTEGEM.....	91
2.12.1. Identificatie.....	91
2.12.2. Beschrijving.....	92
2.12.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	102
2.12.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	103
2.13. ONZE-LIEVE-VROUW VAN LOURDESGROT TE GROTENBERGE.....	105
2.13.1. Identificatie.....	105
2.13.2. Beschrijving	105
2.13.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	107
2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	108
2.14. SINT-ANTONIUSKAPEL TE SINT-MARIA-OUDENHOVE.....	109
2.14.1. Identificatie.....	109
2.14.2. Beschrijving	109
2.14.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	112
2.14.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	112
2.15. Congregatiekapel Zottegem.....	113
2.15.1. Identificatie.....	113
2.15.2. Beschrijving	113
2.15.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	114
2.15.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	114
 3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	115
3.1. ONDERBOUWDE VISIE OP HET TOEKOMSTIG GEBRUIK EN DE TOEKOMSTIGE FUNCTIE.....	115
3.2. PLAN VAN AANPAK HOE DE TOEKOMSTIGE INVULLINGEN ZULLEN WORDEN ONDERZOCHT.....	115
 BESLUIT.....	116
 BIBLIOGRAFIE VOOR DE BIJDRAGEN ‘KERKENBELEIDSPLAN’	117

INLEIDING

De oude parochies waarvan in de pastorale plannen(PP) van 2012 sprake, zijn opgegaan in nieuwe samenwerkingsverbanden .In 2016 kreeg dit vorm in nieuwe dekenaten en parochies. Het vroegere dekenaat Zottegem, bestaande uit 12 parochies werd de nieuwe parochie "Heilige Apostelen Petrus en Paulus". Toen onderverdeeld in 3 sectoren, in 2023 geëvolueerd tot één parochiale structuur. Deze hervorming is opgenomen in het Pastoraal Plan 2024 "Op weg naar een missionaire parochie". Hierin ligt vast dat de zondagsliturgie gevierd wordt in 3 kerken: Velzeke(op zaterdagavond om 18 u), Erwetegem (op zondag om 9u) en in de dekenale kerk van Zottegem, die als centrale kerk fungeert (op zondag om 10.30u).

De 9 overige kerken komen in aanmerking voor herbestemming en/of nevenbestemming. Tijdens deze evolutie bleef de oude juridische structuur van de kerkfabrieken (KF'en) bestaan en werd het juridisch kader aangevuld met de wettelijke bevoegdheden van het Centraal Kerkbestuur (CKB). Samen hebben zij nagedacht en gesleuteld aan een onderbouwd Kerken Beleidsplan (KBP) dat aan de verantwoordelijke instanties (bisdom en gemeentebestuur) kan voorgelegd worden.

Het betreft de KF'en, bevoegd voor volgende gebouwen (kerken, kapellen en grot)

- ❖ Heilig Hartkerk: Heilig Hartplein 1B, 9620 Bevegem
- ❖ Onze Lieve Vrouw Geboorte en Sint Jozefkerk: Baron Idès della Failleplein z/n, 9620 Elene
- ❖ Sint-Pietersbandenkerk: Sint-Pietersplein 2, 9620 Erwetegem
- ❖ Sint-Paulus' Bekerkerk: Sint-Paulusplein 2, 9620 Godveerdegem
- ❖ Sint-Pietersbanden en Heilige Berlindiskerk: Parkstraat z/n, 9620 Grotenberge
- ❖ Sint-Amanduskerk: Sint-Eligiusplein 1, 9620 Leeuwergem
- ❖ Sint-Martinuskerk: Oombergenstraat 26, 9620 Oombergen
- ❖ Sint-Gaugericuskerk: Kruiswaterplein 1F, 9620 Sint-Goriks-Oudenhove
- ❖ Onze Lieve Vrouw ten Hemel Opgenomenkerk: Sint Hubertusplein z/n, 9620 Sint-Maria -Oudenhove
- ❖ Sint-Andreaskerk: Strijpenplein z/n, 9620 Strijpen
- ❖ Sint-Martinuskerk: Sint-Martinusplein z/n, 9620 Velzeke
- ❖ Onze Lieve Vrouw Hemelvaartkerk: Markt z/n, 9620 Zottegem

- ❖ Sint-Antoniuskapel: Kasteeldreef 1, 9620 Sint-Maria-Oudenhove(voor KF Sint - Maria-Oudenhove)
- ❖ Congregatiekapel: Kasteelstraat 30, 9620 Zottegem (voor KF Zottegem)
- ❖ Onze-Lieve-Vrouw van Deinsbekekapel: Deinsbekestraat ,9620 Zottegem (voor KF Zottegem)
- ❖ Onze-Lieve-Vrouw van Lourdesgrot: Grotstraat z/n, 9620 Grotenberge(voor KF Grotenberge)

Het CKB leidde het traject, hield de timing volgens de uitgetekende tijdslijn in het oog, stond in voor de contacten en communicatie met het gemeentebestuur en - administratie, zal desgevallend andere actoren consulteren en de volledige opvolging behartigen.

Op 25/9/2024 werd er gestart met een infoavond voor het CKB in het Sint-Baafshuis in Gent. De informatie werd meegenomen voor de samenkomst met de KF'en op 9/10/2024.

De aanwezige vertegenwoordigers van de KF'en luisterden eerst naar een uiteenzetting van de Heer Deken Emmanuel Vidts over het PP als aanzet van de actualisering van het bestaand KBP.

Daarna nam het CKB over, legde de opdracht uit en vroeg aandacht voor het bijwerken van de kerkfiche (KF). De nadruk werd gelegd op de samenstelling van een gedetailleerde situatieschets (een up-to-date situatie van de bouwfysische toestand en beschrijving van het actueel gebruik van het kerkgebouw alsook de vermelding van de eigendomsstructuur (vanaf 2025 verplicht) en op de precieze verwoording van de intenties, de inzichten en de toekomstige verwachtingen i.v.m. de visie en het plan van aanpak met concrete aanduiding van de categorie (Valorisatie, Neven-, Herbestemming) nodig voor het verkrijgen van subsidies en premies. Voor de eenduidige vorm en de eensluidendheid werd gevraagd het geactualiseerd sjabloon te gebruiken (cfr. <http://www.toekomstparochiekerken.be>). Op de vergadering van het CKB en de KF'en van 8/11/2024 werden de KF'en doorgelicht en kreeg iedere KF de mogelijkheid haar bijgewerkte fiche voor te stellen. De conclusie was dat het moeilijk lijkt om wat emotioneel gevoelig ligt vanuit een nuchtere kijk te objectiveren, men is veel gevallen behoudsgezind en de vrees om los te laten aanwezig blijft. De KF'en werden aangemaand de subjectieve benadering achter zich te laten en met open vizier de nodige correcties te doen. Tijdens de samenkomst van het CKB van 16/12/2024 was er een eerste lezing van de bijgewerkte KF'en. Terug waren er opmerkingen en waren aanbevelingen nodig. De bijgewerkte versies werden onder de loep genomen op 24/1/2025. Voor een 5 tal KF'en waren er kleine bemerkingen. Zij werden individueel gevraagd er het nodige gevolg aan te geven. De derde lezing van de laatst bijgewerkte KF'en door het CKB had plaats op 17/2/2025. Daarna werd ook de lay-out van het KBP digitaal eenvormig gemaakt. De presentatie van de eerste afgewerkte versie aan alle KF'en in aanwezigheid van de bevoegde Schepen ging door op 20/3/2025. Relevante bemerkingen werden opgenomen in de eindversie.

Deze nauwgezette aanpak van het CKB is ingegeven door de ambitie om de juiste inhoudelijke lijnen uit te zetten en een kader aan te reiken om duurzame keuzen voor de kerkgebouwen te maken.

Ondertussen is op 10/1/2025 contact opgenomen met het stadsbestuur van Zottegem om kennis te nemen van haar aspiraties. Blijkbaar is het stadsbestuur doelbewust op zoek naar een locatie voor culturele evenementen en meent die gevonden te hebben in de kerk van Bevegem. Zij mikt op een podiumkerk. Verkennende gesprekken tussen de betrokkenen zijn op handen. Op 31/1/2025 zijn leden van het gemeentebestuur, het CKB en de KF van Bevegem hun licht gaan opsteken in Helmond (NL) en Bemmelen (NL) waar de kerk getransformeerd is in een podiumkerk.

Ook voor de Kerk van Leeuwergem en Elene wordt aan een concrete bestemming gewerkt. Er wordt gedacht aan respectievelijk een kunstatelier met tentoonstellingsruimte en een ontmoetingscentrum.

Het plan eindigt met een overzichtstabel die per kerk de samenvatting is van de intenties en opties met eventueel de toekomstige invulling.

Wie aan dit plan meegewerkt heeft is ervan overtuigd dat voldoende inhoud aanwezig is om een objectief vervolg te kunnen opzetten uitgewerkt in participatietrajecten en bestemmingsstudies.

XXXXXXXXXXXXXXXXX betreft finale datum goedkeuring in de gemeenteraad stad Zottegem

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Zottegem, het centraal kerkbestuur van Zottegem en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

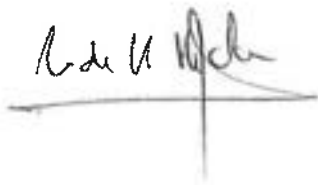
door de bisschop van Gent dd. 16.05.2025

door de gemeenteraad van de gemeente Zottegem dd.

In het kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk.

Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom



Handtekening gemeente

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

GROOT-ZOTTEGEM (= 12 parochies), DRIE ZONES

De centrale zone

1. Onze Lieve Vrouw Hemelvaartkerk – **Zottegem**
2. Heilig Hartkerk – **Bevegem**
3. Sint-Andreaskerk – **Strijpen**
4. Sint-Pietersbanden en Heilige Berlindiskerk – **Grotenberge**

De noordelijke zone

5. Sint-Martinuskerk – **Velzeke**
6. Onze Lieve Vrouw Geboorte en Sint Jozefkerk – **Elene**
7. Sint-Amanduskerk – **Leeuwergem**
8. Sint-Martinuskerk – **Oombergen**

De zuidelijke zone

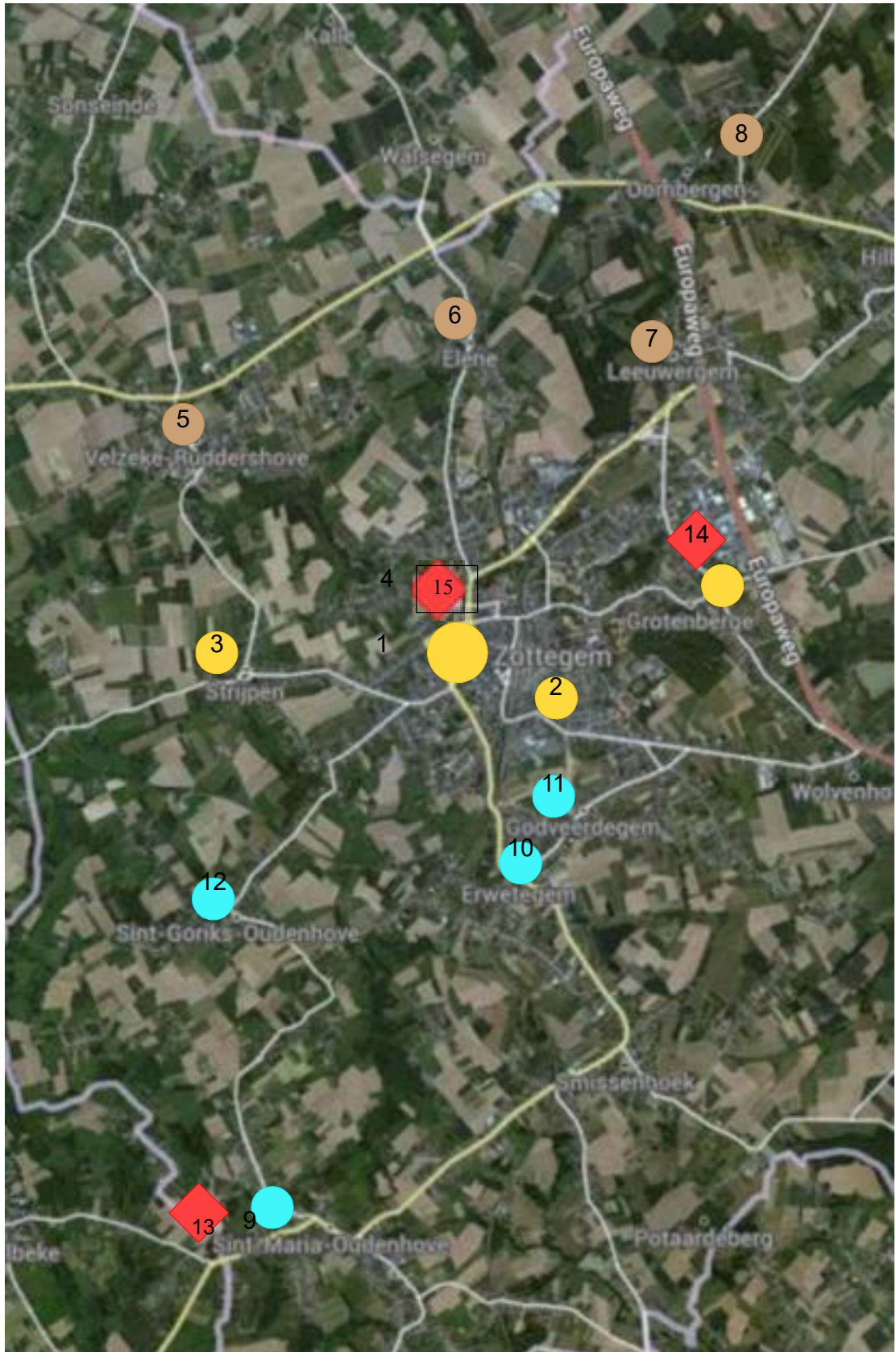
9. Onze Lieve Vrouw ten Hemel Opgenomenkerk – **Sint-Maria-Oudenhove**
10. Sint-Pietersbandenkerk – **Erwetegem**
11. Sint-Gaugericuskerk – **Sint-Goriks-Oudenhove**
12. Sint-Paulus Bekingkerk – **Godveerdegem**

ANDERE:

13. Sint-Antoniuskapel – **Sint-Maria-Oudenhove**
14. Onze-Lieve-Vrouw van Lourdesgrot – **Grotenberge**
15. Congregatiekapel **Zottegem**



ZONERINGSPLAN



SITUERINGSPLAN

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1 H. Hart in Bevegem



2.1.1. Identificatie

Naam: **Heilig Hart**

Geografische ligging

- Heilig Hartplein 1B., 9620 Zottegem - Bevegem.
- 1^e afdeling, sectie A, nr. 819v, 819w en 945n,
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Heilig Hart

Eigenaar: Kerkbestuur, na ruil van gronden met de gemeente Zottegem, 1949.

Bescherming(en)

- Niet beschermd

2.1.2. Beschrijving

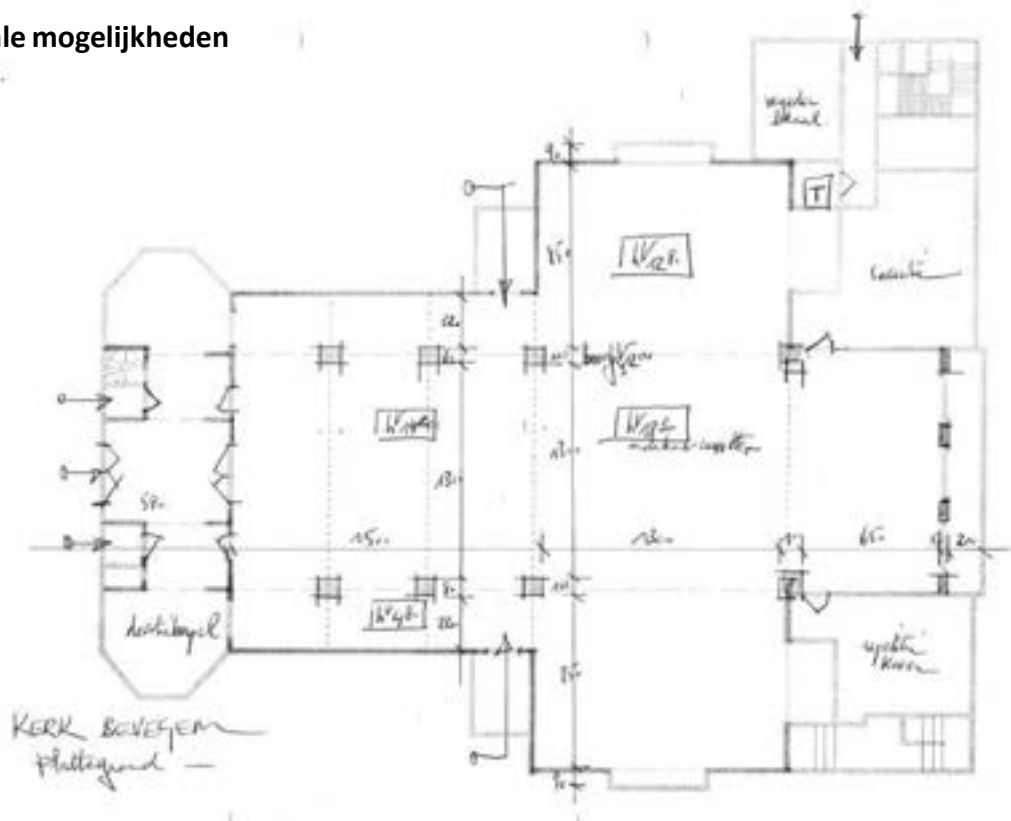
a) Cultuurhistorische waarde

De parochie Heilig Hart Bevegem werd opgericht in 1938. Parochiekerk uit 1948 van architect A. Bressers. In 1950 in gebruik genomen. In 1963 werd de kerk door de Gentse bisschop Mgr. Calewaert ingewijd. Het is een zeldzaam, geslaagd voorbeeld van 'post--neogotiek' dat onder invloed van de Nederlandse architect Alexander Kropholler, een combinatie brengt van de verticaliserende neogotische vormen binnen modernistisch opgevatte bouwvolumes.(K. De Wolf).

De bouwwerken startten op 1 juli 1948. Op 7 november 1948 werd de symbolische eerste steen gelegd door Mgr. Calewaert. Tijdens het volledige jaar 1949 werd aan de kerk gemetseld. In 1950 werkte men aan de daken en de afwerking. Op 24 december 1950 gebeurde de officiële ingebruikname van de kerk en de inzegening door Deken Goethals. Grote herstellingen vonden plaats tussen 1983 en 1990 o.l.v. het architectenbureau Bressers. Enkele jaren later kreeg het interieur een opfrissingsbeurt. N.a.v. het 50-jarig bestaan van de parochie werd een nieuwe kruisweg ingehuldigd. De 14 staties zijn van de hand van Raymond Ceuppens en hebben een actueel karakter.

De kerk kent een vrij grote verering van de H. Rita, voor wie een speciale gebedsruimte achteraan in de kerk is voorzien

b) Architecturale mogelijkheden



De kerk beschikt over een ruim inkomportaal met mogelijkheid tot drie toegangsstromen. Ter hoogte van het transept zijn nog eens twee inkomportalen (bereikbaar via kleinere buitentrappen)

Het schip en transept zijn grote ruimten – op de kruising van beiden is het dak uitgelicht met een rondgang.

Onder het transept en het koor met nevenruimten bevinden zich ruime kelders, deels technische ruimten (o.a.. verwarmingsinstallatie) en deels lokalen ingericht voor de activiteiten van de plaatselijke scoutsbeweging.

Naast sacristie is er aan de noordzijde tevens ruimte voor vergaderlokaal met kleine dienkeuken. Sanitair is aanwezig.

Technische uitrusting:

- Verwarming: gasgestookte luchtverhitter voor de kerk en bijkomende gasgestookte centrale verwarming voor de aanpalende lokalen en de kelder.
- Elektriciteit en verlichting zijn vernieuwd in 2010--2012
- Geluidsinstallatie werd volledig aangepast en onderging de nodige up--grade om tegemoet te komen aan de mindere akoestiek in deze kerk

Toegankelijkheid: door de volledige heraanleg van de buitenomgeving rondom de kerk, het invoegen van trage trappen en een hellend vlak is de kerk gemakkelijk bereikbaar voor minder mobiele personen.

c) Bouwfysische toestand

De laatste tien jaar zijn er heel wat inspanningen gedaan om de kerk en haar omgeving te moderniseren.

Vanaf 2010 tot 2014 is de heraanleg van de buitenomgeving gerealiseerd: prioritair waren de toegangstrappen tot de diverse inkomportalen, het overschrijden van de drempel van die portalen voor personen met beperkingen met een hellende toegangszone, paadjes en trapgehelen, herstellingen aan de kerkmuren/plintstroken Dit alles is aan de vele bezoekers en de wandelaars in de onmiddellijke omgeving ten goede gekomen.

Intussen werden ook:

- de daken grondig gerestaureerd (2007),
- de verlichting volledig vernieuwd zoals draden en armaturen (2012),
- de verwarming van de sacristie en winterkapel is van elektriciteit naar gas
- overgeschakeld (2012),
- nieuw sleutelplan uitgevoerd (2013),
- nogmaals de geluidsinstallatie -- het zwakke punt in de akoestisch minder goede kerk --
- gevoelig verbeterd,
- orgel hersteld (2015 -- 2016),
- daken van kapel en koor vernieuwd (2016).

Deze kerk is daarom zeer goed geschikt om er grote plechtigheden te houden. Terecht kon de inspectie van Monumentenwacht in haar verslag van januari 2017 duidelijk meedelen dat de kerk van Bevegem 'goed en uitstekend' is.

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



Rechts van de kerk bevindt zich het scholencomplex (1) van het St.--Barbaracollege met kleuter- en basisonderwijs. De vroegere noodkapel (2), die lange tijd als parochiaal centrum dienst deed en eigendom is van de VZW Parochiale Werken, is sinds enkele jaren geïntegreerd in dit complex.

Rondom de kerk is er geen kerkhof.

De pastorie (3), gebouwd door de stad Zottegem, ligt achter de kerk, in de Acacialaan 37 en is momenteel bewoond door de aalmoezenier Van het AZ Sint-Elisabeth.

Het H. Hartplein en de omliggende straten bieden ruime parkeermogelijkheden.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In de kerk worden momenteel geen weekend vieringen meer gehouden. Wel zijn er nog uitvaarten en huwelijken. De kerk wordt vooral gebruikt voor grote vieringen, zoals schoolvieringen, vormselvieringen en de paaswake op paaszaterdag voor heel de parochie Zottegem.

Als valorisatie en mogelijke nevenbestemming hebben er af en toe concerten en kooroptredens plaats en onlangs nog de opvoering van een kindermusical door KIFI. Als kerkraad hebben we wel grote bedenkingen daarbij gezien de slechte akoestiek in het gebouw.

De kerk is doorgaans dagelijks open, althans het portaalgedeelte van de kerk met de bidkapel. Onder het koor en de sacristieën wordt de kelder als opbergruimte gebruikt door de Zottegemse scoutsgroep.

Mogelijke bestemmingen zien we in het gebruik van de binnenruimte van de kerk als bij voorbeeld:

- ontmoetingsplaats voor de wijk Bevegem als een tweede ankerplaats, waar de verschillende parochiale werken hun dienstbetoon zouden kunnen vestigen;
- extra ruimte voor de scoutsgroep of voor de naastliggende school, het Sint-Barbaracollege; Deze bestemming zou ook een nevenbestemming kunnen zijn als de winterkapel in het koor nog behouden blijft als liturgische ruimte
- Daarnaast als herbestemming is er de piste met het voorstel van het stadsbestuur om er de cultuurzaal in te vestigen.

2.2. Onze-Lieve-Vrouw Geboorte en Sint-Jozef in Elene



Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte en Sint-Jozef

2.2.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte en Sint-Jozef**

Geografische ligging:

- Baron Idès della Failleplein, z/n, Zottegem - Elene
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur:

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Parochie Heilige Apostelen Petrus en Paulus – Zottegem
- Kerkplek: Onze-Lieve-Vrouw Geboorte en Sint-Jozef – Elene

Eigenaar:

De kerkfabriek. In een notariële akte van 27 maart 1858, opgemaakt door notaris Lammens uit Gent, staat genoteerd dat Jean-Baptiste d'Hane de Steenhuyse, gronden schenkt aan de kerkfabriek om er een nieuwe kerk op te bouwen. Bovendien schonk zijn broer, wat later, obligaties ter waarde van 2.000 en 1000 fr. om die bouw mogelijk te maken.

Bescherming / Vastgesteld:

- De Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte en Sint-Jozef is vastgesteld bouwkundig erfgoed sinds 20 juni 2023 (Ministerieel Besluit van 1 juni 2023, Minister Matthias Diependaele)
- Het orgel is beschermd als monument sinds 04-03-1980.
- De dorpskern van Elene is beschermd als stads- of dorpsgezicht, sinds 20-05-1981.

2.2.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde:

Neoclassicistische kerk georiënteerd naar het zuidwesten, in 1858-1863 gebouwd naar ontwerp van architect Edmond De Perre-Montigny.

De plattegrond ontplooit: een ingebouwde noordoosttoren, een driebeukig schip van vijf traveeën van verschillende breedte en een koor met een rechte travee en driezijdige sluiting, tussen twee lage sacristieën.

Baksteenbouw met verwerking van arduin voor het lijstwerk en van zandsteen. Afdekking door middel van zadeldak (leien). Noordoostgevel verticaal geritmeerd door hoekpilasters die de gevel en het hoger opgetrokken portaalrisaliet (torenromp) aflijnen.

Plint, gekornist hoofdgestel en vereenvoudigde kroonlijst als horizontale belijning. Rondboogportaal met geprofileerd beloop gevat in een rechthoekige omlijsting van arduin; bekronende architraaf en driehoekig fronton op consoles; erboven wapenschild.

Vierkante torenromp uitlopend op smallere bovenbouw met afgeschuinde hoeken rondbooggalmgaten en naaldspits.

Rondboogvensters in de flankerende zijbeukgevels.

Zuidoostelijke en noordwestelijke zijbeukgevels geritmeerd door middel van lisenen, bovenaan verbonden door baksteenfries; drie rondboogvensters (ijzeren harnas). Gelijkaardige vensters in de rechte koortravee; blinde koorsluiting.

Verzorgd interieur. Schip geritmeerd door Ionisch geïnspireerde composietzuilen op achtzijdige sokkel. Brede architraaf. Tongewelf met casementen in middenbeuk, gedrukt pseudo-kruisribgewelf in zijbeuken.

In 1961 - 1963 en 1978 werd een centrale verwarming geplaatst. Grote herstellingen van exterieur en interieur gebeurden in de perioden 1979 - 1985 en 2001 – 2005. De brandglasramen zijn van de hand van Olivier Ganton (1959 – 1970).

Meubilair:

- Twee neoclassicistische biechtstoelen in 1875 vervaardigd door beeldhouwer De Lestré uit Geraardsbergen.
- Twee koorbanken aangekocht in 1785 voor de oude kerk.
- Preekstoel heel waarschijnlijk afkomstig uit de oude kerk (18de eeuw)
- Bank voor de leden van de kerkfabriek in 1888 vervaardigd door Petrus Otte, schrijnwerker van Elene.

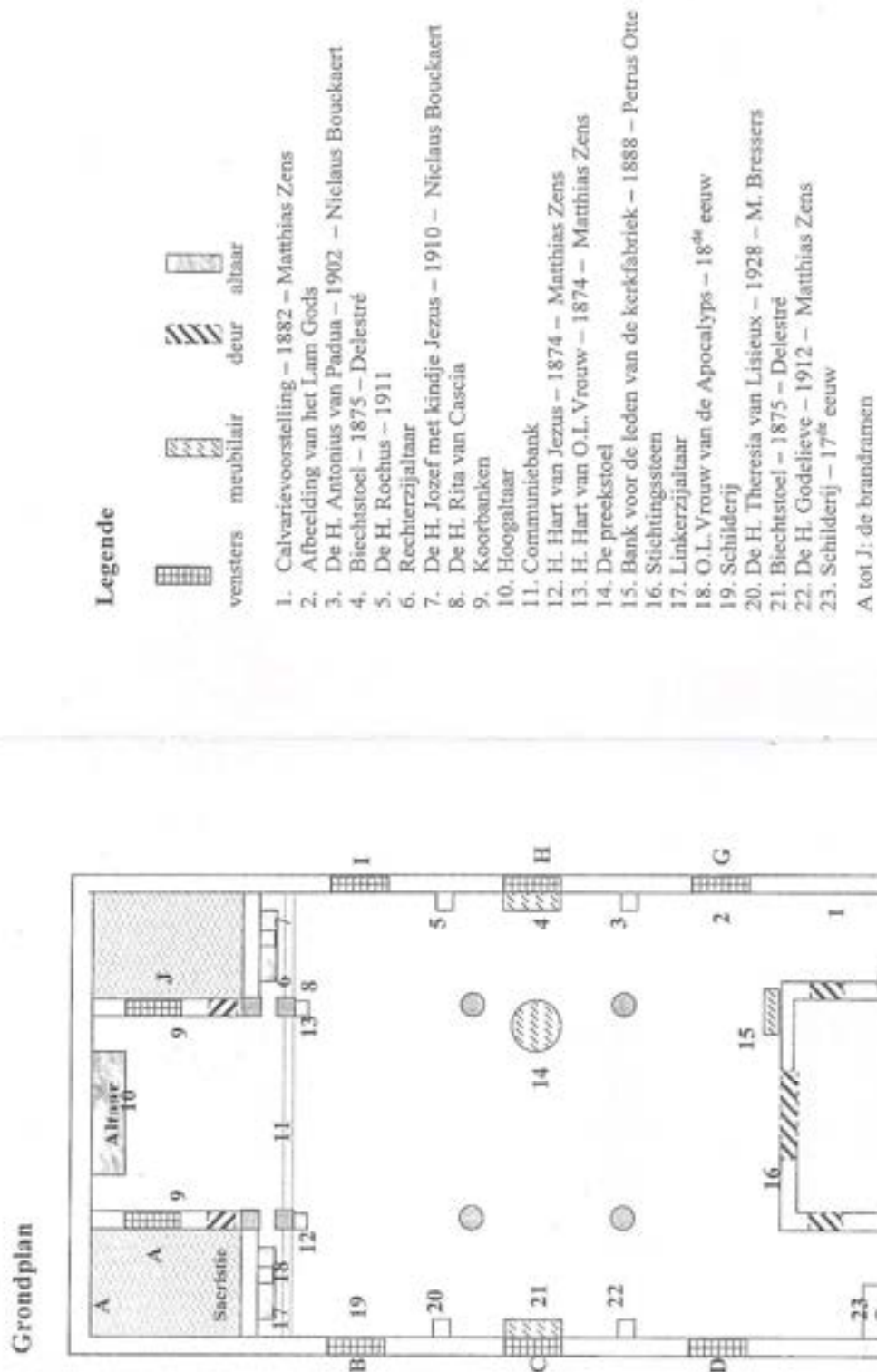
Schilderijen:

- Calvarievoorstelling boven het altaar, schilderij afkomstig uit de oude kerk, misschien van de hand van Jan Van Hoecke en wellicht kort voor 1637 geschilderd. Een bijna identiek schilderij bevindt zich in de Brugse Sint-Salvator kathedraal
- Maria-ten-Hemelopneming 17^{de} eeuws schilderij, dat in 1718 één der zijaltaren van de oude kerk versierde. Dit schilderij is in slechte staat.
- Schilderij met een Kruisigingsscène

Orgel:

Het orgel werd in november 1889 door de kerkfabriek gekocht van de kerkfabriek van Welle, waar het tot 1888 dienst gedaan had in de oude kerk, die in dat jaar afgebroken en vervangen werd. Dit orgel was in 1788 gebouwd door Lambertus van Peteghem, lid van de beroemde orgelbouwerfamilie.

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden



Oppervlakte

- De oppervlakte bedraagt 388 m²,
- de vrije hoogte is 11,85 m en
- het huidig aantal zitplaatsen: 185 stoelen in het schip.

De kerk ligt ingesloten tussen woonhuizen. De kerkfabriek is eigenaar van een strook grond (tuin) aan beide zijden van de kerk die momenteel gehuurd wordt door de bewoners van de aanpalende huizen. Het kan onderzocht worden of deze stroken uitbreidingsmogelijkheden toelaten.

De kerk heeft een driebeukig schip van vijf traveeën van verschillende breedte en een koor met een rechte travee en driesijdige sluiting, tussen twee lage sacristieën. Compartimenteren kan altijd maar is waarschijnlijk niet voor de hand liggend.

De sacristie bevindt zich aan de zuid zijde.

Aan de noord zijde is er de stookplaats met een verwarmingsinstallatie op stookolie, de elektrische teller- en schakelkast, twee kleine berguimtes, één toilet en een spoelbak aangesloten op een regenwaterput van 1.500 liter.

De aansluiting op het waternet bevindt zich achteraan de kerk nabij de doopvont.

Voorzieningen

- Sanitair: één toilet aanwezig in de stookplaats
- Verwarming: verwarming op stookolie, met hete luchtblazer in de vloer van het koor
- Verlichting: 10 armaturen (4 in koor en schip en 3 in iedere zijbeuk)
- Keukenvoorzieningen: spoelbak op regenwater
- Audiosysteem: 4 luidsprekers, 2 microfoons, versterker, cassette en cd-speler
- Diefstal- en brandbeveiliging: IMC2000 systeem, leverancier Alertis, verbonden met meldkamer Praxis.
- Bliksembeveiliging: leverancier Heleblitz
- GSM-operator: Orange gsm-installatie in toren

Biodiversiteit

- Nestkast kerkuilen RLVA: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen heeft in de toren van de kerk een nestkast voor kerkuilen geplaatst. In 2024 zijn er 4 uilskuikens geboren en geringd.
- Vleermuizen: op de zolder zijn er sporen van aanwezigheid van vleermuizen

Bouwfysische toestand

Rapporten van Monumentenwacht:

- Interieur inspectie 40275/2022/I van 06/12/2022 en 19/12/2022
 - Bouwkundige inspectie 40275/2023/B van 20/06/2023:
- Het gebouw bevindt zich in een goede bouwfysische toestand.

Dringende werkpunten:

- De bevestiging van de wijzerplaten van het uurwerk
- Het vernieuwen van de uitzetstukken van de dakgoten
- Het herstel van de sluitsteen boven het inkomportaal
- Het herbevestigen van een scheefgezakt galmbord in de toren
- Het herstel van de bevestiging van het koorkruis

Jaarlijkse en meer jaarlijkse controles en onderhoudswerken:

- Jaarlijkse controle van de alarminstallatie door Alertis.
- Jaarlijkse controle van de bliksembeveiliging door Heleblitz
- Jaarlijks nazicht van de verwarmingsinstallatie op stookolie door Philip Dullaers
- Jaarlijks preventief nazicht van de klokken en de uurwerken door Clock-o-Matic of Meridiaan
- Jaarlijkse controle blusapparaten is niet uitgevoerd sinds 2016
- 5-jaarlijkse controle van de elektriciteit is niet uitgevoerd sinds 2004, is ingepland in 2024

Meest recente restauraties, herstellingen en vernieuwingen:

- 2003-2004: grondige binnen en buitenrestauratie: schilderwerken binnen en buiten; herstellingswerken aan gevel, restauratie glas in lood ramen, vernieuwen elektrische installatie, plaatsen van loopbrug boven de gewelven.
- 2000: plaatsen van antenne Mobistar/Orange in de torenspits en plaatsen van alarminstallatie brand en inbraak.
- 2012: plaatsen duivenwering (inoxdraden)
- 2014: vernieuwen van toegangsdeur kerkportaal.
- 2016: ontroesten en schilderen van de klokkenstoel, alle kettingen ontvetten en afstellen klokken
- 2020: Plaatsen van nieuwe loopbruggen over de tongewelven
- 2022: Herstellen van het torenuurwerk: nieuw centraal drijfwerk en 3 paar nieuwe wijzers

Beschermd orgel:

Op 08/04/2024 werd een budgetwijziging ingediend voor de herstelling van het beschermd orgel. Gelet op het feit dat het orgel geklasseerd is op 04/03/1980 hebben wij aan de Dienst Onroerend Erfgoed gevraagd of de herstelling in aanmerking komt voor een toelage van het Gewest. Na een bezoek van de heer Michel Lemmens hebben wij de bevestiging ontvangen dat wij een aanvraagdossier kunnen opmaken. De voorzien toelage bedraagt 40 % van het netto bedrag omdat het orgel beschermd is.

De totale kost komt op 57.200 € exclusief BTW of 69.212 € BTW inbegrepen.

Er wordt een investeringstoelage gevraagd van 46.332 € (totale kost van 69.212 € verminderd met de gewestelijke toelage van 22.880 €). De budgetwijziging werd door de bevoegde schepen, Leen Goossens, niet meer goedgekeurd omwille van de gemeenteraadsverkiezingen in oktober 2024. De beslissing wordt doorgeschoven naar het nieuwe stadsbestuur.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



- De kerk is niet verlicht. De klokken zijn geprogrammeerd voor uurslag en het Angelus 's middags.
- De kerk is bereikbaar met de Lijn via bushalte Elenestraat.
- Er is parkeergelegenheid nabij de kerk op het Idès della Faille plein.

Vergroening Dorpskern Elene:

Het Agentschap Onroerend Erfgoed heeft in oktober 2023 de vzw Helder Water de toelating gegeven tot vergroening van de Dorpskern Elene. Helder Water heeft in maart 2024 de ruimte rechts voor de kerk waar de linde staat onthard en met bloemrijke bodembedekkers beplant.

Vredesmonument Zottegem:

Het stadsbestuur van Zottegem heeft van het Agentschap Onroerend Erfgoed in april 2024 de toelating gekregen om in samenwerking met de Koninklijke Nationale Strijdersbond van België een Vredesmonument te plaatsen links voor de kerk. Het Vredesmonument werd plechtig onthuld op 26 september 2024.

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Sinds 1 januari 2017 is er geen wekelijkse zondagmis meer in Elene.

In de na corona periode zijn er twee vieringen voor de patroonheiligen van de kerk: Sint-Jozef en Onze-Lieve-Vrouw Geboorte, de zielenmis met de kermis en uitvaarten.

Ook wordt in de kerk jaarlijks de Eerste Communietochten georganiseerd voor de eerste communicanten en hun familie.

Qua profaan gebruik is er valorisatie van de kerk in de vorm van concerten en tentoonstellingen:

- Gospelconcert in de kerk op kermiszondag in september 2023 en 2024
- Kerstconcert van Opus 7 in december 2023
- Tentoonstelling Veertiendaagse van Verdraagzaamheid in november 2023

Ook wordt de kerk gebruikt als repetitieruimte door het profaan koor Gosalina op onderling vastgelegde tijdstippen (donderdagavond): een nevenbestemming in de tijd.

Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie Kerk Elene

In het pastoraal plan 2024 is er geen zondagse liturgische dienst meer voorzien voor de kerkplek Elene.

Zolang er geen herbestemming is kunnen de vieringen voor de patroonheiligen van de kerk: Sint-Jozef en Onze-Lieve-Vrouw Geboorte, de zielenmis met de kermis en uitvaarten.

Ook kunnen de Eerste Communietochten nog georganiseerd worden voor de eerste communicanten en hun familie.

Ook valorisatie blijft mogelijk voor concerten, tentoonstellingen, voordrachten, ...

De kerk komt in aanmerking als depot-kerk, voor nevenbestemming of voor herbestemming.

Samen met het stadsbestuur moet er nagedacht worden over een mogelijke bestemming als ontmoetingscentrum voor de deelgemeente Elene, dit na de sluiting en de verkoop van het vroegere ontmoetingscentrum door de eigenaar in 2021.

2.3 Sint-Pietersbanden in Erwetegem



2.3.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Pietersbanden Erwetegem**

Geografische ligging

- Sint-Pietersplein 2, 9620 Zottegem – Erwetegem,
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Sint-Pietersbanden

Eigenaar: Stad Zottegem

Bescherming(en)

- Gedeeltelijk beschermd als monument (orgel)
orgel<https://besluiten.onroerenderfgoed.be/besluiten/1368>

2.3.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

In een oorkonde van 1162 werd Erwetegem slechts als aanhorigheid van de parochie van Strijpen beschouwd. De bisschop van Kamerijk, tot wiens bisdom Erwetegem behoorde onder het Ancien Régime, kende in deze oorkonde het patronaatsrecht toe aan de premonstratenzerabdij van Mont Saint Martin nabij Soissons. Het duurde tot de tweede helft van de 16de eeuw voor Erwetegem een zelfstandige parochie werd. Wegens zijn bouwvalligheid en te beperkte ruimte werd het romaanse kerkje in 1779 afgebroken. Op 24 februari 1779 gaf de abt van Mont Sint-Martin zijn toestemming voor de nieuwbouw. De bouw van de neoclassicistische parochiekerk werd datzelfde jaar aangevat en nam vele jaren in beslag. Zij werd pas in 1792 voorlopig ingezegend. De parochie behoorde na de oprichting van de nieuwe bisdommen in de Nederlanden (1559) tot het aartsbisdom Mechelen, maar na het concordaat met Napoleon, in 1801, ging zij over naar het vernieuwde en uitgebreide bisdom Gent. Het was dus de bisschop van Gent die in 1832 de nieuwe kerk plechtig inwijdde.

Gelegen aan een samenloop van wegen: Erwetegemstraat, Kattenberg, Klooster- en Tweekerkenstraat. Omringd door een kerkhof, bakstenen muur ten zuiden en ten westen, betonplaten ten noorden. Grintpleintje tegenover de westzijde.

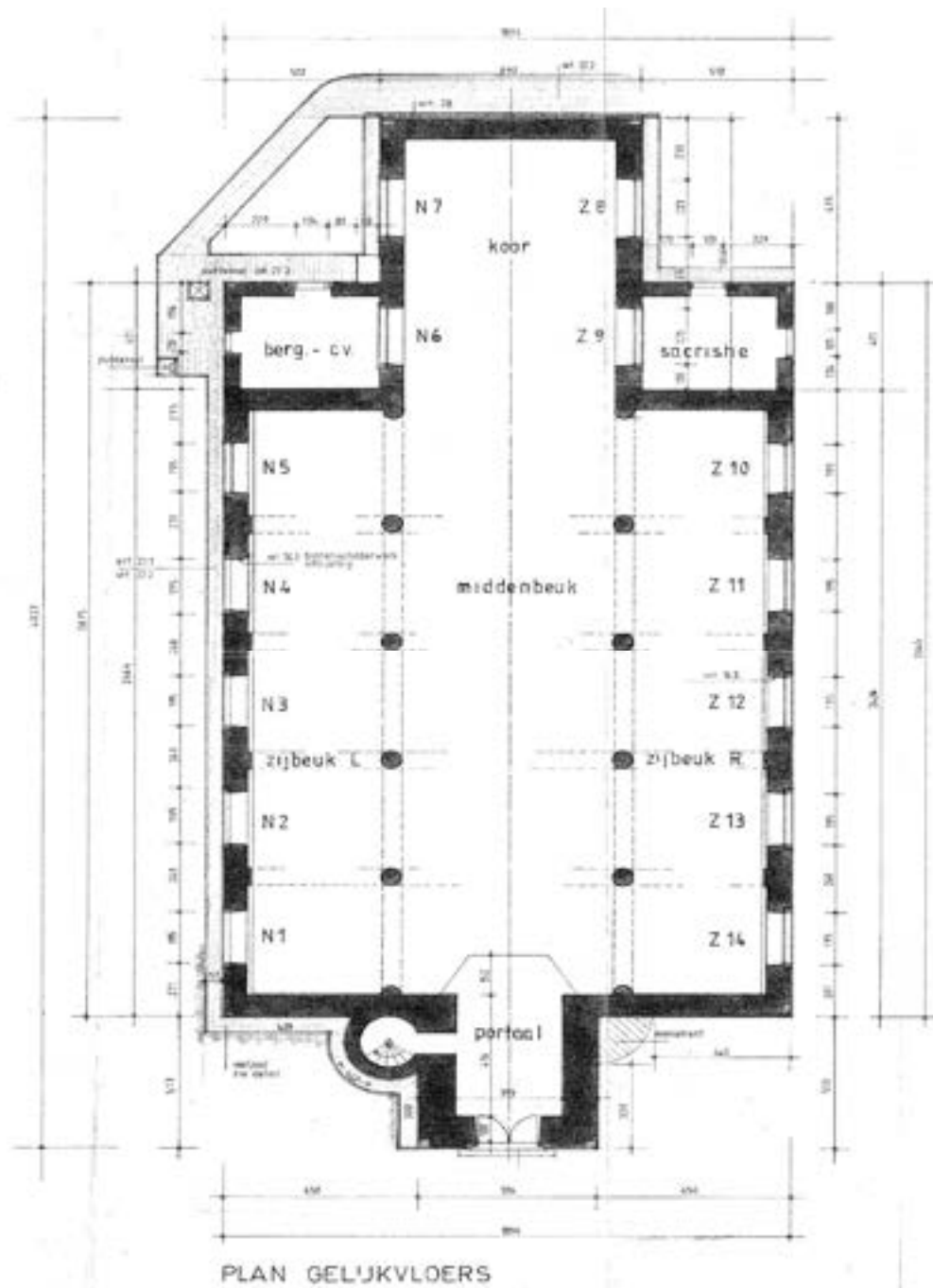
Het gebouw is opgetrokken in baksteenmetselwerk met verwerking van zandsteen onder meer voor sokkel en hoekstenen.

De plattegrond vertoont: een westtoren met ten noorden traptoren, driebeukig schip van vijf traveeën, koor van twee traveeën met vlakke sluiting, ten noorden en ten zuiden sacristie van één travee. Baksteenbouw op zandstenen plint; natuursteen voor hoekstenen, kroonlijst en omlijsting der muuropeningen. Leien bedaking. Vooruitspringende westtoren van vier geledingen; rondboogportaal in een geprofileerde omlijsting van arduin met imposten en siersluitsteen; erboven: groot rondboogvenster en oculus in vlakke omlijsting; rondbogig galmgat in elke zijde; ingesnoerde spits. Eenvoudige traptoren ten noorden. Schip onder zadeldak; steekboogvensters in vlakke omlijsting. Koor onder doorgetrokken bedaking. Gelijksortige vensters; blinde oostgevel. Sacristieën onder afgewolfd dak; rechthoekige deur en steekboogvenster in vlakke omlijsting. Rondbogen op zuilen met achzijdige sokkel, rond kapiteel, vierkant dekblad. Overdekking door middel van Boheemse kappen; voor de toren vermoedelijk door middel van een tongewelf.

Van de oude kerk zijn er twee schilderijen bewaard: De geboorte van Jezus, aan het O.-L.-Vrouwaltaar, en Sint-Pieter in de boeien, aan het rechterzijaltaar. Beide schilderijen dateren uit het einde van de 18^{de} eeuw. Het prachtige hoofdaltaar, overwegend in marmer, is zeer waarschijnlijk afkomstig van een Gentse kerk (St.-Niklaaskerk). Het schilderij met de Hemelvaart of kroning van Maria is in opdracht van Maria-Anna van Cuyck van Mierop geschilderd. Dat kunnen we afleiden uit de aanwezigheid van haar wapenschild, dat na een recente restauratie, vrijgekomen is. Zij huwde in de Gentse St.-Niklaaskerk op 22 september 1670. De lambrisering in zowel het koor als het schip evenals de preekstoel en de biechtstoelen, werden gemaakt door de familie De Staercke, een kunstenaarsfamilie uit Nederbrakel, samen met Philip Rebel uit Erwetegem. Van hen is zeer waarschijnlijk ook het doksaal. Het orgel komt uit het afgeschafte klooster der zusters Maricolen uit Oudenaarde. De 14 staties van de kruisweg zijn in 1849 aangeschaft en zijn van de hand van Jozef De Looze, een schilder afkomstig van Zele en later verhuisd naar St.-Niklaas.

Onlangs is het interieur van de kerk verrijkt met schilderijen, afkomstig uit de parochiekerk van Enneme. Oorspronkelijk behoorden zij toe aan de benedictijnenabdij uit die gemeente. De gebrandschilderde ramen in het koor zijn ontworpen door de Edmond De Martelaere (E.D.M.) uit Gent. De kartons op ware grootte bevinden zich in het Rijksarchief te Gent. Grafstenen van 1766 en 1773 in de noordgevel van de kerk.

b) Architecturale mogelijkheden



Het kerkhof ligt rondom het kerkgebouw. De hoofdingang ligt aan de straatkant maar is enkel toegankelijk via trappen (7 trappen). Rolstoelen kunnen wel via de parking achter het kerkgebouw en een pad tussen kerkhof en gebouw de ingang bereiken.

Momenteel is er slechts 1 toilet dat niet publiek toegankelijk is. Er is wel mogelijkheid de stookplaats uit te breiden naar het kerkhof toe om een sanitaire ruimte en eventueel andere ruimte te voorzien.

De middenbeuk en zijbeuken vormen één grote ruimte. Compartimentering is in theorie mogelijk, maar zou de ruimtelijkheid van de kerkruimte schaden en zou bovendien het verplaatsen van meubelstukken vereisen.

Er is een degelijke verwarmingsinstallatie op aardgas (warme lucht wordt via een rooster in de kerk geblazen en via andere rooster geëxtraheerd). Er is een geluidsinstallatie en goede verlichting met stralers.

Voorzieningen

Sanitair	1 toilet aanwezig in stookplaats
Verwarming	CV op gas, 15 à 20 jaar oud, krijgt jaarlijks onderhoud
Verlichting	Halogeen verlichting
Keukenvoorzieningen	Enkel spoelbak aanwezig in sacrestie
Audiosysteem	Aanwezig? Werkt naar behoren
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Momenteel niet, studie lopende om ingang te voorzien van hellend vlak
Diefstal- en brandbeveiliging	Inbraakbeveiliging aanwezig, camera's aanwezig
Bliksembeveiliging	Aanwezig en 2-jaarlijks gekeurd
Gsm-operatoren	Internet en Wifi aanwezig

c) Bouwfysische toestand

- Huidig toestand

○ Dak en aanverwante

- Vernieuwen van de leien van het schip, de zijbeuken, de zijvlakken van het koorgedeelte; het stooklokaal en de traptoren.
- Het vernieuwen van de nok.
- Afdichten van het beschadigde monnikskapje in afwachting van de restauratie.

○ Dakstructuren

- Grondig en vakkundig restaureren en stabiliseren van de kapconstructie van het schip, de zijbeuken en het koor

○ Goten

- Herstellen van de gootafkastingen (met de nodige aandacht voor het stagneren van water) en vernieuwen van de zinkbekledingen waar nodig.
- Plaatsen van een extra afvoer aan de goot van de sacristie (dit om stagneren van water te voorkomen)

Deze werken zullen samen met de restauratie van het dak opgenomen worden in het MJP 2026-2031

○ Buitenwerk

- Herstellen van het voegwerk van de toren en aan de westzijde van de zijbeuken
- Terugplaatsen van de weggevalen bruglat bij een raam van de noordelijke zijbeuk.
- Roestwerende behandelen van de ingewerkte delen van de bruglatten van het doksaalraam.

De werken onder de laatste 2 paragrafen worden meegenomen bij het regelmatig onderhoud

○ Interieur

- Herstellen van de ankers aan de noordzijde van het schip (zichtbaar op de zolder van de zijbeuk).
- Schilderen van het interieur (later na restauratie dak)

Afschermen tegen regen inslag van de oculi ter hoogte van de torenkamer (ventilatie moet mogelijk blijven) zal meegenomen worden met restauratie van de toren

- **Recente verbeteringswerken**

Het exterieur van de parochiekerk werd volledig gerestaureerd in 2005. Het dak van de toren werd vernieuwd. Het zink- en loodwerk werd volledig vernieuwd. Het voegwerk aan de gevels werd gerestaureerd. De glas-in-loodramen werden hersteld. De kroonlijsten werden gerestaureerd.

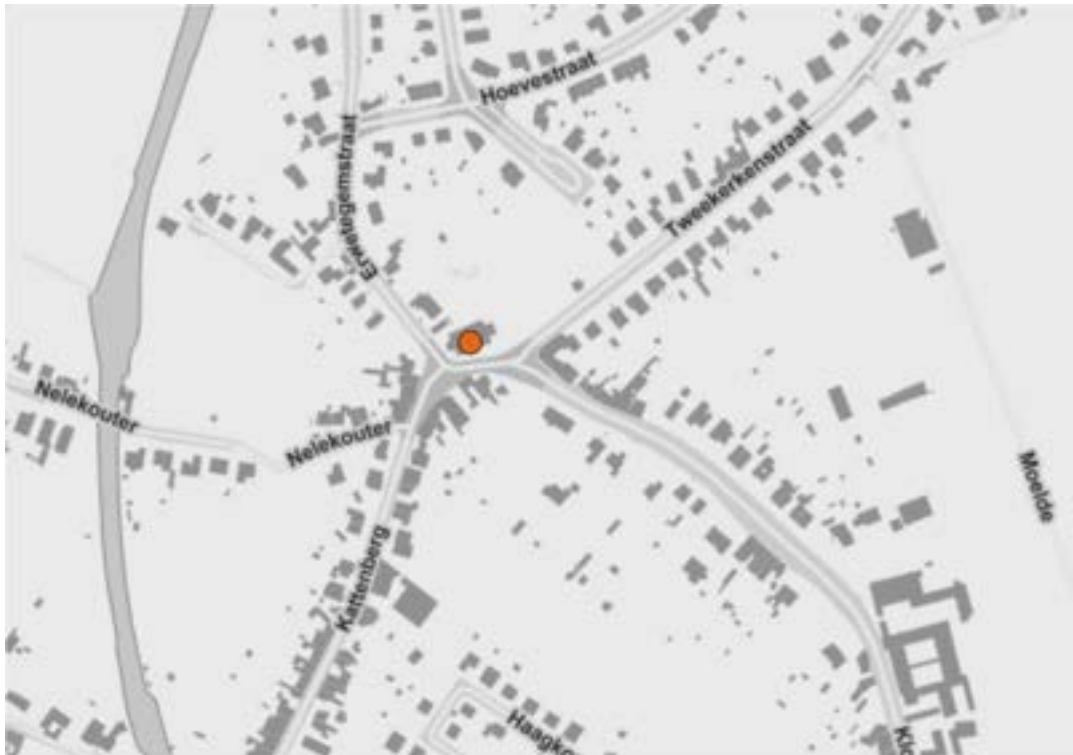
- **Voorziene investeringswerken**

Restauratie buitengevel toren. Door het gebruik van niet aangepast voegmateriaal is er een vochtprobleem ontstaan op het doksaal in de toren. Heel wat stenen zijn aan het verpulveren en moeten vervangen worden. Voorzien in MJP 2019-2025.

Restauratie dak (zonder toren). MJP2026-2031.

Schilderen interieur (later na de restauratie van het dak)

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



Het kerkgebouw ligt langs een vrij drukke weg Zottegem-Brakel en ligt op 500 m van de kerk van Godveerdegem. Naast de kerk is er wel een parking aanwezig.

Rondom het kerkgebouw ligt het kerkhof.

Links van de kerk staat nog een bijgebouw die momenteel als stockeerplaats voor de stadsdiensten wordt gebruikt en waarin een toilet aanwezig is.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In het laatste pastorale plan van de nieuwe Parochie is er iedere zondag en hoogdag een eucharistieviering om 9:00 u gepland. Afhankelijk van het aantal aangevraagde intenties zijn er gemiddeld 80 tot 100 mensen aanwezig op een gewone zondag. Op de hoogdagen is er een hogere bezetting.

Regelmatig gaan er andere diensten door zoals begrafenissen, dopen en huwelijken. Verenigingen en de lagere school hebben ook gelegenhedenmissen op weekdagen en wordt er ook catechese gegeven.

De kerk heeft een alarmsysteem ter beveiliging zodat deze in overdag open staat voor bezoekers. Zowel voor plaatselijke gelovigen als voor toeristen is dit een goede zaak: het meubilair, de schilderijen en de restaureerde altaren zijn waardevol. Er is iemand aangesteld om de kerk te openen en te sluiten en het kleine onderhoud te verzorgen. Later kan het openen en sluiten geautomatiseerd worden.

Daar er wekelijks nog erediensten zijn voorzien is het profane gebruik voor de komende 6 jaar beperkt tot valorisatie (een concert of een zangstond van een socioculturele vereniging of een tentoonstelling).

2.4 Sint-Paulus Bekering Godveerdegem



2.4.1 Identificatie

Naam: Sint-Paulus Bekering kerk

Ligging: Sint-Paulusplein 2, 9620 Zottegem

Kerkelijke structuur:

- Bisdom Gent
- Dekenaat Zottegem
- Parochie: Parochie Heilige Apostelen Petrus en Paulus – Zottegem

Eigenaar: Stad Zottegem

Beschermingen:

- Het kerkgebouw heeft het statuut van een beschermd monument (sinds 28.05.1962) en behoort tot een stads- en dorpsgezicht. (cfr inventaris onroerend erfgoed / erfgoedobjecten/nr 9759 : beschermd erfgoed en beschermd stads- en dorpsgezicht).

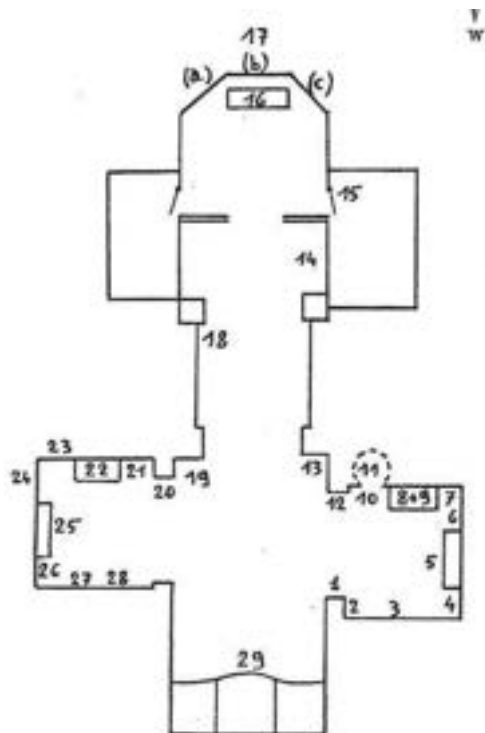
2.4.2 Beschrijving

Cultuur historische waarde:

De oudste vermelding van de kerk dateert van 1176. De oorspronkelijke laat-romaanse kerk werd herbouwd in de 15^{de} eeuw. Het zuidelijk transept draagt als datum 1644. De toren werd in 1735-1736 herbouwd. In 1973-1974 werd de kerk gerestaureerd.

In de periode van 2010 werden de gevels gereinigd en gerestaureerd + onderhoudswerken.

Eveneens werd in deze periode de kerkhofmuur gerestaureerd. (Architect E. Anno).



Legende:

1. Preekstoel;
2. Zitbank dorpsveldwachter;
3. Kruisbeeld;
4. Kindje Jezus van Praag;
5. Biechtstoel;
6. H. Antonius van Padua;
7. H. Eligius;
8. Zijaltaar (zuidelijk transept);
9. Schilderij St.---Paulus;
10. H. Franciscus van Assissi;
11. Doopkapel met bakje voor doopregister;
12. H. Anna te Drieën;
13. H. Theresia van Lisieux;
14. Liturgisch vaatwerk;
15. Liturgische gewaden;
16. Hoofdaltaar;
17. Glasramen a b c ;
18. Kruisweg Clste statie);

19. Retabel pestheiligen;
20. H. Antonius abt;
21. H. Jozef met Kind Jezus;
22. Zijaltaar (noordelijk transept);
23. H. Godelieve;
24. H. Gerardus Majella;
25. Biechtstoel;
26. H. Vincentiusa Paulo;
27. Classicist. vensterkast met O.L.V. & Kind;
28. Kruis met passiewerktuigen;
29. Doksaal met medaillons en V. Peteghemorgel.

Altaar:

Altaar zij, noord, portiekaltaar toegewijd aan OLV Vrouw tafel met gekroond Mariamonogram, beeld van OLV Vrouw met kind ca 1649, geschilderd hout.

Altaar zij, zuid, portiekaltaar toegewijd aan H. Petrus, tafel met Driehoek met het Oog Gods, beeld van de H. Paulus, bekroond met buste van de H. Paulus, ca 1649 geschilderd hout.

Biechtstoel:

17^e eeuw, eik, zuil met vogel op wijngaardrank.

Cultusobject:

Ciborie 19^e eeuw zilver en verguld.

Processiekruis 17^e eeuw , koper.

Reliekhouder in de vorm van een monstrans met relik van het H. Kruis, 19^e eeuw, zilver.

Reliekhouder met relieken van OLV Vrouw en de HH. Jozef, Donatus, Livinus, Blasius, Cornelius, Macarius, Bavo, Nicolaas van Tolentijn, Rochus, Barbara, Apollonia, Antonius Abt en Hubertus, zilver.

Reliekhouder met relik van ed H. Nathalia 19^e eeuw , zilver.

Doksaal met 2 medaillons met bustes van OLV Vrouw en Jezus, 18^e eeuw.

Glasraam door L. Grossé van Brugge, met voorstellingen van de pestheiligen, 1911, neogotisch, met H. Rochus, OLV Vrouw met Kind, H. Antonius abt, HH. Sebastiaan, Christoffel en Adrianus.

Grafmonument:

Grafsteen van Familie Droesbeke anno 1625, 1639, 1645.

Kast:

Sacristiekast met voorstelling van Jezus aan het kruis en Jezusmonogram, 1852, eik.

Klank: orgel, 18^e eeuw, houten klankkast.

Preekstoel: op de kuip panelen met de H. Paulus, Jezus leraar, 17^e eeuw, eik.

Retabel: kast waarin beelden van de pestheiligen.

1800, de pestheiligen (van boven naar beneden, v.l.n.r.) Rochus van Montpellier, Sebastianus, Adrianus van Nikomedië, Antonius Abt, O.L.Vrouw met Kind, Christophorus met Kind.

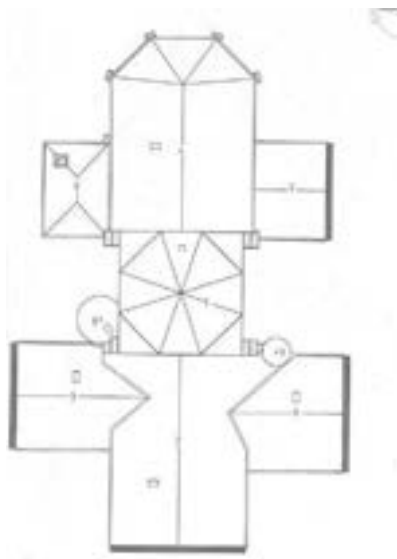
Sculptuur:

Beeld H. Anna-te-Drieën, 15^e eeuw, polychromie, hout.

Beeld H. Eligius, 17^e eeuw, polychromie, hout.

Beeld H. Paulus, 17^e eeuw, polychromie, hout.

Beeld H. Antonius, 17^e eeuw, hout.



Bouwkundige toestand (exterieur-interieur)

Cfr rapporten van Monumentenwacht. Interieur inspecties zijn uitgevoerd in 2002, 2012 en 2024.

Volgens het laatste rapport bevindt het gebouw (gehele object) zich:

- In een redelijke toestand.
- Het onderhoud in een redelijke toestand.
- Het risico op gevolgschade:
 - Klimaat: aanzienlijk.
 - Biologische aantasting: aanzienlijk.
 - Diefstal of vandalisme: verwaarloosbaar.
 - Brand: aanzienlijk.

Nota:

Het risico op gevolgschade met betrekking tot:

- Het klimaat is te wijten aan een defecte verwarmingsinstallatie. Dit euvel is ondertussen opgelost. De kerk wordt op een constante temperatuur gehouden van ongeveer 12°C.
- De biologische aantasting betreft het aantasten van een tapijt door ongedierte, schimmelvorming (maar zie klimaat).
- Brand: er zijn geen blusmiddelen en branddetectie in het gebouw aanwezig.

Bouwkundige inspecties zijn uitgevoerd in 2002, 2005, 2009, 2012, 2015, 2020.

Volgens het laatste rapport bevindt het gebouw (gehele object) zich:

- In een goede bouwfysische toestand.
- Het onderhoud in een redelijke toestand.
- Het risico op gevolgschade: weinig.

In deze laatste rapporten inspecties zijn niettemin een aantal adviezen geformuleerd.

Nota: M.b.t. sommige van deze adviezen zijn er via CKB onderhandelingen om bepaalde onderhouden in een globaal contract te plaatsen. Indien dit te lang zou aanslepen, zal er rechtstreeks contact worden opgenomen voor deze onderhouden.

Jaarlijkse controles/onderhoud:

- Jaarlijks nazicht van de verwarmingsinstallatie op stookolie door de firma Boogaert.
- Jaarlijks preventief nazicht van de klokken en de uurwerken door Clock-o-Matic.
- Jaarlijks onderhoud van de orgel door firma De munck- Claessens.
- Jaarlijkse controle van de bliksembeveiliging door Heleblitz: is niet uitgevoerd; wachten op een algemeen contract via CKB.
- 5-jaarlijkse controle van de elektriciteit is niet uitgevoerd: wordt ingepland 2025.

Restauraties en herstellingen:

Restauratie van heiligenbeelden : Sint-Paulus in 2012, Eligius sept/okt 2015, Antonius sept/dec 2015 door Richardson-Weissenborn.

2020: Stormschade: herstellen van toren; bol en kruis.

2023: Verwarmingsinstallatie: vernieuwen van de aansturing verwarmingsinstallatie.

2.4.3 Situering van het kerkgebouw in zijn ruimtelijke omgeving



De kerk is 's nachts verlicht via de openbare verlichting.

De klokken zijn geprogrammeerd voor uurslag en het Angelus 's middags. Er is parkeergelegenheid op het Sint-Paulusplein.

Het kerkgebouw geeft aansluiting/ontsluiting met het lelieproject: sociale woningbouw en appartementen. Toekomstgericht staat er een nieuwe verkaveling op de planning.

2.4.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie:

1/ Actueel gebruik en functie van de kerk

Na de corona periode zijn er geen 2-wekelijkse erediensten meer in Godveerdegem. Jaarlijks wordt er evenwel een viering gehouden van de patroonheilige van de kerk: Sint-Paulus en Sint Antonius (kapel stopweide). Tevens zijn er sporadisch erediensten voor huwelijken en uitvaarten.

De rapporten van monumentenwacht vergen eveneens onze aandacht en in het uitwerken van een gefaseerd actieplan, wilt de kerkfabriek zeker gevolg aan geven.

Verder rijpt eveneens de intentie om de kerk meer open te stellen, maar daarvan moeten we nog de directe gevolgen inzake het beheer evalueren.

Van deze twee laatste intenties zal ook vooral het logistieke en financiële aspect een rol spelen.

2/ Toekomstig gebruik

Momenteel houden wij het gebruik van de kerk bij valorisatie met religieus gebruik (erediensten, gebedsruimte) en met de mogelijkheid tot profaan gebruik (sociale activiteiten).

In de toekomst beogen wij een neven- of herbestemmingstraject, dat zo veel mogelijk tegemoet komt aan de actuele noden van de lokale gemeenschap en/of een invulling kan geven van de infrastructuurbehoeften van de gemeente met behoud van het historisch karakter en met respect voor de immateriële betekenis voor de vorige generaties.

Wij denken, zonder limitatief te zijn aan initiatieven als een ontmoetingsplaats voor de beleving van zachte kunst- en cultuur uitingen.

2.5. Sint-Pietersbanden en Heilige Berlindis in Grotenberge



2.5.1. Identificatie

Naam: Sint---Pietersbanden en Sint---Berlindis

Geografische ligging:

Parkstraat , 9620 Zottegem Grotenberge

Provincie: Oost Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur:

Bisdom: Gent

Dekanaat: Zottegem

Parochie: Heiligen Petrus en Paulus

Eigenaar: Kerkfabriek. Een burger uit Grotenberge, August De Rouck, gaf op 6 maart 1852 aan de kerkfabriek 500 fr. zodat de kerkfabriek de grond kon betalen waarop de kerk zou komen. Daarnaast deden vele inwoners van Grotenberge een bijdrage in geld, materiaal of arbeid.

Bescherming(en):

- De kerk zelf werd via een Ministerieel Besluit van 16 januari 2004 als monument geklasseerd.
- Het orgel, ontworpen door Louis Lovaert uit Nevele/Gent is geklasseerd bij K. B. van 4 maart 1980.

2.5.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

De oudste vermelding van het bestaan van een kerk situeert zich in een oorkonde van de Franse norbertijnenabdij te Mont--Saint--Martin (1232). Tot 1802 was Grotenberge geen zelfstandige parochie, maar een annexe van Erwetegem. Meestal was de pastoor van Erwetegem de bedienaar in Grotenberge, in de 17^{de} en 18^{de} namen de pastoors van Strijpen en Zottegem regelmatig zijn taak over. Door de godsdienstoorlogen van de 16^{de} eeuw was de kerk van Grotenberge ontoegankelijk. Pas in 1617 werd de kerk hersteld. Die kerk was gevestigd waar nu nog steeds het kerkhof is. De toename van de bevolking en de slechte staat van de kerk deed de vraag rijzen of de bestaande kerk moest vergroot worden of men niet eerder zou opteren voor een nieuwe kerk, die men hoger op zou vestigen. Die discussie heeft jarenlang aangesleept en heeft tot een grote breuk onder de bevolking geleid. Uiteindelijk hakte pastoor Petrus De Ries de knoop door en liet in 1853 op de Grote Dries een nieuwe kerk in neogotische stijl bouwen. Architect was Jan August Clarysse, een priester uit Wingene. De aannemer was Bernardus Latte uit Gavere.

Zoals bij veel neogotische kerken aanvaardde men geen meubilair met een barok-- rococostijl. Het meubilair van de oude kerk werd verkocht.

Op vier jaar tijd (1853--1857) werd niet alleen de kerk gebouwd, maar tevens het meubilair versierd. De radicale beslissing van de architect om uitsluitend neogotisch meubilair te gebruiken zorgt voor een mooie eenheid van stijl. De bel in het koor vormt de enige uitzondering in de neogotische ruimte. Samen met de gepaste verhoudingen van het gebouw is dit een van de grote troeven van de kerk. Op het einde van de 19de eeuw werd de kerk zoals we ze nu kennen afgewerkt door de Gentse kunstenaar Matthias Zens. Leuk weetje: het is wellicht de enige kerk in Zottegem waar er geen enkel schilderij aanwezig is.

Het is een pseudo--hallenkerk, kopie van de Sint--Laurentiuskerk te Poesele die in 1851--1852 was gebouwd. De drie beuken, geplaatst onder gemeenschappelijk zadeldak, zijn even breed en de zijbeuken reiken slechts een weinig lager dan de hoofdbeuk.

De ruimte voor het korfbogig portaal en het doksaal met drieledig maaswerkvenster is uitgebouwd als een vóór de gevels van de zijbeuken uitspringende travee. Een achthoekige westtoren met naaldspits rijst met een blinde verdieping en een klokkenkamer met enkelvoudige spitsbogige galmopeningen en oculi op boven de eerste travee van de middenbeuk.

De benedenkerk van drie traveeën is geopend met drieledige maaswerkvensters en wordt geritmeerd door eenvoudige steunberen. De zijbeuken zijn ook op hun westgevel met een tweeledig maaswerkvenster verlicht. Het koor, aan weersijden geflankeerd door een lage sacristie, bestaat uit een rechte travee en een driezijdige apsis, verlicht door tweeledige maaswerkvensters en met calvarie onder luifel tegen de apsis. Met uitzondering van de plint (zandsteen), de portaalomlijsting, de waterlijsten en het venstermaaswerk (blauwe hardsteen) is de kerk met baksteen opgetrokken.

Interieur

Opmerkelijk is het contrast tussen een eenvoudige opbouw en een rijke neogotische binnenaankleding. De gekantonneerde pijlers binnen de kerk, geprofileerd met hollijsten en fijne diensten, lopen zonder onderbreking door in de moerbogen, de scheibogen en de

gewelfribben. De middenbeuk en de zijbeuken zijn overwelfd met kruisribgewelven, het koor door een straalgewelf waarvan de ribben tegen de sluitsteen in een stervormig patroon samenkomen. De binnenaankleding is zowel historisch (in casu bouwhistorisch) als artistiek bijzonder waardevol. De gewelven werden recent opgefrist, net als de polychromie op de pijlers en de moerboog bij het koor, de fries bij de wanden, de wand van de koorapsis met geschilderde imitatie drapering, de beelden, de altaren en de kruisweggroep.

De neogotische binnenaankleding bestaat in het bijzonder uit de volgende elementen.

- Tafel van het hoofdaltaar, ontwerp van Jan---August Clarysse, vervaardigd door Petrus Sarrot uit Tielt; rode marmer met drie taferelen in gepolychromeerd halfverheven beeldhouwwerk, geplaatst in nissen (Heilige Cornelius, het verhaal van Sint--- Pietersbanden en Heilige Berlindis; in het tafelblad relikwieën van de martelaren Celestinus, Gaudentius en Innocentius; op de hoeken twee witmarmeren gedenksteden (wijding en schenkers);
- Tabernakel en retabel van het hoofdaltaar: werk van de uit Duitsland afkomstige beeldhouwer Mathias Zens; verguld tabernakel met wimberg en pinakels, retabel met centrale kielboog en kalvariegroep bovenaan tussen gevleugelde serafijnen; aan weersijden van het retabel zijn in nissen afbeeldingen in gepolychromeerd halfverheven beeldhouwwerk (onderaan twee lage registers met biddende, zingende en musicerende engelen, in de nissen bovenaan links de Aanbidding der Herders, rechts het Laatste Avondmaal);
- Geschilderde muurdrapering: op de driesijdige koorapsis met symbolische voorstellingen in uitgespaarde nissen bovenaan; naar ontwerp van Jan---August Clarysse;
- Muurschilderingen bij koor en zijaltaren: het oorspronkelijk in oker geschilderd interieur werden door Mathias Zens geaccentueerd door de pijlerbundels en de gewelven te voorzien van neogotische geschilderde motieven (rood, groen en verguld); Mathias Zens restaureerde in 1893 de muurschilderingen ter hoogte van de zijaltaren en van het koor;
- Koorgestoelten: twee koorgestoelten aangekocht in 1856; in 1858 cathedra en gestoelte van de hand van de Antwerpenaar Goemans;
- Gepolychromeerde beelden (Heilig Hart van Jezus en Heilig Hart van Maria) aan pijlers tussen koor en zijaltaren: vermoedelijk door beeldhouwer J.---B. Van Biesbroeck uit Gent;
- Rechter zijaltaar, gewijd aan Heilige Berlindis: naar ontwerp van Jan---August Clarysse; marmeren tafel vervaardigd in 1856 door Petrus Sarrot uit Tielt; in een nis onderaan gepolychromeerde voorstelling van de Kruisafneming; twee herinneringsplaten in verband met schenkingen; houten altaar bekroond met pinakels door J.---B. Van Biesbroeck, met gepolychromeerde beelden (centraal Heilige Jozef en kindje Jezus en kleine beeldengroep met links Maria met kindje Jezus op schoot, rechts Heilige Jozef, bovenaan Sedes Sapientiae); zijnissen met bijna levensgrote gepolychromeerde beelden van Heilige Berlindis met koe (rechts) en Heilige Cornelius (links);
- Linker zijaltaar, opgedragen aan Jezus, Maria en Heilige Jozef: houten altaar bekroond met pinakels door J.---B. Van Biesbroeck met centraal een gepolychromeerd beeld van de gekroonde Onze---Lieve---Vrouw en in de top een kleiner beeld van Maria met boek en kelk; in nissen links en rechts beelden van Heilige Petrus en Heilige Franciscus Xaverius;

- Communiebank: de oorspronkelijke was gemaakt van hout met gietijzeren ornamenten in 1855---1857 door de Gentse architect en beeldhouwer Charles Bruggeman; de nieuwe eikenhouten communiebank is het werk van Mathias Zens, met symbolische voorstellingen (onder andere doornenkroon, slang in aards paradijs, hemelse manna, druiventrossen en

tarwearen, Jezusmonogram, monstrans, kelk, offerbroden, ark van Noë, kruis met passiewerktuigen);

- Biechtstoel: in 1855---1857 gemaakt door de Gentse architect en beeldhouwer Charles Bruggeman; bekroond met pinakels en op de hoeken beeltenissen van Heilige Petrus en Heilige Paulus.

- Preekstoel (maker onbekend): vier evangelisten met hun attributen; panelen in halfverheven beeldhouwwerk (Vermenigvuldiging der Broden, Bergrede en Laatste Avondmaal).

- Kruisweg: in 1881 gemaakt door Mathias Zens, in vervanging van een in 1855 door de Minderbroeder Jozef Beel geschilderde kruisweg; driedimensionele staties in nissen waarvan de oorspronkelijke polychromie recent werd vrijgelegd en hersteld;

- Orgel (als monument beschermd 04.03.1980): in 1855 gemaakt door de Gentse orgelbouwer Louis Lovaert; ontwerp van orgelkas door Jan-August Clarysse;

- Doopvont: onversierd arduin. ijzerbeslagwerk in de vorm van leliemotieven op het deksel;

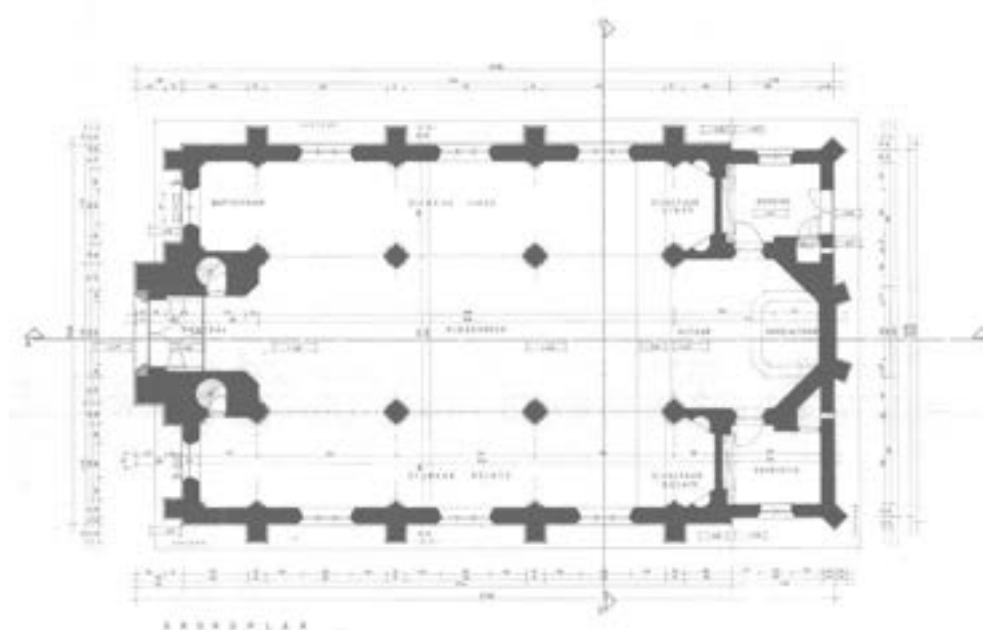
- Vloer: kerkvloer met kruis--- en ruitpatronen in witmarmeren tegels; koorvloer met repetitief wit leliemotief in gevlochten cirkelpatroon tegen rode achtergrond;

- Glasramen: zonder motieven (schip) naast ramen met decoratieve patronen (koor).

In 1925 werd de elektriciteit aangebracht. Een eerste grote restauratie vond plaats in 1968 onder de leiding van architect V. Gabriëls uit Grotenberge. Het interieur kreeg een grondige poetsbeurt na een lek in de mazoutkachel, waardoor het hele interieur zwart uitgeslagen was. In 1997 zijn schilder--- en herstellingswerken uitgevoerd o.l.v. E. Anno,architect, en Ardicor uit Ardooie. Aansluitend werd de wit geschilderde kruisweg in zijn oorspronkelijke polychrome staat hersteld.

In 2004 – 2011 werden grove herstellingswerken aan de buitenzijde van de kerk uitgevoerd, o.l.v. Architectenburo Ostijn en de firma Renotec. In dezelfde periode werd het koorgestoelte herplaatst en een lezenaar in marmer aangeschaft samen met de vernieuwing van het altaar, eveneens in rood marmer naar analogie van het hoofdaltaar.

b) Architecturale mogelijkheden



De kerk van Grotenberge is niet te groot, is goed onderhouden, gemakkelijk te verwarmen. Het meubilair is eenvormig van stijl en geeft een mooie indruk. De ruimtes zijn moeilijk af te splitsen, daarvoor is ze te klein.

c) Bouwfysische toestand

Tijdens de laatste restauratiecampagne in 2001 heeft men het initiatief genomen om de witte beschildering uit 1945 weg te nemen en de oorspronkelijke polychromie opnieuw te tonen. In 2004 werden de kerk en het interieur overigens beschermd als monument.

Monumentenwacht is aangesteld voor de opmaak van de inspectieverslagen. Het laatste verslag dateert van 2015 en stelt geen noemenswaardige mankementen vast; alleen lichte herstellingen zoals reparatie van verfwerk aan het linkerzijaltaar.

2.5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



1. Lourdesgrot
2. Vrije Basisschool
3. O.-L.-Vrouwcollege campus Grotenberge (secundaire school)
4. Bernadetteschool (buitengewoon basisonderwijs)
5. Domein Breivelde met kasteel
6. Voormalige pastorie (nu museum voor folklore) en parochiezaal.

Rondom de kerk is er geen kerkhof. Tot onlangs gebruikte men nog het oude kerkhof, dat zich rondom de eerste kerk bevond.

De pastorie is sinds het vertrek van de laatste residerende pastoor (M. Van den Bossche) Museum voor Folklore geworden. Naast de pastorie bevindt zich het ontmoetingscentrum (vroegere parochiezaal), die deels eigendom was van de VZW Parochiale Werken en nu eigendom is van stad Zottegem..

Onze-Lieve-Vrouw van Lourdesgrot Grotenberge

Achter de kerk is er een O.-L.-Vrouw van Lourdesgrot met tuin, die frequent bezocht wordt. De grot is eigendom van de Zusters Penitenten van Velzeke, is in erfpacht bij de kerkfabriek Grotenberge en is wettelijk beschermd als monument sinds 16/01/2004 (samen met de bijhorende tuin).

Monumentenwacht stelde in hun verslag d.d. 2016 volgende problemen vast: “De grot en site vertonen gebreken die op termijn een invloed kunnen hebben op de bouwfysische toestand van de grot”. In het inspectieverslag werd een totaalrestauratie voorgesteld. In 2020 en 2021 werd de bouwfysische toestand van de grot grondig aangepakt en verbeterd met steun van het stadsbestuur en erfgoedpremies.

Tuin en grot vormen architectonische en historisch één geheel. Maar de tuin vereist grondige werken. Doorheen de jaren werd systematisch de rode steenslag aangevuld met het gevolg dat niet alleen de padden rode steenslag kregen, maar ook het grootste deel van de borders.

Hierdoor kwam de tuin hoger te liggen dan de vloerplaat van de grot. Waardoor bij hevige regen, hagel en smeltwater de grot onder water loopt. Afgraven van de rode steenslag, het aanbrengen van drainage, het herstellen van de padden in rode steenslag, het heraanleggen van de borders met de specifieke historische beplanting en plaatsen van de banken.

De eerste zaken zijn noodzakelijk voor de integriteit van de grot en de laatste om te voldoen aan de richtlijnen van erfgoed.



Achter en naast de kerk bevindt zich een complex met scholen: Vrije Basisschool Grotenberge, BuLO Bernadetteschool en Onze-Lieve-Vrouwcollege campus Grotenberge. Voorheen behoorde ook een klooster met internaat van de Zusters Penitenten van Velzeke tot dit complex.

Vlak voor de kerk bevindt zich een kleine openbare parking op grond behorende tot het perceel van de kerk (eigendom kerkfabriek). Aan de overkant van de straat ligt een grotere openbare parking, samen met de toegang tot het domein en kasteel Breivelde. Kasteel, huidige kerk, grot, scholencomplex (inclusief voormalig klooster) zijn historisch sterk aan elkaar gelinkt en aan de figuur van August De Rouck (monument oud-kerkhof

2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Sinds Pasen 2023 heeft de kerk geen zondagsvieringen meer. Weekdagvieringen waren reeds langer stopgezet. Toch vinden op regelmatige basis andere liturgische diensten plaats in de kerk. In 2023 hadden 8 uitvaarten en 1 huwelijk plaats in de kerk. Daarnaast zijn er de schoolvieringen in de vorm van eucharistieviering of bezinning. Op kermismaandag wordt de traditionele zielmis gevierd.

Af en toe zijn er in de kerk orgelconcerten. De kerk beschikt over een zeer goed en onderhouden orgel, gecombineerd met een uitzonderlijke akoestiek. Een aantal keer per jaar behoort de kerk tot het parcours van een gidsbeurt. De architectonische eenheid van exterieur

en interieur van de kerk zijn verbonden met de kenmerkende ontwikkeling van Grotenberge in de schaduw van nabijgelegen Zottegem-centrum.

Dagelijks komen mensen de kerk bezoeken om een kaarsje te branden, te bidden, maar ook het interieur te bekijken. De nabijheid van het Breiveldedomein (wandelen, bar en restaurant) speelt hier zeker een rol. De kerk is elektronisch beveiligd met een alarm, maar het alarm laat toe vergenoeg in de kerk te komen om een goed overzicht te hebben op het volledige interieur. De gastenboeken (voor volwassenen en kinderen) geven een goede indruk van de passanten. Er is een aanbod aan brochures en boekjes van zowel algemeen godsdienstige aard als cultuur-historische aard over de kerk. In samenwerking met de pastorale werkgroep van de vrije basisschool is er ook een aanbod voor kinderen.

Toekomstig gebruik periode 2025-2031: Gebruik voor de eredienst met nevenbestemming

Gebruik voor de eredienst (uitvaarten, huwelijken, gebedsvieringen, stil gebed, ...)

Dagelijks is de kerk geopend en elke bezoeker is welkom in een aangenaam en verzorgd interieur dat een architectonisch geheel vormt. Er is aandacht voor de sterke liturgische tijden (Advent: adventskrans, Kerstmis tot Driekoningen: kerststal en -boom, Mariale feesten: centrale plaats van het gekroonde en in stof geklede Mariabeeld, Palmzondag: palmtakken, Goede Vrijdag: kruishulde, Pasen: paaskaars). Daarnaast vinden bezoekers een reeks van folders, gebedskaarten, boekjes, prenten, gastenboeken, mogelijkheid tot het formuleren van gebedsintenties en aanvragen van misintenties.

Het wegvallen van de wekelijkse zondagsviering heeft de plaatselijke gemeenschap en de kerkfabriek ervaren als een zware klap. De eucharistie op zondag is dé kerngebeurtenis in het christelijk liturgisch leven en mensen hebben hun vertrouwde kerkplek op zondag moeten verlaten. Het heeft tijd gevraagd van de lokale gemeenschap en de kerkfabriek om hieraan te wennen en zich aan te passen. De focus voor dit kerkgebouw is moeten verschuiven naar uitvaarten, huwelijken, schoolvieringen en occasionele vieringen. Op korte termijn ook deze weghalen uit deze kerk zou een bijkomende harde klap zijn. Als kerkfabriek willen wij uitvaarten, huwelijken, schoolvieringen en gelegenhedsvieringen als liturgisch gebruik van deze kerk behouden alvast voor de periode van dit kerkenbeleidsplan (2025-2031). Dit gebruik laat ook toe om de kerk dagelijks open te stellen voor gebed en cultureel bezoek.

Nevenbestemming (door de omliggende scholen en culturele activiteiten door derden passend bij het liturgisch gebruik)

Daarnaast willen we de banden met de drie aangrenzende scholen verder versterken door de kerkruimte ter beschikking te stellen voor passende schoolactiviteiten b.v. als examineerruimte of als bijkomende grote ruimte om leerlingen toe te spreken of als musiceerruimte. Voor dit laatste is de muziekacademie van de Stad Zottegem de meest aangewezen partner. We gaan hiervoor verder in overleg met de betrokken directies.

Ook willen we de culturele activiteiten die door derden georganiseerd worden verderzetten of mogelijk maken: gidsbeurten, klassieke concerten, tentoonstellingen rekening houdend met de beperkte oppervlakte van de kerkruimte en passend bij de eerste functie van dit gebouw, de eredienst. Ook het verder aanhalen van de banden met de inwoners van Grotenberge is hierbij een centraal streefdoel, door op passende wijze deel te nemen aan lokale buurtinitiatieven. De kerk heeft één toilet, maar wel een brede nooduitgang in de sacristie (kant grot). Wat betreft orgelconcerten zal de kerkfabriek ook zelf initiatief nemen. Het regelmatig vakkundig bespelen van het orgel is noodzakelijk voor het verderzetten van de goede conservatie van dit instrument. Cultuur en conserveren van liturgisch materiaal gaan hier goed samen.

Besluit

Het liturgisch gebruik buiten de zondagsvieringen verderzetten en het optimaliseren van het gebruik van de kerkruimte door scholen en derden voor passende activiteiten moeten dit gebouw valoriseren voor een breed publiek. Voor de verdere toekomst staat de kerkfabriek open om nevenbestemming te onderzoeken, maar in de nabije toekomst willen we het liturgisch gebruik met bijkomende valorisatie verderzetten (kerkplek met aanvullende activiteiten).

De algemene toestand van het kerkgebouw is goed. Goed en regelmatig onderhoud hebben voor de kerkfabriek steeds voorop gestaan met budgettaire voorzichtigheid. Als kerkfabriek willen we dit beleid verderzetten inspelend op de gewijzigde liturgische invulling van ons kerkgebouw.

2.6. Sint-Amandus in Leeuwergergem



2.6.1. Identificatie

Naam: **Parochiekerk Sint-Amandus**

Geografische ligging:

Sint-Eligiusplein 1, 9620 Zottegem-Leeuwergergem.

Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Sint-Amandus

Eigenaar: Stad Zottegem

Bescherming(en):

Type	Subtype	Objectnumme	Datum besluit	Datum publicati	Opmerkingen
beschermd	dorpsgezicht	OO002380	4 maart 1980	27 augustus 1980	Dorpsgezicht : Sint-Amanduskerk
gedeeltelij k	monument	OO002378	4 maart 1980	27 augustus 1980	Koor.
gedeeltelij k	monument	OO002381	4 maart 1980	27 augustus 1980	Orgel.

- Niet-beschermd: schip en toren
- Beschermd als dorpsgezicht
- Gedeeltelijk beschermd als monument (orgel, toren ...)

2.6.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Neoclassicistische parochiekerk uit 1834.

De parochie bestond al in de tweede helft van de 9de eeuw en was toen toegewijd aan de Heilige Drievuldigheid. Sinds de 12de eeuw is Sint-Amandus de patroonheilige. De kerk werd waarschijnlijk gebouwd in de tweede half van de 9de eeuw. In 1834 werd ze verbouwd van (vermoedelijk) zaalkerkje tot driebeukige pseudo-basiliek in baksteen met westtoren.

Neoclassicistische kerk gelegen ten westen van de Gentse Steenweg. Omringend kerkhof met recente breukstenen muur en haag. Van de kerk uit de 12de eeuw bleef enkel het koor bewaard, aangepast in de 17de eeuw (verlaging tot aanzet van de raamkoppen). De huidige kerk dateert van 1834.

De plattegrond ontvouwt een vierkante westtoren, een driebeukig schip van vier traveeën, een rechthoekig koor van twee rechte traveeën met vlakke koorsluitingen, oostelijke sacristie. Koor van zandsteen op afgeschuinde plint; toren en schip: baksteenbouw op afgeschuinde plint van natuursteen. Bakstenen westgevel met toren onder ingesnoerde spits (leien). Rechthoekige deur geflankeerd door Toscaanse pilasters onder entablement. Bekronend rondboogvenster in witgeschilderde, gecementeerde omlijsting op arduinen lekdrempel; raam in ijzeren harnas; daarboven oculus en gekoppelde spitsboogvormige galmgaten. Schip onder leien zadeldak met aflijnende, getrapte baksteenfries; zelfde vensters als in westgevel. Koor onder steil zadeldak (leien) op kraagstenen; aangepaste rechthoekige vensters met arduinen lekdrempels en ramen in ijzeren harnas. Bakstenen oostmuur met aandak op schouderstukken en met Calvarie.

Grote restauraties vonden plaats in de periode 1995 – 1997 en 2002 – 2004.

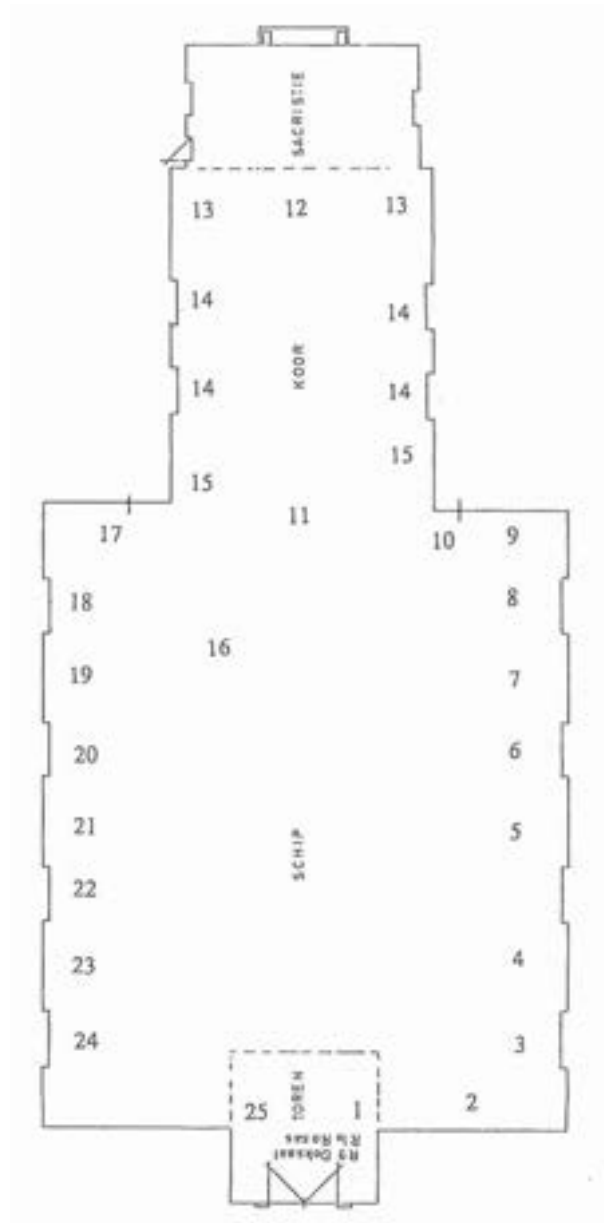
Mobilair: Schilderij: "Heilige Barbara wordt door Onze-Lieve-Vrouw met Kind gekroond met rozen", door J. Van Cleef, tweede helft van de 17de eeuw. Preekstoel (17de eeuw); communiebank door Verloo (18de eeuw); biechtstoel (18de en 19de eeuw); altaar uit de 19de eeuw. Doopvont (steen en koper). Orgel door Verhasselt (Brussel), orgelkast door Bolt (Zottegem).

Bron: D'Huyvetter C., de Longie B. & Eeman M. met medewerking van Linters A. 1978: Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Oost-Vlaanderen, Arrondissement Aalst, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 5N2 (H-Z), Brussel - Gent.

b) Architecturale mogelijkheden

schematisch grondplan (binnenwerks):

1. Offerblok met Sint-Eligiuskamer
2. Missiekruis
3. Glasraam H. Godelieve
4. Beeld en glasraam H. Eligius
5. Beeld H. Antonius van Padua
6. Glasraam H. Alphonsus Ligorio en biechtstoel
7. Beeld Sint-Jozef met kindje Jezus
8. Glasraam H. Familie
9. Zijaltaar Sint-Amandus
10. Beeld H. Hart
11. Communiebank
12. Hoofdaltaar
13. Rouwborden
14. 4 kleine glasramen
15. Grafstenen
16. Preekstoel en vaandels
17. Altaar O.-L.-Vrouw en doopvont
18. Glasraam O.-L.-V.-Rozenkrans
19. Beeld O.-L.-Vrouw
20. Glasraam H. Amandus en biechtstoel Maria Magdalena
21. Beeld H. Anna met Maria als koind
22. Glasraam O.-L.-Vrouw van Lourdes
23. Beeld H. Rita
24. Glasraam doopsel van Jezus
25. Doksaal en orgel



Het betreft een eerder kleiner zaalkerkje zonder kolommen.

Tussen kerk en koor kan een scheidende wand op eenvoudige wijze ingevoegd worden zodat beide ruimten los van elkaar kunnen functioneren. Sacristie is aan de achterzijde van het koor aangebouwd.

Rondom de kerk is nog een ommuurd kerkhof aanwezig.

Technische ruimte:

- Verwarming: elektrische verstralers hangend in de ruimte op +/- een hoogte van 3 m;
- Elektriciteit en verlichting werden reeds vernieuwd;
- geen sanitaire voorziening
- in de sacristie is er wel leidingwater met lavabo

Decorum:

- Onder de kerkvloer bevinden zich diverse graven van de kasteelheren van Leeuwerghem
- Onder het koor is er een grafkelder waar meerdere afgestorvenen begraven liggen van de familie Van den Hecke en della Faille.
- Buiten aan de zuidkant van de koorgevel, opgetrokken in Balegemse steen, is er een ingang tot de grafkelder.
- Buiten aan de noordkant van de koorgevel, opgetrokken in Balegemse steen, is er eveneens een ingang onder een blauwe steen naar de grafkelder van Mevrouw Van den Hecke.

Toegankelijkheid kerk: Ter hoogte van de inkomdeur onder de toren werd een hellend vlak aangelegd zodat de kerk bereikbaar is voor rolstoelgebruikers.

c) Bouwfysische toestand

Laatste grotere renovaties:

- Vernieuwing van ingangstrappen en voetpad rond de kerk in 1949-1950
- Restauratie kroonlijst van de toren in 1995-1997
- Metselwerken bak- en natuursteen, gerestaureerd in 2002-2003.
- Herschildering van het interieur in 2010

Het Interieur is in goede staat.

Dringende en op termijn uit te voeren werken:

- Dakbedekkingen, dak doorbrekingen en aansluitingen van de verschillende kerkdelen tegen elkaar zijn aan grondig nazicht en dringende herstelling toe. Tevens zijn de nodige dak en klimhaken te voorzien.
- Dakstructuur verdient een degelijk nazicht wegens beschadigde balken als gevolg van vroegere waterinsijpeling en aantasting door insecten. Dakgoten in slechte staat en te vervangen.
- Buitenmetselwerk in goede staat maar op sommige plaatsen slordige herstelling met restauratiemortel. Gebarsten voegen en uitval voegwerk.
- Buitenschilderwerk en beglazing met kleine onvolkomenheden.
- In de toren en boven het schip moeten de nodige bordessen en ladders aangebracht of verbeterd worden.
- Een algemene behandeling tegen hout borende insecten dringt zich op.

Een voorontwerp van restauratie op basis van het bouwkundig rapport van Monumentenwacht (41412/2014/B) werd in 2015 opgemaakt voor de bedaking van toren en schip en door de kerkraad goedgekeurd

2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



1. Voormalige pastorie
2. Ontmoetingscentrum
3. Kasteel Leeuwergerm
4. N42
5. Vrije basisschool

Er is geen openbaar vervoer in de onmiddellijke omgeving van de dorpskern. Rond de kerk zijn er een 20-tal parkeerplaatsen. In de belendende straat Klofontein zijn er eveneens ongeveer 20 parkeerplaatsen

2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Sinds 1 januari 2017 heeft er geen weekendmis meer plaats in Leeuwergerm. Nadien was er op zondag afwisselend met Oombergen nog een viering. Daarna was er enkel nog een weekdagmis 's avonds om 19.00 uur en dit de tweede maandag van de maand met nog amper een 10-tal aanwezigen.

De kerk wordt nog steeds gebruikt voor uitvaarten, doopsels en huwelijksvieringen. De kinderen van de Vrije basisschool komen er een 4-tal keer per jaar om te zingen en gebeden voor te lezen. De laatste jaren waren er geen eerste communie-vieringen meer in de kerk.

Een Kerst- en Paasviering van de gepensioneerdenvbond, Zielmissen tijdens de kermis en de eeuwenoude ruitersommetgang met zegening behoren definitief tot het verleden.

In 2023 was er nog een concert opgeluisterd door de Vrije Kunstkring

De kerk komt in aanmerking voor herbestemming.

Eind 2024 zijn er de eerste contacten geweest tussen vzw. Overlapt en de KF-Leeuwerger.

Een 3-tal mensen van Overlapt hebben daarna een bezoek gebracht aan de kerk.

Daarna was er een vergadering in het Dekenaar met mensen van Overlapt, de Heer Deken Vids en een Diaken, leden van het CKB en van de KF-Leeuwerger.

Overlapt zal gaan samenzitten met leden van het Zotteger stadbestuur.

Motivatie VZW Overlapt:

Door het gemis aan een creatie -en ontmoetingsplek voor kunstenaars en kunstliefhebbers in Zotteger richten zeven vrienden overlapt vzw op.

Overlapt vzw wil ruimte bieden aan iedereen die een passie heeft voor beeldende kunst om elkaar te ontmoeten en experimenteer- en atelier ruimte aan degene met een eigen artistieke praktijk.

Overlapt vzw is een open kunsthuis. Iedereen is welkom om deel te nemen aan activiteiten.

Op regelmatige basis organiseert overlapt vzw exposities, KLANK of performance manifestaties, tekenavonden, kunstcafés enzo meer. Dit zijn bijna altijd gratis activiteiten of aan een laagdrempelige prijs.

Overlapt vzw gelooft dat een sterke en warme samenleving er één is waar cultuur en kunst een centrale plaats inneemt.

2.7. Sint-Martinus in Oombergen



2.7.1. Identificatie

Naam: Sint-Martinus

Geografische ligging

- Oombergenstraat nr.25, 9620 ZOTTEGEM - OOMBERGEN
- Provincie: OOST-VLAANDEREN

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdом: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Sint-Martinus

Eigenaar: Stad Zottegem

Bescherming(en):

- Gedeeltelijk beschermd (Sint-Martinuskerk zonder zijbeuken) 3 juli 1942 (publicatie 16 augustus 1942).
- Op 27 maart 2015 wordt het ministerieel besluit betekend met betrekking tot de volledige bescherming van de kerksite (kadastraal bekend: 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 730A en 731) Sint-Martinus met inbegrip van de cultuuroederen die er integrerend deel van uitmaken omwille de historische, de artistieke en de sociaal-culturele waarde ervan.

Gotische parochiekerk met romaanse restanten. De kerk werd gebouwd in 1147. De koorbeuk dateert uit 1640 en het koor werd vergroot in 1701. De kerk werd in 1925 heropgebouwd na een brand in 1919.

2.7.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Oombergen is een klein dorp van 361 hectare waarvan de gehuchten Espenhoek en Cotthem sinds 1977 bij Sint-Lievens-Houtem werden gevoegd en de kerngemeente bij Zottegem. Romeinse archeologische vondsten duiden op een vroege woonkern. Later toebehorend aan verschillende families. In 1645, als eigendom van de familie d'Amman, verheven tot burggraafschap.

De parochiekerk van de voormalige gemeente Oombergen (nu deelgemeente van Zottegem) is toegewijdaan de Heilige Martinus en vanaf 1753 ook aan de Heilige Agatha. De vroegste bouwgeschiedenis van de kerk gaat terug tot de eerste helft van de 12de eeuw, de kerk werd in 1147 door de bisschop van Kamerijk overgedragen aan de St.-Ghilenusabdij bij Bergen.

De geschiedenis van de kerk is verweven met de geschiedenis van de heerlijkheid van Oombergen tijdens het Ancien Régime toebehorend aan de familie d' Amman, en mecenasen van de kerk in de 17de en 18^{de} eeuw.

Van het oorspronkelijk éénbeukig Romaans zaalkerkje met recht gesloten koor bleven muren bewaard van Ledesteen uit de eerste helft van de 12e eeuw in de westgevels van de huidige middenbeuk. De westtoren en het aangebouwde traptorentje dateren vermoedelijk uit het einde van de 14de of begin van 15de eeuw. Begin 17de eeuw werd het schip heropgebouwd, het oude koortje werd in 1640 vervangen door een kruisbeuk, koor en sacristie, het huidige koor dateert van 1701. Gezien de bouwgeschiedenis van de site zijn er mogelijk archeologische sporen bewaard die terug gaan tot minstens de 12de eeuw.

Het op 7 april 1919 door brand vernielde kerkje werd door architect Valentin Vaerwyck gerestaureerd en vergroot met nieuwe zijbeuken, de werken waren voltooid in 1924.. Het vormt een representatief voorbeeld van één van de vele kerken in Oost-Vlaanderen die door de architect werden gerestaureerd en uitgebreid.

De veelzijdige architect Valentin Vaerwyck had een uiterst rijke loopbaan, was tevens provinciaal architect en lid van talrijke adviescommissies op stedelijk, provinciaal, landelijk en zelf internationaal niveau. Zijn invloedrijke rol op het vlak van monumentenzorg liet vele en duidelijke sporen na tot ver buiten de provinciegrenzen.

Zijn ontwerpen en realisaties getuigen van het belang dat hij hechtte aan de traditionele streekgebonden architectuur, zijn persoonlijke interpretatie van de historische stijlen leidde tot een moderne vormgeving met referenties aan het neo-traditionalisme.

De architect opteerde bij de bouw van de nieuwe zijbeuken voor een duidelijk herkenbare nieuwe architectonische vormgeving die contrasteert met de oude traditionele kerkbouw. De sobere en functionele architectuur eigen aan architect Valentin Vaerwyck wordt gekenmerkt

door de strakke ritmiek met rechthoekige nissen en vensters en muizetand friezen aan de vensters. Ook de inwendige structuur van het schip vertoont een opvallende vormgeving met korte zwart marmeren zuilen op een gedecoreerde sokkel en met een decoratief uitgewerkt kapiteel van graniet, en was oorspronkelijk verrijkt met decoratief schilderwerk.

De artistieke waarde uit zich in het aan de kerk gerelateerd kunstig uitgevoerd meubilair: een hoofdaltaar en twee zijaltaren, een preekstoel, een communiebank, een calvarie, een doopvont, twee eiken biechtstoelen, in eigentijdse stijl, geplaatst na de restauratie en uitbreiding van de kerk in 1924, ontworpen door architect Valentin Vaerwyck en uitgevoerd door Engelen, onder leiding van beeldhouwer Aloïs De Beule. Het schilderij Christus-Koning van Maurits Tilley van 1933, achter het hoofdaltaar, en het beeldhouwwerk, een kruisweg van Aloïs De Beule, een calvarie en verschillende heiligenbeelden, ondersteunen de artistieke waarde van het kerkinterieur. De figuratieve glasramen van Mortier naar ontwerp van M. De Loore van 1957 vertonen artistieke kwaliteiten en zijn illustratief voor de religieuze glas-in-loodramen in de naoorlogse kunst.

Beschrijving

De plattegrond van de georiënteerde driebeukige basilicale kruiskerk ontvouwt: een vierkante westtoren geflankeerd door een halfronde traptoren ten noorden en een rechthoekige doopkapel ten zuiden, een driebeukig schip met drie traveeën, een uitspringend transept, een koor met twee rechte traveeën en driezijdige koorsluiting, en flankerende sacristieën.

De gotische westtoren en het flankerende traptorentje is volledig opgebouwd uit gekantrechte ledesteen. De romaanse middenbeuk onder zadeldak (leien) is opgetrokken in zandsteen met onregelmatiger, ruw verband. Het laatgotische transept is een bak- en zandsteenbouw op zandstenen plint onder zadeldak (leien). Het koor is op zijn beurt gebouwd in bak- en zandsteen op afgeschuinde zandstenen plint, met een onderbouw volledig van zandsteen. De noordelijke sacristie is opgetrokken uit kalkzandsteen La Rochette, het maaswerk van de vensters is van Euvillesteen. De in de jaren 1920 toegevoegde zijbeuken zijn opgetrokken uit zandsteen (hergebruikt materiaal) en witsteen en worden afgedekt door een lessenaarsdak, afgewolfd aan de westzijde (zuidbeuk). Rondom de kerk is een klinkerpad aangelegd.

De in 1925 gerestaureerde gotische westtoren bevat vijf geledingen onder een ingesnoerd tentdak (leien) op kraagstenen; flankerende, op elkaar gestelde hoeksteunberen met versnijdingen. Centraal in de westpartij staat een gedrukt spitsboogportaal met neogotische dubbele eiken deur voorzien van zwaar beslag, voor de brand van 1919 was het ingangsportaal rechthoekig. De deur wordt voorafgegaan door een arduinen trap met ijzeren leuning.

Boven de deur bevindt zich een drieledig spitsboogvenster onder omlopende druiplijst en kruisbloem als sluitstuk. De toren is aan elke zijde voorzien van spitsboogvormige galmgaten. De derde geleding is in de west- en zuidzijde doorbroken door schietgaten.

Aan de noordzijde is een halfronde traptoren aangebouwd met drie lichtgaten onder zandstenen spits met bolbekroning. Rechthoekige doopkapel aan de zuidzijde, aansluitend bij de zijbeuk. De grafsteen op de linkersteunbeer van de toren van E.H. Bernardus Van der Bruggen (1791 – 1853), is tijdelijk verwijderd in afwachting van de restauratie.

De romaanse middenbeuk met aandak op vernieuwde schouderstukken is opgetrokken van ruw gekapte gele zandsteen, in de westgevels in onregelmatig verband (opus incertum), vermoedelijk de enige delen van de Romaanse muren. De zijgevels bevatten drie rondboogvensters met een omlijsting van witte, effen gekapte zandsteen, aangebracht bij de restauratiecampagne onder leiding van V. Vaerwyck.

De zijbeuken van 1920 zijn deels van ruw gekapte gele zandsteen en vlak gekapte witte zandsteen op een sterk uitspringende plint en worden afgedekt door een lessenaarsdak met leien. De vormgeving getuigt van de persoonlijke eigentijdse interpretatie van het traditionalisme van de ontwerper Valentin Vaerwyck. De noordelijke zijbeuk bevat drie drielichten in de langsgevel en één tweeledig venster in de westmuur. De zuidelijke zijbeuk is tot tegen de torenvoet gebouwd en bevat vier drielichten in de langsgevel en één tweelicht in de westmuur. De eerste travee van de zuidbeuk is ingericht als doopkapel. Alle vensters zijn rechthoekig en gevat in een nis verfraaid met een tandlijst. De tandlijst is trouwens een van de typische kenmerken van de architect in zijn ontwerpen uit het interbellum.

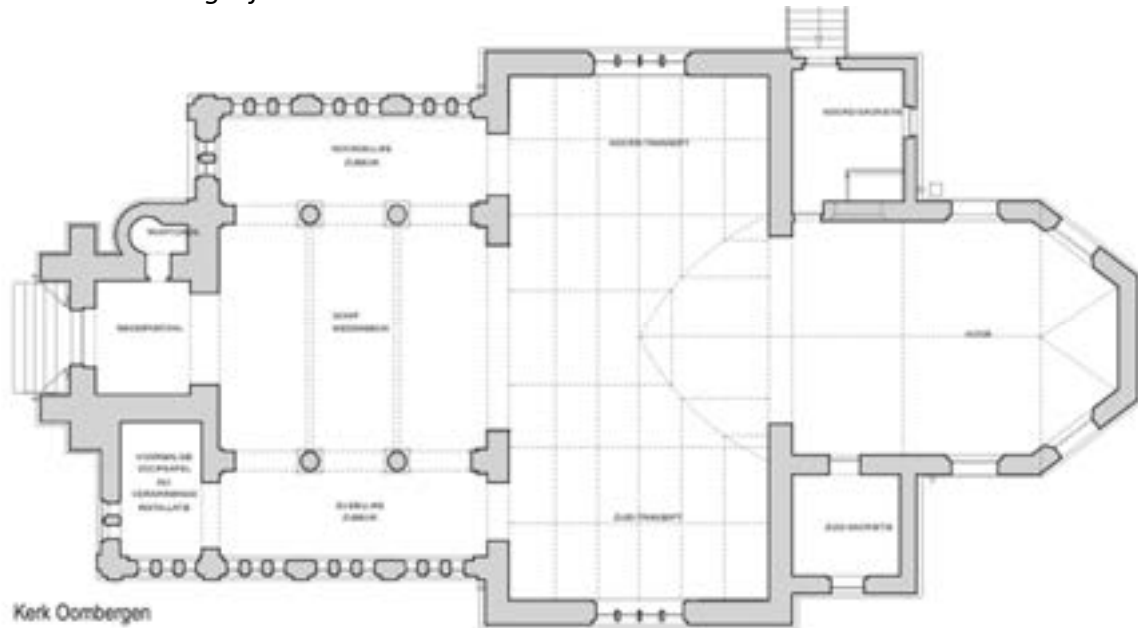
De puntgevels van de noord- en zuidgevel van het transept zijn afgewerkt door een aandak op schouderstukken en bevatten een spitsboogvenster in vernieuwde kwartholle omlijsting van zandsteen, vernieuwde vierledige tracering met gotisch maaswerk.

Koor met bakstenen metselwerk met speklagen, segmentboogvensters in omlijsting van zandsteen met oren onder bekronende gebogen druiplijst, arduinen lekdrempels. Aan de blinde koorsluiting hangt een Christus aan het kruis onder houten afdakje. De sacristie-berging van 1910 in de noordoosthoek is toegankelijk aan de noordzijde (kant pastorie) via een getoogde deur met geprofileerde zandstenen dagkanten en waterlijst, voorafgegaan door trap met ijzeren leuning, een getoogd venstertje in zandstenen omlijsting voorzien van ijzeren tralie doorbreekt de oostelijke muur. De oudere zuidelijke sacristie heeft enkel een gelijkaardig venster in de zuidgevel.

Interieur

Nu witgeschilderd interieur, oorspronkelijk decoratief geschilderd, volgens het Liber Memorialis in 1928 door Alberic Ysabie (Melle).

b) Architecturale mogelijkheden



Kerk omvat een toegangsportaal + trappentoren / schip met twee zijbeuken / transept / koor / noord- en zuidsacristie / doopkapel (=bergruimte – stookplaats);

Verwarming: gasgestookte luchtverhitter;

Elektriciteit en verlichting geoptimaliseerd en centraal vanuit de zuid sacristie bedienbaar;

Branddetectie + inbraakalarm aanwezig;

Noordsacristie werd uitgerust met een toilet en een kleine kastruimte met spoeltafel (warm en koudwater);

Zowel het inkomportaal als de noordsacristie zijn middels trappen te bereiken – momenteel geen toegankelijkheid voor personen met beperking;

Decorum: de relatie tussen mogelijk nieuw gebruik van de kerk en het bestaande originele interieur dient te worden bestudeerd. Het interieur, de wandschilderingen, het meubilair en de begeleidende roerende cultuurgoederen zijn mee beschermd. Cultuurgoederen moeten in het gebouw blijven, maar kunnen wel worden verplaatst.

Voor de kerk werd een haalbaarheidstudie in functie van nevenbestemming in ruimte tot integrale herbestemming uitgewerkt.

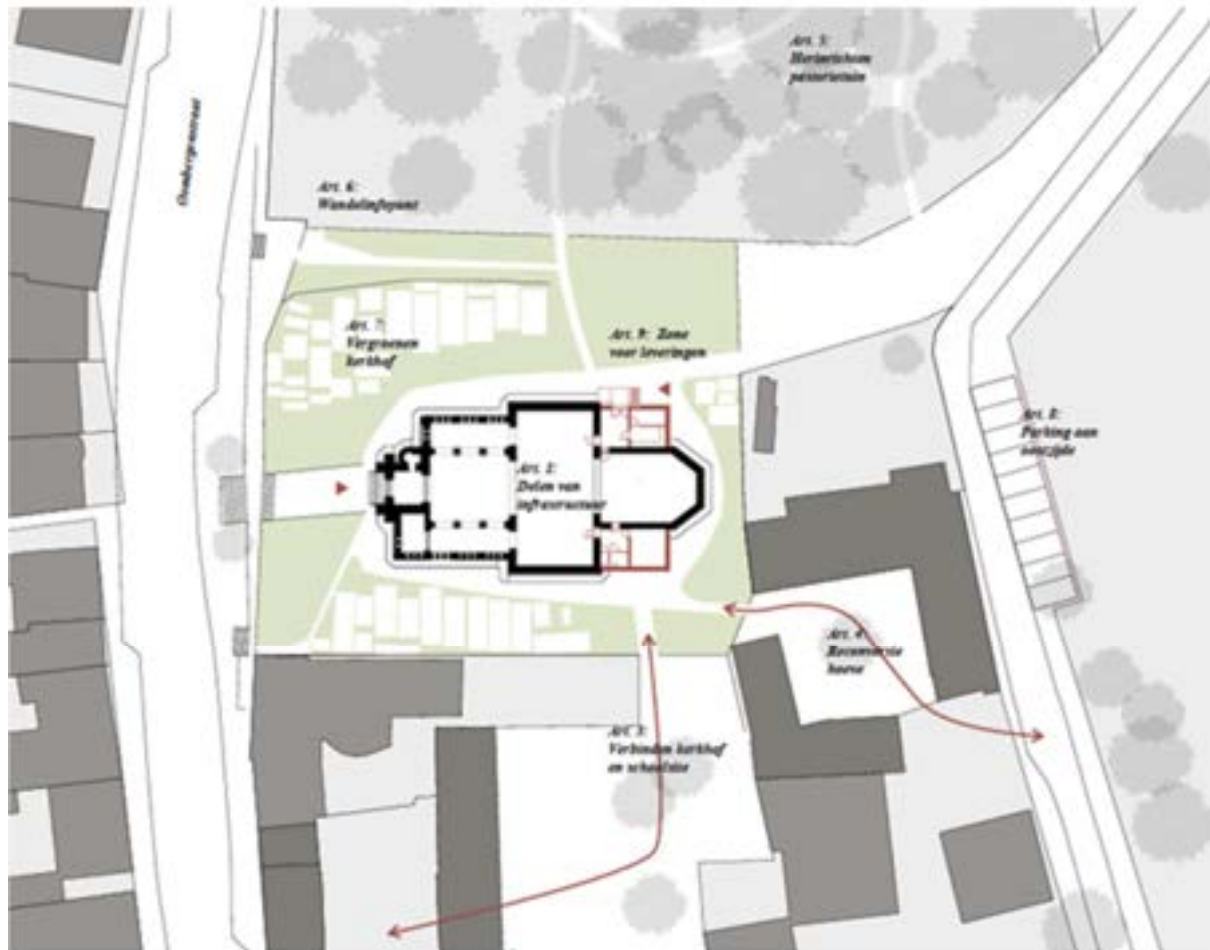
Vier pistes zijn onderzocht:

1. kerk met flexibele ruimte
2. kerk wordt ontmoetingsruimte
3. kerk verkaveld
4. kerk als collectieve ruimte

De investering in de optimalisatie van de sacristievolumes wordt hierbij zinvol geacht. Door ingrepen hier kan de ontsluiting van de kerk worden opgelost en een minimumaantal dienende functies worden ondergebracht.

Ook het afzonderen van de zijbeuken kan interessant zijn om bijkomende dienende functies te herbergen.

Vergroening van het kerkhof wordt op langere termijn belangrijk geacht. Er is een inventaris van de meest waardevolle graftekens. Een herinrichtingsontwerp kan onderzoeken hoe met dit bestaande gegeven de ruimte meer kwaliteiten kan verkrijgen.



Het gebouw dient aangepast te worden aan de normen voor de toegankelijkheid: middels invoegen van een hellend vlak (of traplift) ter hoogte van de noordsacristie. Mogelijkheid is ook de aanleg van bijkomende parkeerruimte aan de zijde van de hoeve.

Onderzoek van de toren als uitkijkpunt op de omgevende natuur in relatie tot de herbestemming van de pastorietaan als open ontmoetingsplaats en natuurinformatiepunt. Het portaal kan door de dag publiek toegankelijk blijven. Zo kan deze infrastructuur gekoppeld aan de wandelwegen, een door de dag recreatieve activiteit worden.

c) Bouwfysische toestand

Het laatste inspectierapport (40546/2007/B) door Monumentenwacht uitgebracht, dateert van 2007.

Een restauratiedossier voor het dak, de glasramen en de gevels is ontvankelijk verklaard dd.24 januari2014 (kenmerk 4.003/41081/102.2)

Een restauratiedossier voor het interieur is ontvankelijk verklaard dd. 30 maart 2015 (kenmerk 4.003/41081/102.3)

Restauratiedossier met ref. 4.003/41081/102.2 omvattende de restauratie van daken, gevels en glasramen werd :

- Goedgekeurd dd.24/06/2021

- Gewijzigd dd. 27/11/2023

waarbij de restauratieve werken aan de noord sacristie vervallen – deze worden vervangen door nieuwbouw ifv een doorlopen traject met het agentschap Onroerend Erfgoed voor her- en nevenbestemming van parochiekerken;

2.7.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



legende:

oranje stip: kerkgebouw;

2: ontmoetingscentrum CENTROOM;

3: kleuterschool;

4: pastorietuin: via subsidie plattelandsloket om te vormen tot een open ontmoetingsplaats

BH: bushalte

OOMBERGEN is in het centrum gesitueerd van een driehoek gevormd door ZOTTEGEM / SINT-LIEVENSHOUTEM / HERZELE.

OOMBERGEN bevindt zich op het kruispunt van twee belangrijke verkeersaders: N42 (Wetteren/Geraardsbergen) en de N46 (Aalst-Oudenaarde)

Er is onmiddellijke nabijheid van openbaar busvervoer met halte recht over de kerkdeuren, richtingen zijn ZOTTEGEM/SINT-LIEVENSHOUTEM/HERZELE.

Rechts van de kerk is een bloeiende school specifiek gericht op kleuteronderwijs.

Links van de kerk aansluitend op de voormalige pastoriewoning bevindt zich een verouderd ontmoetingscentrum, eigendom van de stad Zottegem.

De kerk is in de avond en ochtenduren mits schemerschakeling gedurende een tijdspanne verlicht. De klokken geven het uur aan met onder de middag het Angelus.

-> beiden geven nog steeds het saamenhorigheidsgevoel van onder de klokkentoren in de onmiddellijke woonbuurt.

De kerk is ingeplant op een verhevenheid in een ommuurd kerkhof met een hoofdtoegang met ijzeren poort ten westen, bereikbaar via een trap met arduinen treden. Een ijzeren poort ten oosten ligt in het verlengde van de oude Kasteeldreef die leidde naar het kasteel van Oombergen. Daarnaast is er ook een poort naar de pastorie (ten noorden) en naar de aanpalende hoeve ten oosten, het betreft de vroegere kasteelhoeve zogenaamd Molenhof. Het kleine kerkhof is eenvoudig van opzet. De paden die leiden van de toegangspoorten naar de kerk delen het kerkhof in verschillende percelen in.

Aansluitend op het kerkhof bevindt zich de voormalige pastorietauin volop in ontwikkeling als een openontmoetingsplaats.

Groene trage wegen leiden vanuit deze kerk naar diverse devote plaatsen als kapelletjes, Mariagrot in Cotthem en een calvariekruis in de open velden.

2.7.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Vieringen.

Op 11/02/2024 werd een voorlopig laatste Agathaviering in deze kerk opgedragen.

In een schenkingsakte van 1753 wordt door het Vaticaan een relikwie van Sint-Agatha aan de kerk van Oombergen toegewezen. Er werd een broederschap van Sint-Agatha opgericht en de kerk werd een bedevaartoord. De Heilige Agatha wordt aanroepen tegen brand, aardbevingen, borstziekten, pest en hongersnood en is de patroonheilige van de bakkers. Op zondag 5 februari, of de eerste zondag erna, de feestdag van de Heilige Agatha, worden ten voordele van de kerk broden, gebakken door de parochianen, gezegend en per opbod verkocht. De traditie van de jaarlijkse broodverkoop bij het naamfeest van de heilige gaat in Oombergen terug tot de 18de eeuw en wordt tot vandaag in ere gehouden. Oorspronkelijk werden de broden, die op kermismaandag van de Sint-Agathakermis tijdens de zielmis gewijd waren, uitgedeeld aan de armen, later werden de broden verkocht en werd de opbrengst onder de armen verdeeld. Op heden wordt dit geschonken aan diverse goede doelen.

Ontwijdingsprocedure voor deze kerk op te starten 2° helft 2025.

Restauratieve werkzaamheden

Mei 2024 opstart van de restauratieve werken aan de kerk + slopen van noord sacristie en herbouw tot nieuw toegangsportaal met traplift ifv toegankelijk van het kerkgebouw. Alle vieringen (begrafenis- huwelijks- en doopplechtigheden) worden sindsdien geschrapt.

Begraafplaats

Vanaf 2010 wordt niet meer begraven op de oude kerkhoven van de gemeente Zottegem. De concessies op de oude begraafplaatsen die nog bestaan en nog niet volzet zijn, blijven lopen tot eind 2019. Tot dankan er nog worden bijgezet in deze graven.

Valorisatie van de kerk periode 2014 - 2024

De kerk werd occasioneel gebruikt voor het geven van concerten gezien haar zeer goede akoestiek.

Herbestemming vanaf 2025

Een haalbaarheidsstudie in functie van mogelijke nevenbestemmingen in ruimte en op termijn herbestemming werd uitgewerkt voor deze kerk.

Het plaatselijk verenigingsleven heeft nood aan eigentijdse accommodatie, tevens is de kleuterschool op vaste momenten op zoek naar polyvalente ruimte.

De ontwikkeling van de pastorietuin als open ontmoetingsruimte, in het groene kader van diverse trage aanloopwegen vanuit het achterliggend natuurgebied, trekt veel wandelaars waarbij de vraag naar een natuurinfopunt ook aan de orde is.

Mogelijkheden voor de kerk:

- Bezinningsruimte (koor);
- Ontmoetingsruimte (transept) voor de buurt/ vergaderruimte:
 - Buurtwerking;
 - Okra;
 - Zondag meeting moment;
 - Infopunt + uitvalsbasis wandelgroepen (naar het nabijgelegen Cotthembos); - Occasioneel openstellen voor tentoonstellingen;
 - Binnenspeeltuin + activiteitenruimte voor de plaatselijke kleuterschool (schip)
 - dans, zang en kunstprojecten;

Beperkingen:

- Weinig parkeermogelijkheden in de buurt van de kerk;
- Toegankelijkheid: vele toegangstrappen;

2.8. Sint-Goriks in Sint-Goriks-Oudenhove



2.8.1. Identificatie

Naam: **SINT-GAUGERICUSKERK**

Geografische ligging

- Kruiswaterplein 1-F, 9620 Zottegem – Sint-Goriks-Oudenhove
 - Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Sint-Goriks

Eigenaar: stad Zottegem

Bescherming(en):

- Beschermd monument sinds 04-11-1943
- Beschermd dorpskern sinds 22-03-1979

2.8.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

Gelegen op een lichte hoogte met een klein kerkhof en bakstenen ommuring met hekwerk. Voor het eerst vermeld in 1172, toen de bisschop van Kamerijk de kerk schonk aan de abdij Mont-Saint-Martin. Zij hadden in Strijpen tot en met de 16de eeuw een priorij. Van hieruit verzorgden zij de goddelijke diensten niet alleen in Strijpen maar ook in Sint-Goriks-Oudenhove. Hieruit kan men afleiden dat de kerk van St-Goriks reeds lang voor 1172 werd opgericht.

Vermoedelijk toonde de plattegrond oorspronkelijk een rechthoekige beuk met koortje ten oosten. Heden ontplooit het: een schip met brede hoofd- en zeer smalle noordelijke zijbeuk van vier traveeën; noordelijke kapel van één travee met vlakke sluiting; schuin tegen de oostwand van het schip ingeplante oosttoren met zuidelijke traptoren; koor van een rechte travee met driezijdige sluiting; zuidelijke sacristie van één travee; rechthoekige bergruimte in noordoostelijke hoek van zijkapel en toren.

In de vroeggotische periode werd de kerk uitgebreid met een noordelijke zijbeuk, later met een achtkantige middentoren (op de plaats van het romaanse koor) en een polyonaal koor, en nog later met een noordelijke zijkapel als soort van transeptarm; in 1579 beschadigd door de geuzen, gevolgd door herstellingen in 1592-1599; dakherstelling in 1616; steekboogvensters in zuidgevel van het schip in midden 18de eeuw; herstel van spits in 1838; nieuwe sacristie en opknapbeurt in 1877; restauratie van daken en toren in 1923; gebrandschilderde ramen en vermoedelijk ook het traceerwerk van het zuidelijke beukvenster in 1928.

Oorspronkelijk opgetrokken in plaatselijke roodbruine ijzerzandsteen. De oudste gedeelten (west- en zuidgevel) in onregelmatig verband tonen toch een poging tot kantrechten en sporadisch gebruik van Romeinse pannen (opus spicatum in westgevel); hier en daar bakstenen partijen als gevolg van verbouwing. Overige gedeelten van baksteen, met gebruik van Ledische zandsteen voor de sokkel, onderbouw van de zuidzijde van de toren en traptoren en speklagen in noordwand van de toren. Leien bedaking.

Schip onder zadeldak (op sierlijke daklijstbalkjes) dat met een lichte knik over de noordelijke zijbeuk doorloopt. Westgevel met bakstenen top; portaal uit de 19de eeuw onder zadeldakje: rondboogdeur in geprofileerde bakstenen omlijsting met imposten en neuten; overhoekse steunberen; rondboogvenster in elke zijgevel. In sokkel van schip, ernaast links en rechts: opus spicatum, daterend uit de 12de eeuw of vroeger; vermoedelijk bevond de oorspronkelijke deur zich in het midden tussen deze banden; groot half rond blok ijzerzandsteen rechts; links, spitsboogvenster naast bouwnaad (noordelijke zijbeuk); hoog spitsboogvenster in bakstenen geprofileerde omlijsting boven het portaal. Zuidgevel met bakstenen partijen die vermoedelijk de plaats aanduiden van de oorspronkelijke (vier) muuropeningen; zeer laag rondboogig lijkdeurtje (gedicht) met bredere ontlastingsboog erboven wijst erop dat het kerkhofniveau

gestegen is; blinde linker travee; getoogde vensters (1756) in bepleisterde vlakke omlijstingen met zandstenen onderdorpels; bewaard zuidoostelijk spitsboogvenster met vernieuwd maaswerk (1928?) in zandstenen omlijsting. Blinde noordgevel waarvoor vermoedelijk het slopingsmateriaal van de oude noordgevel der hoofdbeuk hergebruikt werd; bovenmuren in baksteenmetselwerk.

Noordelijke kapel onder zadeldak; noordgevel toont aandak met topstuk en muurvlechtingen; vlechtbandmotieven in top; hoekstenen; spitsboogvenster in bakstenen geprofileerde omlijsting; rondboogvenster in bakstenen omlijsting in noordwestelijke gevel.

Noordelijke bergruimte (onder half tentdak) van baksteen. Bakstenen zuidelijke sacristie onder doorgetrokken lessenaarsdak: getoogd venster in bepleisterde vlakke omlijsting. Grotendeels bakstenen oosttoren van drie geledingen; vierkante onderbouw met ten noorden, meermaals versneden hoeksteunberen en speklagen, ten zuiden, zandstenen parement tot halfweg de tweede geleding; rechts hoeksteunbeer, gedicht rondboogdeurtje met druiplijst en klein rondboogvenster in tweede geleding. Overgang naar achzijdige klokkenverdieping door middel van driehoekige hoeglooiingen, bekleed met leien; spitsbogige galmgaten in geprofileerde bakstenen omlijstingen; zandstenen kroonlijst op kraagsteentjes. Zuidwestelijke traptoren van twee geledingen met zandstenen onderbouw; gedeeltelijk ingebouwd in zuidelijke sacristie. Twee merkwaardige romaanse maskerkoppen van ijzerzandsteen in onderste geleding; smalle lichtgleuven; zandstenen kordon tussen de geledingen; vierkant venstertje onder zandstenen latei en lichtgleuf in bovenste geleding; zandstenen kroonlijst op consoltjes.

Koor onder zadeldak, dat iets hoger is dan schipbedaking; gestut door middel van tweevoudig versneden steunberen; spitsboogvensters in geprofileerde bakstenen omlijstingen. Drie spitsbogige arcaden tussen de beuken op twee halfzuilen (ten westen en ten oosten) en twee ronde zuilen met lijstkapiteel, achtkantige abacus en zandstenen sokkel.

Hoofdbeuk met vlakke zoldering; zijbeuk met schuinlopend plafond. Doorgang van zijbeuk naar noordelijke zijkapel door middel van een rondboogje; overdekking van noordelijke zijkapel door middel van houten spitstongewelf. Spitsbogige zandstenen arcaden vormen de doorgang van de toren naar het schip en het koor; in noord- en zuidwand: eveneens arcaden die wegvloeien in het muurvlak naargelang ze lager komen. Overdekking van toren door middel van een kruisgewelf met mangat; tongewelf voor het koor (1939).

Tegen de kerkmuur prijken in nissen de Zeven Smarten van Maria : aan de noordkant Simeons voorstelling bij de besnijdenis van Jezus, de vlucht naar Egypte, voorbij de kruisbeuk de terugvinding van Jezus in de tempel, vooraan in de koormuur de kruisweg, vervolgens kruisiging, kruisafneming en graflegging..

Mobilair: Schilderijen: "Christus aan het kruis" en "Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt- Ontvangen", van J. Pauwels, respectievelijk van 1837 en 1866. Beelden van Heilige Franciscus Xaverius (18de eeuw), Onze-Lieve-Vrouw met Kind (18de eeuw), Christus aan het kruis met engeltje links

(herkomstig van een calvarie uit de 18de eeuw). Gesculpteerd modern beeld van H. Gaugericus van de hand van pastoor Victor Van der Wulst (1966). Lambrisering in het koor gemaakt door Prosper Verloo uit Zottegem (1909). Sint-Goriks- altaar (1780); biechtstoel (1764 en 1805); preekstoel (1758); sacristiekast (18de eeuw); kast met broederschapslĳst (18de eeuw); doopvont (18de eeuw); doksaal (17de eeuw). Orgel van Ch. Anneessens-Meunier (1870).

Deze en andere religieuze kunstwerken uit de kerk van Sint-Goriks-Oudenhove zijn terug te vinden op de site van het Koninklijk instituut voor Kunstpatrimonium (KIKIRPA) - fototheek – Sint-Goriks-Oudenhove. Eind 2024 werd er in samenwerking met Erfgoed een volledig nieuwe inventaris opgemaakt, maar deze is momenteel (eind 2024) nog niet beschikbaar, het is wachten op de oplading in de nieuwe databank MuseumPlus.

Bron:

DEMEY A., *Eenbeukige kerken in Oost-Vlaanderen, Kultureel jaarboek voor de provincie Oost-vlaanderen, Bijdragen, Nieuwe reeks*, p. 123-134.

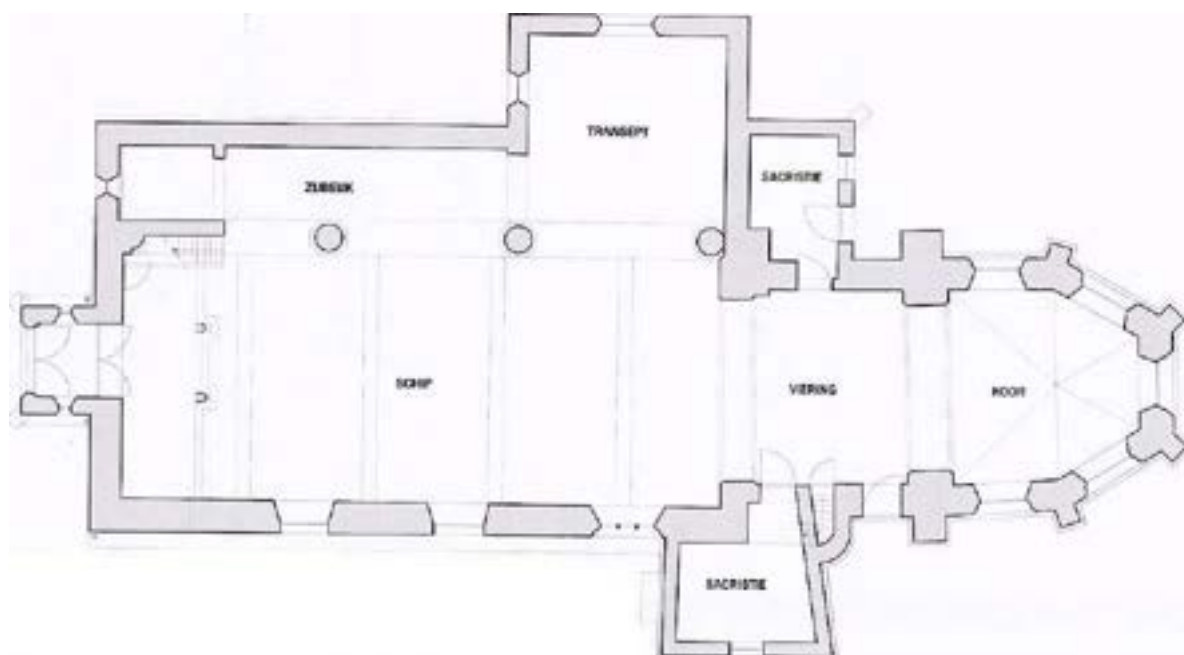
Frans Watté, *Bijdrage tot de geschiedenis van Strijpen en St-Goriks-Oudenhove*.

(Zottegem 1990). D'Huyvetter C., de Longie B. & Eeman M. met medewerking van Linters A. 1978: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Oost-Vlaanderen, Arrondissement Aalst, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 5N2 (H-Z)*, Brussel - Gent.

Auteurs: Eeman, Michèle; d'Huyvetter, Clio & deLongie, Bea Datum tekst: 1978

b) Architecturale mogelijkheden

grondplan:



Kerk omvat een toegangsportaal, schip (8 x 25 m), linkse smalle zijbeuk, noord transept, viering, koor, noord--- en zuidsacristie.

De noordsacristie wordt gebruikt als stookruimte en bergplaats. Verder is er achteraan links, in het verlengde van de smalle linkse zijbeuk, een twee treden-niveau hogere ruimte welke voor 1980 gebruikt werd als doopkapel en later als begroetingsplaats bij uitvaarten. Naast de zuidsacristie spiraaltrap naar klokkentoren. Centrale verwarming op aardgas in de noordsacristie en wandradiatoren in schip, zijbeuk, transept, viering en zuidsacristie.

Stadswater + regenwater aan pomp buiten aan de westkant.

Geluidsinstallatie.

Elektriciteit, verlichting is aan vernieuwing toe.

Diefstalbeveiliging en rookdetectie.

Aanbevolen aanpassingswerken in de toekomst in het kader van nevenbestemming of herbestemming

- installeren van toiletten met wasbak, eventueel in de vroegere doopkapel
- toegankelijkheid voor personen met een beperking via een hellend vlak, vanaf het kerkplein tot niveau kerkhofpad (niveauverschil = 3 treden).
- Externe uitbreidingsmogelijkheden zijn uitgesloten wegen geklasseerd monument.
- Voor plechtigheden met geringe bezetting (max. 40 personen) zou het mogelijk zijn het schip, zijbeuk en transept af te scheiden van de viering en het koor. Zo creëren we twee ruimtes met elk een afzonderlijke ingang. Er is een zijdeur aan de zuidgevel naast de torentrap die toegang biedt tot viering en koor.

c) Bouwfysische toestand

- Laatste inspectierapport (41217/2013/B) door Monumentenwacht uitgebracht dateert van 2013.
- In 2012---2013 werden er inspectie--- en onderhoudswerken uitgevoerd. Het betrof algemene inspectie--- en onderhoudswerken, meer bepaald een beperkt materiaal – technisch onderzoek, reiniging--- en gevelwerken, inspectie--- en herstelwerken aan de dakvlakken en de dakkapconstructie.
- Restauratiedossier voor restauratie orgel (perceel 2), buitenrestauratie, consolidatie stucplafond en herstel doksaal (perceel 1) is ontvankelijk verklaard dd. 10 april 2015. (kenmerk 4.003/41081/117.1).
- Dringende herstelling nodig aan het stucplafond zoals voorzien in het restauratiedossier van 2015. Er zijn reeds een aantal scheuren en de toestand verslechterd.

2.8.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Sint-Goriks-Oudenhove is een landelijke Vlaamse Ardennen gemeente met ongeveer 1000 inwoners. De kerk is omgeven door een ommuurd kerkhof met aan de straatzijde een bijkomend metalen hekwerk tussen de muurpilaren en aan de ingang een tweedelig opendraaiend metalen hekken.

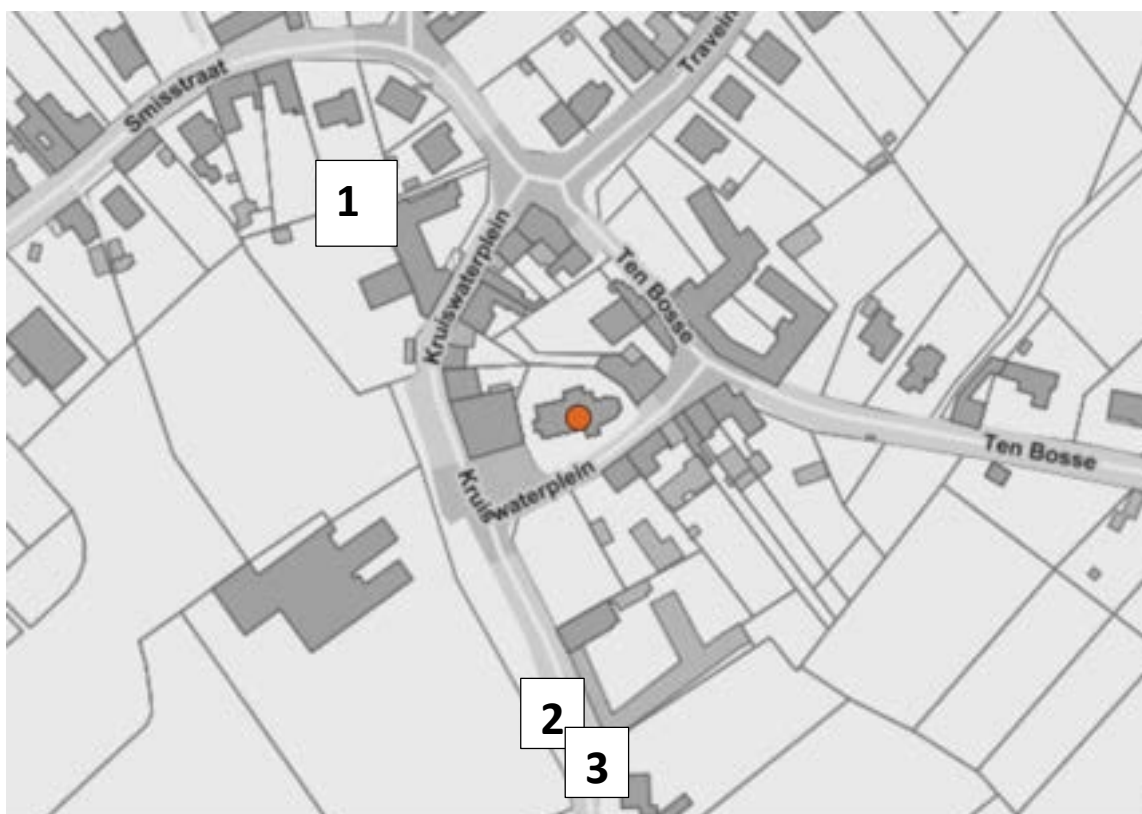
Begravingen op het plaatselijk kerkhof zijn uitzonderlijk, alhoewel dit jaar er nog een

plaatsvond.

In de onmiddellijke omgeving bevindt zich de kleuter- en lager onderwijsschool (tot 6de leerjaar). Even verderop, richting Calvaar, bevindt zich het ontmoetingscentrum. Links en rechts van de kerk zijn er een herberg en een taverne---restaurant met feestzaal. De kerk en toren zijn vanaf schemerdonker verlicht, evenals de omgeving (straatverlichting) zodat de dorpskern altijd een aangenaam welkomstoord is.



De klokken geven het uur aan met onder de middag (12.10u) en om 18.10u het Angelus. Aan de Calvaar, op 100 m van de kerk in de Sint---Goriksstraat, werd tot voor Covid19 begin september elk jaar een openluchtmis gecelebreerd



legende:

oranje stip kerkgebouw;

1. Vrije basisschool
2. gemeentelijk ontmoetingscentrum
3. Calvaar

2.8.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In de kerk van Sint-Goriks zijn er sinds nieuwjaar 2017 geen weekenddiensten meer.

Verder is er nog ruimte voor huwelijken, uitvaarten, zielmis op kermismaandag in oktober, ruitersommegang met zegening van paard en ruiter op de derde zondag van mei en wijding van het kruiswater in het tweede weekend van september.

Regelmatig komen het onderwijzend personeel met de schoolkinderen in de kerk voor een bezinningsmoment ter gelegenheid van Allerheiligen, Kerst, Pasen, Pinksteren...

De kerk is sinds een paar jaar occasioneel gebruikt geweest voor o.a. voordrachtavond Davidsfonds, tentoonstelling schilder- en beeldhouwkunst OKRA, etc.

De kerk is alle dagen open van 's morgens tot 's avonds en het automatiseren van de buitendeur is gepland voor 2025.

Er is een beveiligingssysteem met bewegingscensoren en camerabewaking.

Toekomstvisie

In eerste instantie wordt er voor valorisatie van de kerk gekozen, maar in een latere fase zal een herbestemming nodig zijn.

Hiervoor zullen zeker een aantal aanpassingswerken nodig zijn zoals het installeren van toiletten (eventueel mogelijk in de rouwkapel links achteraan?) en het toegankelijk maken van de kerk voor rolstoelen.

2.9. Onze-Lieve-Vrouw ten Hemel Opgenomen in Sint-Maria-Oudenhove



2.9.1. Identificatie

Naam: O.-L.-Vrouw ten Hemelopneming

Geografische ligging

- Sint Hubertusplein zn, 9620 Zottegem - Sint-Maria-Oudenhove
- Provincie: OOST-VLAANDEREN

Plaats in kerkelijke structuur

Bisdom: Gent

Dekenaat: Zottegem

Parochie: Sint-Maria-Oudenhove

Eigenaar: Stad Zottegem

Bescherming(en):

- Beschermd sedert 25 oktober 1950 (publicatie 16 december 1950)

2.9.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

Omstreeks 1219 wordt voor het eerst melding gemaakt van de kerk te Sint-Maria-Oudenhove. De kerk deed dienst als grens van het woongebied. Dit in tegenstelling tot de meeste kerken die veelal het centrum en dus de kern van een dorp vormden. Hierdoor kon men een vrij groot oppervlakte behouden voor het kerkhof en heeft men vanop het kerkhof een prachtig zicht op de omgeving.

De kerk 'Onze-Lieve-Vrouw ten Hemel opgenomen' was samen met de kerk van Zottegem de enige die niet onder het patronaat van een abdij stond, maar wel onder een leek. Tijdens de godsdienstoorlogen zou de kerk weinig tot geen schade hebben opgelopen. Ten gevolge van een stijgende welvaart en groeiend bevolkingsaantal werd de kerk in de 18^{de}-eeuw grondig gerenoveerd.

Gotische parochiekerk met laat-barokke westgevel en neogotisch interieur. Tussen 1776 en 1777 werd de nieuwe voorgevel gebouwd door architect P.J. De Pret. Tussen 1891 en 1900 werd de kerk tenslotte neogotisch hersteld en ingericht.

Beschrijving:

De bouw van de Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaartkerk gaat terug tot de 14de eeuw toen het een gotische kruiskerk was.

De plattegrond ontvouwt: een driebeukig schip van vijf traveeën, uitspringend transept met vlakke sluiting, vierkante kruisingstoren overgaand in achthoek, ronde traptoren in de oksel van koor en noordelijk transept, koor met een rechte travee en vijfzijdige koorsluiting, noordelijke en zuidelijke sacristie.

Van de gotische éénbeukige kerk uit de 13de eeuw zijn gebleven: koor, transept, kruisingstoren en vermoedelijk zuidelijke sacristie; opgetrokken in Balegemse zandsteen, leien bedaking. De kerk kreeg haar uiteindelijke vorm grotendeels in 1750. In 1749 werd de linkerzijbeuk toegevoegd door architect J.P. Simoens en in 1753 de rechterzijbeuk. Na de bouw van de rechterzijbeuk werden de zijkoren gewelfd en de rest van de kerk "mooi" geplafoneerd. Het driebeukig schip dateert uit de 18de eeuw: baksteenbouw op afgeschuinde plint van zandsteen (herbruikt materiaal) onder leien bedaking. In 1776-1777, uitbreiding van schip met één travee.

Ten westen, laat-barokke westgevel door architect P.-J. Pret (Soignies) in vlak gehouwen natuursteen. In 1875, restauratie koor en transept door architect A. van Assche, restauratie van de noordelijke sacristie door architect Hendrik Geirnaert (Gent).

Westelijke klokgevel onder driehoekig fronton met oculus, geritmeerd door vlakke pilasters op hoge basissen onder gekorniste kroonlijst met siervazen op de uiteinden. Verdiepte rondboogdeur in geblokte omlijsting met trapezoidale gegriefde sluitsteen. Daarboven, rondboogvenster ingeschreven in geprofileerde omlijsting op neuten en imposten, bekronende driuipijl. Flankerende pilasters met lijstkapitelen, het onversierd entablement en het fronton schragend. Noordelijke en zuidelijke beuk geritmeerd door vlakke pilasters. Segmentboogvensters in natuurstenen geprofileerde omlijsting met oren onder bekronende driuipijl. Noordelijke en zuidelijke

transeptgevel met spitsboogvenster onder bekronend druiplijstje op strekse uiteinden ten zuiden, vernieuwde tracering. Spitsboogvormige koorvensters met vernieuwde afzaat en tracering. Spitsboogvormige galmgaten.

Interieur

Middenbeuk geritmeerd door rondbogen op achzijdige zuilen op arduinen basis met lijstkapiteel en abacus.

Middenbeuk onder tongewelf, zijbeuken onder half tongewelf, eerste travee ten westen onder Boheemse kappen.

Viering met kruisribgewelf, transeptarmen en koor onder houten tongewelf.

Het interieur van de kerk bevat volgende elementen. De rechterzijbeuk is achteraan voorzien van een 14de-eeuws doopvont met koperen deksel uit de 19^{de} eeuw. De rechterzijbeuk bevat tevens twee oude grafzerken verwijzend naar twee pastoors uit de 18^{de} eeuw. In de linkerzijbeuk is achteraan een kruiskapel.

Meubilair:

Volgens het VIOE zou het hoofdaltaar door P. Speck zijn gemaakt omstreeks 1879. Het verplaatsbare altaar is afkomstig van de dekenale kerk (neogotisch) en is gemaakt van de vroegere communiebank in voornoemde kerk. De oorspronkelijke kerkmeesterbank (18 eeuw) die vroeger achteraan in de zuidelijke zijbeuk stond en tot 2015 als verplaatsbaar altaar vooraan in de kerk werd geplaatst is nu in de noordelijke zijbeuk geplaatst voor de icoon van 'O. L. Vrouw van altijddurende bijstand'. Links, achter het verplaatsbare altaar, werd in 2022 het mooie processie-Lieve-Vrouwebeeld onder een plexi-stolp geplaatst om het te beschermen, zowel tegen het stof alsook tegen diefstal van de gouden(vergulde) juwelen, versierd met half-edelstenen.

Het hoofdaltaar en koorgestoelte van P. Speck is opgevat als een drieluik. De polychromie werd aangebracht door Louis Bert- de l'Arbre. In 1688 werd er een Sint-Hubertusaltaar voorzien ter vervanging van het H. Anna-altaar in de rechterzijbeuk. Hiervoor werd in 1899 het neogotische drieluik door Leopold Blanchaert ontworpen en geleverd in 1926. In de linkerzijbeuk werd een zijaltaar van O.L.V van 7 Weeën voorzien. Tevens een werk van Leopold Blanchaert, gemaakt omstreeks 1898. Later werd het gepolychromeerd (eventueel door het atelier Bressers). In de linkerzijbeuk achteraan een biechtstoel, stijl Lodewijk XVI, ook het portaal en doksaal in dezelfde stijl uit de periode 1776-1800. De twee andere biechtstoelen, één in de linker-, één in de rechterzijbeuk dateren uit 1897 en zijn van de hand van Leopold Blanchaert, evenals de preekstoel. Boven de kruiskapel, achteraan de linkerzijbeuk, hangt een groot schilderij van J. Paelinck voorstellende "de terugkeer van de jonge Tobias. In de kruiskapel zijn links en rechts van het kruis (uit 1890 door L. Blanchaert) twee arduinplaten ingemetseld met links de namen van 26 gesneuvelden uit oorlog 14-18 en rechts namen van 4 opgeëisten uit oorlog 14-18. Tevens hangt er een fotokader met de foto's van die gesneuvelde en opgeëiste parochianen.

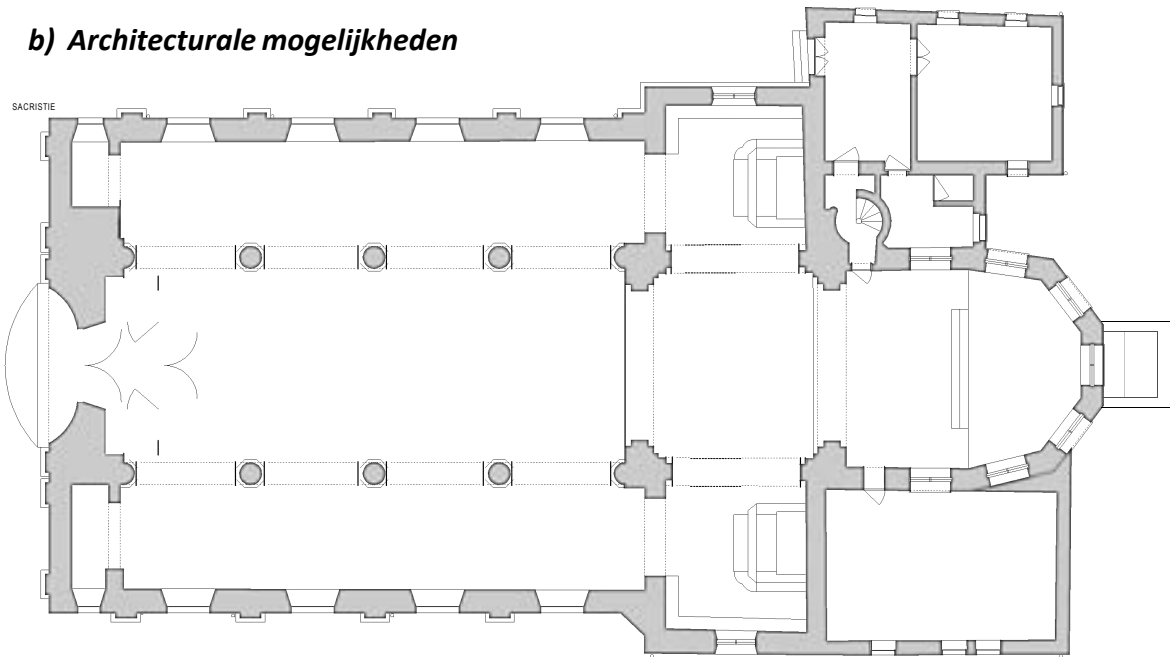
De mooie zuidsacristie is helemaal in eik gemeubeld en gelambriseerd in Lod. XVI stijl en dateert van eind XVIII eeuw.

In de toren hangen drie klokken nl. klok Maria uit 1945, 1208 kg; klok Achileus uit 1953, 860kg; en klokje Joseph uit 1736, hergoten echter in 1946, 75 kg.

Orgel:

Het orgel dateert uit 1786, gemaakt door P. Van Peteghem, gewijzigd in 1892 door gebr. Vereecken uit Gijsegem. Buiten gebruik.

b) Architecturale mogelijkheden



Plattegrond

De kerk omvat een toegangsportaal / schip met twee zijbeuken / transept / koor + trappentoren / noord- (+ berging stookplaats) en zuid-sacristie.

Verwarming: mazout gestookte brander (2010/2011) opgesteld in de bergruimte van de Noord-sacristie - uitblaas van warme lucht.

Elektriciteit en verlichting: integraal vernieuwd in 2016 (lichtschakeling met schakelaars gecentraliseerd in de zuidsacristie / Ledverlichting); Branddetectie + inbraakalarm aanwezig; Noord-sacristie is uitgerust met een toilet en een kleine ruimte met spoeltafel (koud water); Onder de wenteltrap naar de toren is er wel een boiler met warm water en tevens een kraan met koud water. Er is camerabewaking zowel binnen in de kerk als op het kerkplein (inkom). In de zuid-sacristie is er in 2022 een nieuw multifunctioneel programma-uurwerk "Apollo III" geplaatst door Clock-O-Matic dat vele nieuwe mogelijkheden biedt. Er is internet geplaatst met beveiliging van datalijn en telefoonlijn en daardoor kan sedert 2024 de buitendeur van op afstand via smartphone geopend en gesloten worden, dit laatste wordt afgestemd met het inbraakalarm beheerd door de firma Alertis. Ook de klokken kunnen via deze weg geluid worden en tevens kan men muziek laten spelen in de kerk. Er zijn nog andere mogelijkheden, zoals de verlichting en de verwarming aanzetten, maar deze opties zijn niet gelicht. Het inkomportaal is middels een paar trappen te

bereiken — via de rechterzijde is er vanop een parking voor mindervaliden een hellend vlak ter toegankelijkheid van de kerk

Op de kerktoeren zijn zendmasten geplaatst door Proximus en het inbraakalarm van de kerk wordt betaald door Proximus..

c) Bouwfysische toestand

Het laatste inspectierapport (41141/2020/B) door Monumentenwacht uitgebracht, dateert van 28/09/2020.

Een restauratiedossier werd opgemaakt en is ontvankelijk verklaard dd. 26 maart 2015 (kenmerk 4.003/41081/118.1)

Het restauratiedossier voor de kerk omvat de algemene restauratiewerkzaamheden. De focus van dit groot dossier ligt in het restaureren van de glas-in-lood ramen. Deze glasramen zijn van de hand van Joseph Casier. Daarnaast worden ook dakwerkzaamheden, gevelwerken en overige conservatie- en instandhoudingswerken uitgevoerd. Deze restauratie moest normaal gezien aangevangen worden binnen het MJP 2020-2025, stad Zottegem was akkoord, maar is niet gestart omdat de subsidiering door het Vlaamse Gewest binnen dat MJP niet doorging (de restauratie van de dekenale kerk kreeg voorrang), het dossier zit dus voorlopig in de wachtrij voor subsidiering.

2.9.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



oranje stip : kerkgebouw;

1. marktplein -- parkeermogelijkheid
2. zorgdorp 244 wooneenheden projectontwikkelaar TRIAMANT
3. basisschool, de groene poort
4. Sint Antoniuskapel

2.9.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Het betreft een op heden volwaardig en religieus gebouw.

Er vinden echter sedert Pasen 2023 geen wekelijkse eucharistievieringen meer plaats. Enkel nog specifieke vieringen zoals begrafenissen, trouwplechtigheden, zielenmis op kermismaandag, St-Ceciliaviering van de plaatselijke muziekmaatschappij Sint Cecilia. Ook vinden er occasioneel activiteiten plaats, zoals in november 2024 een grootschalige herdenking met muziek en beeldmateriaal van de twee wereldoorlogen en in december twee dagen allerlei activiteiten met eet- en drinkstandjes in de kerk ten voordele van de “warmste week” van de VRT.

Toekomstvisie:

Aangezien er in St-Maria-Oudenhove een volwaardig ontmoetingscentrum is, is het kerkgebouw voor de weinige verenigingen die het dorp nog rijk is geen volwaardig alternatief voor hun gewone activiteiten, daarom vinden wij een structurele nevenbestemming zinloos, aangezien de kerk een geklasseerd monument is en het gebouw architecturaal zou moeten aangepast worden daarvoor, en, zoals hoger vermeld, er reeds een volwaardig ontmoetingscentrum is, is volgens ons de enige optie in de toekomst “Herbestemming”.

Onze suggestie voor herbestemming is, dat men er eventueel een museumkerk van maakt, waar alle waardevolle objecten uit de andere herbestemde kerken van Zottegem een plaats kunnen vinden en voor het publiek ontsloten worden.

2.10. Sint-Andreas in Strijpen



2.10.1. Identificatie

Naam: **Sint-Andreas**

Geografische ligging

- Straat: Strijpenplein, 9620 Zottegem Strijpen
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

Bisdom: Gent

Dekanaat: Zottegem

Parochie: St.-Andreas

Eigenaar: gemeente

Bescherming(en)

Is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Andries met kerkhof

Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023

Omvat de aanduiding als beschermd monument Parochiekerk Sint-Andries

Deze bescherming is geldig sinds 28-03-1979

Is deel van de aanduiding als beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek Parochiekerk Sint-Andries en omgeving

Deze bescherming is geldig sinds 28-03-1979

2.10.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorischewaarde

De oudste schriftelijke vermelding van de St.-Andreaskerk, ook St.-Andrieskerk genoemd, in Strijpen dateert van 1162, wanneer Nicolaus, bisschop van Kamerijk, de kerk aan Gillebertus, abt van de premonstratenzerabdij van Mont-Saint-Martin (Noord-Frankrijk) schenkt. In die oorkonde staat ook genoteerd dat de kerk van Strijpen twee afhankelijkheden had: de kerk van Zottegem en die van Erwetegem. Tien jaar na de eerste schenking, krijgt dezelfde abt ook de kerk van St.-Goriks-Oudenhove, zodat mag gesteld worden dat de invloed van de premonstratenzers in die regio zeer groot is geweest. Overigens bouwde de abdij in Strijpen een proosdij waar zes kloosterlingen verbleven. Dit impliceert dat een kanunnik van Mont-Saint-Martin er het pastoorsambt waarnam. Tijdens de godsdienstoorlogen van de 16de eeuw werd de proosdij opgedoekt. De abdij bleef evenwel de grote-tiendheffer en ze was tot aan de Franse revolutie verantwoordelijk voor het onderhoud van het kerkgebouw en de pastorie.

Oorspronkelijk stond er in Strijpen een romaans zaalkerkje van 15 x 8,6 m, binnenafmeting. Men vermoedt dat het koor in de 13de eeuw werd vergroot en op de breedte van het schip gebracht. De oorspronkelijke opening tussen het koor en het schip werd echter niet vergroot, zodat slechts weinig gelovigen iets van het liturgisch gebeuren in het koor konden zien. Mogelijks was het koor zo groot en afgesloten omdat de kanunniken er ongestoord hun koorgebed konden lezen.

In de 15de eeuw werd de kerk uitgebreid met een sacristie in de noordoosthoek en met een noordelijk tweebeukig transept, dat zowel op het koor als op het schip aansloot.

De kerk moet tijdens de godsdienstoorlogen zwaar geleden hebben. Mede door het vertrek van de norbertijnen werd de kerk slechts moeizaam heropgebouwd. Zo is men in 1614 nog altijd niet met het herstel van het koor gestart. In 1689 wordt het koor eindelijk met pannen bedekt. In de 18de eeuw moet men voortdurend met beperkte middelen de schade herstellen.

De abt is zoals bij veel parochiekerken niet happig om financiële steun te geven. De kleine herstellingen die men in de 19de eeuw uitvoerde konden niet verhinderen dat de kerk verder aftakelde. Ook nu was er verdeeldheid: verbouwen of een volledig nieuwe kerk bouwen. Uiteindelijk geraakten gemeente, kerkbestuur en overheid akkoord om er iets aan te doen: het beste deel, nl de noordelijke dwarsbeuk in rode baksteen opgetrokken zou behouden blijven, de rest zou men afbreken en de nieuwe delen moesten in de laatgotische stijl van de noordelijke dwarsbeuk zijn. De Aalsterse architect J. Goethals kreeg de opdracht om zo'n plan te tekenen en uit te voeren. Hij opteerde voor een symmetrisch grondplan. De toren evenwel is asymmetrisch geplaatst waardoor de originele noordelijke dwarsbeuk de nodige aandacht krijgt: een naadloos samenspel van gotiek en neogotiek. De werken werden in 1897 — 1898 uitgevoerd door Louis Guyaux uit Elsene.

De plattegrond ontplooit een basilicale kerk met driebeukig schip van vier traveeën, transept van twee traveeën, koor eveneens van twee traveeën en een driezijdige sluiting. Hoge middenbeuk onder zadeldak, eenvoudig portaal, groot spitsboogvenster met maaswerk. Lagere zijbeuken onder lessenaarsdak en met spitsboogvensters. Hoog transept onder zadeldak.

Binnenin zijn er spitsboogarcaden op zuilen, met achzijdige kapitelen en pijlers, met rode en witte steenlagen. Overdekking met bakstenen kruisribbengewelf



Meubilair

Achteraan in de kerk is een arduinen steen ingemetseld die de bouw aangeeft van de kerk in 1898. Na de prediking van een volksmissie in 1888 door paters Redemptoristen kwam er een kruisweg met 14 staties. In de rechterdwarsbeuk hangt er het schilderij “De Besnijdenis van Christus”, dat geschilderd werd door de Gentse kunstenaar Nicolaes De Liemackere (Nickleys Roose) in 1642 en afkomstig is uit de oude kerk.



Het Romanusbeeld (2de patroon van de parochie) stamt uit de 18de eeuw en Strijpen is de enige plek waar deze heilige aanbeden wordt tegen “den rooden loop”. Het Romanusbeeld staat centraal opgesteld in het “pestaltaar” tussen nog 2 andere pestheiligen. Ook de armenbank (latere kerkmeesterbank) (18de eeuw) en de preekstoel zijn afkomstig uit de oude kerk. De rococo preekstoel werd in 1772 door Karel vander Bruggen voor 490 gulden gemaakt. Het beeld van de H. Filomena is van de Gentse beeldhouwer Leopold Blanchaert (1882). De beelden van het H. Hart en van O.-L.-Vrouw zijn van Mathias Zens (1873). De twee neogotische biechtstoelen zijn getekend door J. Goethals en gemaakt door de Zottegemse beeldhouwer Prosper Verloo. Het houten altaar is van de Gentse beeldhouwer Seynhaeve. De communiebank werd na het 2de Vaticaans concilie omgebouwd tot ‘modern’ altaar. Oorspronkelijk bezat de kerk een Van Peteghemorgel, dat in 1859 werd aangekocht. Het huidige orgel met twee klavieren is afkomstig van de H. Hartkerk te St.-Amandsberg en verwerkt door de firma Laureys uit Ledeberg in 1962 1968

In 1984 werd een uitvoerige inventaris van de roerende stukken, met foto's, opgemaakt en in 2003 volgde een inventaris van de archieven, die zich nu in het Rijksarchief te Gent bevinden. In 2024 werd de inventaris van de roerende stukken van de kerk geactualiseerd en gedigitaliseerd. De kerk beschikt over een waardevolle collectie religieus erfgoed, incl. relieken



b) Gebouw en Architecturale mogelijkheden

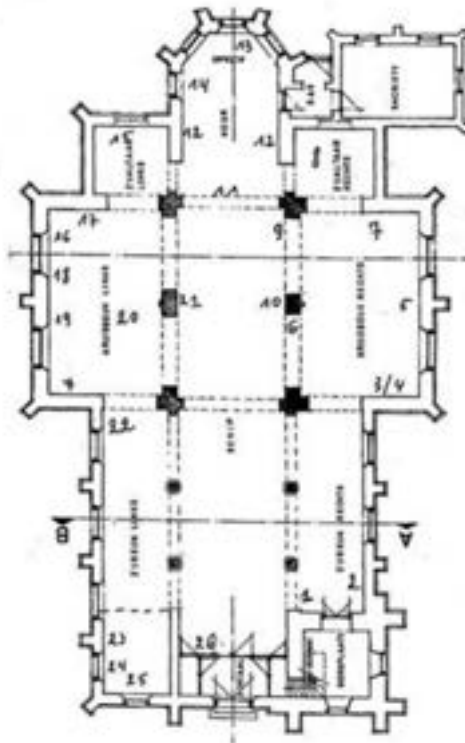
Oppervlakte

- Totale oppervlakte: 550 m2.
- Vrije hoogte: 10,5 m middenbeuk
- Aantal zitplaatsen: 300 mogelijk, 235 stoelen aanwezig.

De kerk is goed onderhouden. Op het einde van vorige eeuw heeft de kerk een grondige restauratie, zowel binnen als buiten, gekend, die onder de leiding stond van architect Willy Dierick. Er zijn weliswaar opnieuw restauratiewerken nodig waarvan de 1ste fase in 2025 zal uitgevoerd worden wegens hoogdringendheid aan de westgevel en de westtoren. Hiervoor werd een subsidie toegekend door de provincie Oost-Vlaanderen. De komende jaren zullen nog verdere renovatiewerken (fase 2 en fase 3) dienen uitgevoerd te worden. De basis hiervoor is het verslag van Monumentenwacht uit 2021 (en voordien)

Grondplan:

1. Ingemetselde arduinen steen
2. Kruisweg
3. Schilderij 'besnijdenis van Jezus'
4. Kerkmeesterbank
5. Beeld van de H. Philomena
6. Beeld van de H. Andreas
7. Biechtstoel
8. Neogotisch zijaltaar
9. Doopvont
10. Broederschapsbord
11. Communiebank
12. Koorgestoelte en lambrisering
13. Hoofdaltaar
14. Processielantaarns
15. O.-L.-Vrouwaltaar
16. Beeld van O.-L.-Vrouw van Lourdes
17. Calvarie
18. Antonius van Padua
19. Theresia van Lisieux
20. Noordelijke of linker dwarsbeuk
21. Preekstoel
22. Beeld van de H. Franciscus Xaverius
23. Ornamenten van het genootschap van O.-L.-Vrouw van Deinsbeke
24. Vaandel van de Broederschap van het H. Sacrament
25. Vaandel van de Broederschap van de H. Andreas
26. Orgel



Opbouw

- Type gebouw: basilicale kruiskerk
- Aantal en soorten bijruimtes: winterkapel/vergaderruimte - ingang gehandicapten.
- Uitbreiding tegen de kerk is moeilijk realiseerbaar vanwege het er rond liggende kerkhof
- Sanitair blok en beperkte keuken worden onderzocht binnen het nevenbestemmingstrajet dat in 2024 werd opgestart.

Voorzieningen

Sanitair	Eén toilet in de inkom sacristie
Verwarming	Gasgestookte warmeluchtkeketel Installatie volledig vernieuwd in 2008
Verlichting	Gasontladinglampen. Electrische installatie volledig vernieuwd in 2021.
Keukenvoorzieningen	Wordt voorzien in de nabije toekomst 2025, bestaande uit spoelbak, warm en koud water, kookplaat, koelwerkbank, koelkast, eventueel vaatwasser.
Audiosysteem	8 Bose DS100 speakers aan plafond Bose verstekingssysteem 3 spraakmicrofoons 1 draadloze zangmicrofoon Apparaat voor audio streaming Installatie vernieuwd in 2012 met geluidsstudie uitgevoerd door Bose.

Beeldscherm(en)	4 beeldschermen aanwezig waarvan 2 x 46" vast aan pilaren in midden van de kerk, 1 x 85" verrijdbaar. Live HD video production switcher 20 inputs, 12 outputs.
Rolstoeltoegankelijkheid	Aparte ingang, vlot bereikbaar van buitenaf.
Diefstal- en brandbeveiliging	Alarm aanwezig. 7 bewakingscamera's: inkom sacristie, inkom portaal, middenbeuk, dwarsbeuken, koorgedeelte. Rookmelders aanwezig.
Bliksembeveiliging	Aanwezig, jaarlijks gecontroleerd.
Gsm-operatoren	Geen

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

Momenteel geen ingrepen gepland.

Biodiversiteit

Vleermuizen: grote kolonies aanwezig op de zolder. DNA onderzoek van de uitwerpselen voor soortbepaling is momenteel aan de gang.

Andere dieren: er werden twee kerkuilen bakken geplaatst, een op de zolder en een in de toren. Vliegopeningen en aanvliegroutes aanwezig. Momenteel zijn er geen dieren die nestelen. Natuurpunt en/of Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen volgen zowel de vleermuizen als de kerkuilen bakken op

c) Bouwfysische toestand

De bouwkundige inspectie uitgevoerd in 2021 door Monumentenwacht gaf aanleiding tot volgende conclusies:

- Het gebouw is in redelijke staat, maar enkele onderhoudswerken dringen zich op.
- Enkele ontbrekende leien en nokpannen zorgen voor waterinfiltratie.
Het plaatsen van de nodige veiligheidsvoorzieningen is noodzakelijk om tijdig verdere gevolgschade te voorkomen. Ingrijpen is noodzakelijk om een verdere degradatie te voorkomen.
- De toestand van de dakwaterafvoer is matig gezien de toepassing van koperen leihaakjes gecombineerd met goten en afvoeren in zink. Bijgevolg ontstaat putcorrosie die resulteert in een versnelde verwerking.
- Door waterinfiltratie en verzwakkingen in de kapconstructie en zolder is de bouwfysische toestand van de constructie matig. Onderhoud is nodig om dit te optimaliseren.
- Bouwfysisch is de kerk in vrij goede toestand. Echter door een verkeerde toepassing van voegmortel is de gevel in baksteenmetselwerk van de toren beschadigd.
- Tijdig schilderen van het houten schrijnwerk is aangewezen.
- Het terrein is onderhevig aan erosie wat gevolgen heeft voor de omgevingsaanleg.

Financiële gegevens

Geplande investeringen

Jaar	Werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
2025	Herstelling en restauratiewerken. Fase 1 werken aan westgevel en toren.	180.000 Waarvan erfgoedpremie Vlaams Gewest 70%	Aanvang van de werken op 14 april 2025. Voorziene uitvoeringstermijn: 120 werkdagen.

2025	2026	2027	2028	2029	2030
	180.000	180.000	50.000		

2.10.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



legende:

oranje stip : kerkgebouw;

1. Voormalige pastorie
2. Lokalen Chiro
3. Ontmoetingscentrum
4. Basisschool

2.10.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Sinds de coronapandemie zijn er geen reguliere misvieringen meer in de kerk. N.a.v. de zomerkermis is er op maandag een “zielenmis”, voorgedaan door een priester van het dekenaat.

Gelegenheidsvieringen, huwelijken en uitvaarten kunnen er nog steeds plaats vinden. We stellen jammer genoeg vast dat de meeste Strijpenaren de aula's van de begrafenisondernemers of de aula van een crematorium kiezen voor hun afscheidsviering, in plaats van de parochiekerk.

De kerkfabriek is ervan overtuigd dat het kerkgebouw een belangrijke en symbolische rol heeft als locatie voor iemands afscheidsviering. Immers, heel veel parochianen zijn in deze kerk gedoopt, hebben er hun communies gedaan, zijn er gehuwd, kwamen er voorheen vaak naar de mis, etc...

De vrije basisschool van Strijpen (Sint-Andreasschool op 200 meter van de kerk gelegen) maakt gebruik van het kerkgebouw voor bezinningsactiviteiten met de schoolkinderen naar aanleiding van de kerkelijke feestdagen Kerstmis en Pasen. Ze organiseren er ook een bezinningsmoment

met de hele schoolgemeenschap voor de start van de grote vakantie. Tijdens deze schoolvieringen zijn ook de ouders en grootouders aanwezig. De vieringen worden volledig door de kinderen en de leerkrachten gedragen.

De huidige kerkfabriek heeft in de kerk op 30/11/23 een viering georganiseerd n.a.v. de feestdag van patroonheilige Sint-Andreas en de inhuldiging van een nieuw Andreasbeeld dat gesneden werd door kunstenaar Roger De Clercq en sedertdien in de Sint-Andreaskapel op de Sint-Andriessteenweg prijkt. De viering werd opgeluisterd door een jonge muziekgroep, de deken van Zottegem sprak het wijdingsritueel uit en de toenmalige Vlaams Minister van Erfgoed Matthias Diependaele sprak het slotwoord uit.

De kerk wordt heden reeds gebruikt in het kader van valorisatie. Zo gingen er de voorbije jaren enkele culturele activiteiten door onder de vorm van voordrachten, georganiseerd door Davidsfonds Zottegem. In maart 2025 pakt deze vereniging, samen met de kerkfabriek, uit met een uniek concertweekend: twee uitvoeringen van de Missa Circumcisionis (Jan Dismas Zelenka) die voor het eerst in België zullen gebracht worden. Dit in combinatie met een thematische fototentoonstelling van Lieve Blancquaert.

Verder is de kerk opengesteld geweest n.a.v. erfgoeddag 2024 waarbij een tentoonstelling met het lokale religieus erfgoed opgesteld werd door de heel actieve ploeg van vrijwilligers-inventarisatoren. De kerkfabriek organiseerde toen ook een voordracht over het bijzondere schilderij in de kerk. Ook op Openmonumentendag 2024 was de kerk geopend en kwamen heel wat bezoekers langs. Er werden ook bezoeken met gids georganiseerd.

De kerkfabriek Strijpen kiest voor een traject naar nevenbestemming van het kerkgebouw. Daarnaast is het onze uitdrukkelijke wens dat er in de parochiekerk erediensten kunnen blijven plaatsvinden.

De Sint-Andreaskerk te Strijpen werd geselecteerd voor het LEADER-project “Rond de kerktoren” in de Vlaamse Ardennen. Samen met het kerkbestuur, het lokaal bestuur (stad Zottegem), AVANSA Vlaamse-Ardennen-Dender vzw, Variant vzw én geëngageerde burgers gaat men een traject van 2 jaar doorlopen om het draagvlak en de betrokkenheid rond het kerkgebouw te vergroten en de erfgoedwaardering te verhogen.

De kerkfabriek is in dit project een heel belangrijke partner en bepaalt de lijnen binnen dewelke kan gewerkt worden naar een nevenbestemming in de tijd voor onze kerk. Er vonden in oktober 2024 reeds 2 bijeenkomsten plaats waarbij er een ruime interesse was van de lokale bevolking: 60 aanwezigen op de kennismaking met het project en 20 personen die zich actief willen inzetten bij toekomstige organisaties. Met deze groep – die steeds kan uitgebreid worden – gaat men tijdens het traject op zoek naar nevenbestemmingen die kunnen doorgaan in de kerk en die het meest gedragen worden door de lokale gemeenschap. Daarnaast is het ook de bedoeling dat er meer mensen uit Strijpen betrokken geraken bij het kerkgebouw dat opengesteld wordt voor meerdere doeleinden.

Men ziet voor de kerk in de allereerste plaats een toekomst als locatie voor het organiseren van socio-culturele activiteiten, zoals concerten, voordrachten, tentoonstellingen, workshops, etc...

We vinden het belangrijk dat er bij de keuze en uitwerking van organisaties in onze kerk gewerkt wordt rond de volgende doelstellingen:

1. **Sociaal doel.** In de eerste plaats voor de dorpsgemeenschap van Strijpen maar het spreekt voor zich dat ook personen van (ver) buiten de parochie welkom zijn. De kerk kan bvb. gebruikt worden als kleine (cf afsluitbare ‘winterkapel’) of grote vergaderruimte door

verenigingen (niet enkel Strijpense) – locatie voor een leesclub/bespreking – koorrepetitieruimte – hobbyclubs die er samen komen – ontmoetingsmomenten met de dorpelingen – aandacht voor vierde wereld in onze parochie/gemeente/stad

2. **Zingeving** en onthaasting. Organisaties m.b.t. zingeving of bezinning, bvb. voordrachten, gespreksavonden, gebedsavonden, schoolbezinningen, yoga, meditatieplek, bijeenkomst door andere christelijke geloofsgemeenschappen, etc...

3. **Socio-cultureel**. Concerten, voordrachten, symposia, vertelavonden, tentoonstellingen (religieuze kunst, schilderkunst, foto, etc...), toneelvoorstellingen, filmvoorstelling,

Bibliografie

Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen, Provincie Oost-Vlaanderen, arrondissement Aalst, 5 n, 2, Gent, 1978, p. 850— 851.

Christina Vandenbussche — Van Den Kerkhove, Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen, Kanton Zottegem, Brussel, 1976, p. 23 —25.

Geert Van Bockstaele, Inventarissen van de parochiearchieven van Zottegem, in: Oost- Vlaams Verbond van de Kringen voor Geschiedenis, Reeks II, inventarissen nr. 2, p. 125 154.

Geert Van Bockstaele, Plannen van de oude en de nieuwe kerk van Strijpen (Zottegem), in: Het Land van Aalst, LVII, 2005, p. 38—48.

Frans Watté, Strijpen en St.-Goriks-Oudenhove, in: Jaarboek van de Zottegemse Culturele Kring, Zottegem, 1990.

Danny De Looze, Christine Demeunynck, De Besnijdenis van Christus in de Sint-Andreaskerk te Strijpen. Een queeste naar de oorsprong van een bijzonder schilderij en zijn meester. In: Zottegems Genootschap voor Geschiedenis en Oudheidkunde, Handelingen XX-2021, 329-348

2.11. Sint-Martinus in Velzeke



2.11.1. Identificatie

Naam: Parochiekerk Sint-Martinus

Geografische ligging

- Sint-Martinusplein, 9620 Velzeke
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Heilige apostelen Petrus en Paulus Zottegem

Eigenaar: Stad Zottegem

Bescherming(en)

- Beschermd als monument Parochiekerk Sint-Martinus sinds 28-12-1936
- Is deel van de bescherming als stads-of dorpsgezicht, intrinsiek Dorpskern Velzeke-Ruddershove sinds 11-09-1979
- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Martinus sinds 05-10-2009

De kerk is sinds begin 2023 aangesloten bij netwerk van open en gastvrije kerken "Open Kerken" (referentie: 9620 – Velzeke – Martinus – 701)

2.11.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

De kerk is ingeplant op een kleine heuvel en werd vroeger omringd door een kerkhof. Het kerkhof is sinds lang vervangen door een geasfalteerd plein (parking en speelplein). De kerk van Velzeke is een historisch belangrijke kerk. De oorsprong gaat terug tot de preromaanse tijd. Zij werd in 963 aan de abdij van Saint-Vanne van Verdun en in 1065 aan de abdij van Hasnon, bij Valenciennes, geschonken. Er woedde een brand in 1581 en in 1728. Er gebeurden grote herstellingen in 1715-1717. De toren werd in 1936 gerestaureerd onder leiding van architect Vaerwijck-Suys. Geplande restauratie door Adrien Bressers. In 2024 is er opnieuw een grondige restauratie van de toren

De kerk was in oorsprong een romaanse zaalkerk met recht gesloten koor. Ze werd gebouwd circa midden 11de eeuw en in de loop van de 12de eeuw uitgebreid met een halfronde apsis. In de 13de eeuw volgde een gotische verbouwing met behoud van het romaans koor, de oprichting van de westtoren, een pseudo-basilicaal schip en dwarsbeuk van twee traveeën. Deze dwarsbeuk werd gesloopt in de tweede helft van de 15de eeuw. De zuidelijke sacristie werd toegevoegd circa 1606 en volledig aangepast in 1774. De middenbeuk en de zijbeuken werden onder één dak gebracht in het eerste kwart van de 17de eeuw. De sporen van oude dakhelling op oostelijke muur van de toren zijn nog zichtbaar. Begin 19de eeuw werden de zijbeuken verlaagd (afknotting van vensters), werd een bergruimte gebouwd in het verlengde van de zuidelijke zijbeuk (ten westen) en werd het interieur aangepast

De huidige plattegrond ontvouwt een gotische westtoren (13de eeuw), een gotisch driebeukig schip van vier traveeën (13de eeuw, 15de eeuw), een hoger romaans koor van oorspronkelijk twee traveeën met halfronde apsis (11de eeuw, 12de eeuw), een zuidelijke sacristie uit de 18de eeuw met 17de-eeuwse onderbouw en een zuidelijke bergruimte (begin 19de eeuw) in het verlengde van de zuidelijke zijbeuk.

De westtoren met vier geledingen wordt gestut door op elkaar gestelde hoeksteunberen met versnijdingen. Hij werd later deels ingebouwd door de aanleunende zuidelijke bergruimte. De toren is opgetrokken uit grote zandsteenblokken. Gerestaureerd spitsboogportaal in een geprofileerde omlijsting van arduin; deels gedicht spitsboogvenster met ijzeren harnas; spitsboogvormige galmgaten. Afdekking door middel van tentdak (leien).

De zandstenen noordelijke zijbeuk (13de en 15de eeuw) heeft heden rechthoekige vensters in een geprofileerde omlijsting en is voorzien van een ijzeren harnas. Bemerkt de speklagen van noordelijke zijgevel.

De zuidelijke zijbeukgevel is van baksteen met speklagen van zandsteen op afgeschuinde sokkel van dito materiaal (15de eeuw). We zien er gelijkaardige muuropeningen als in de noordelijke zijbeuk. Er is een dichtgemaakt korfboogdeurtje tussen de tweede en derde travee. De toegevoegde westelijke travee (bergruimte) is opgetrokken in baksteen op een zandstenen sokkel.

Het romaans koor en de apsis werden opgetrokken in onregelmatig metselwerk uit zandsteen, kalksteen, ijzersteen en hergebruikt materiaal als Romeinse pannen en parementsteen. De overgang van de ronde apsis naar polygonale bovenbouw wordt gemaakt door middel van bakstenen boogjes in overkraging opgevangen door consoles (aanpassing uit gotische tijd).

We bemerken dichtgemaakte rondboogvensters. Er is een groot rondboogvenster in de noordelijke rechte traveeën een gotisch spitsboogvenster in de zuidelijke rechte travee. Beiden voorzien van een ijzeren harnas.

De Zuidelijke sacristie is gebouwd op een hoge sokkel van zandsteen met steekboogvensters. We zien een recente uitbreiding ten westen (sanitair)

Het interieur van het schip wordt geritmeerd door spitsboogvormige scheibogen op zware zeilen met kapiteel en dekplaat. Overgang schip-toren en schip-koor wordt gemaakt door middel van spitsboogvormige scheibogen. De gepolychromeerde apsis wordt door middel van een triomfboog verbonden met koor. We zien een kruisribgewelf in de toren. Het schip en de rechte koortravee wordt overkluisd door middel van gedrukte tongewelven met gordelbogen. In de zijbeuken zien we halve kloostergewelven in. De sacristie heeft een bepleisterde overwelling uit de 18de eeuw.

Mobilair: Beeld van de Heilige Wilgefortis (Oncomoena) (1646) op zijaltaar zuidkant; buiten tegen de westgevel van noordelijke zijbeuk: overluifeld kruisbeeld. Renaissance getinte preekstoel (17de eeuw); vier biechtstoelen onder meer 1758, 1763 en 1764 gedateerd; koorgestoelte uit de 19de eeuw; doksaal met orgel. Het vroegere houten ingangsportaal (18de eeuw) werd begin jaren 80 vervangen door glazen deuren. Grafstenen van Petronella De Gruyter (+ 1691?), Franciscus Merchiers (+ 1753?) en Ingelbertus Bruyneel (+ 1760?).

(18^{de} eeuw) werd begin jaren 80 vervangen door glazen deuren. Grafstenen van Petronella De Gruyter (+ 1691?), Franciscus Merchiers (+ 1753?) en Ingelbertus Bruyneel (+ 1760?).

Bron: D'Huyvetter C., de Longie B. & Eeman M. met medewerking van Linters A. 1978: Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Oost-Vlaanderen, Arrondissement Aalst, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 5N2 (H-Z), Brussel – Gen



In de Sint Martinuskerk in Velzeke staat een orgel dat in zijn huidige toestand gebouwd werd in 1914 door de gebroeders Daem uit Apelterre. In feite verbouwden de gebroeders Daem een orgel uit 1771 van Aegidius-Franciscus Van Pethegem, een zeer begaafde telg uit de beroemde Gentse orgelbouwer geslacht. Van het oorspronkelijke instrument bleef de orgelkast bewaard (de zijwanden werden als verbreding van het front gebruikt in 1914). Ook een goed deel van het oude pijpwerk werd in de verbouwing van 1914 herbruikt. Met de verbouwing van 1914 hebben de

gebroeders Daem vooral het orgel willen aanpassen aan de gewijzigde muzikale esthetiek. Niet alle aanpassingen werden met de gepaste aandacht voor duurzame kwaliteit uitgevoerd.

Het orgel werd gedeeltelijk gedemonteerd i.f.v. een restauratie. Het orgel bleek zich in een zodanige slechte staat te bevinden dat de kerkfabriek, gezien het hoge kostenplaatje, besloten heeft af te zien van restauratie of herstelling. Als alternatief werd in 2019 een klein pijporgel aangekocht bij orgelbouwer Jean Bruggeman in Marke. Dit orgel kreeg een plaats in het hoogkoor.

In 2009 en 2010 zijn verschillende beelden en kerkmeubilair gerestaureerd o.a. De heilige Petrus en de heilige Paulus, beeld Heilig Hart, Mariabeeld, Heilige Jozef + Kind, Franciscus Xaverius, Heilige Barbara, verschillende houten sokkels en gipsen consoles. Hiervan bestaat een lijvig dossier.

De mooiste beelden zijn van de heilige Petrus en de heilige Paulus (vandaag de patroonheiligen van de nieuwe parochie in Zottegem) daterend van 1601 tot 1650 en gebeeldhouwd in hout.

voor restauratie



na de restauratie



In 2007 zijn in de zijbeuken 2 grote moderne schilderijen van de hand van Koen Penninck opgehangen: De lijdende Christus en de Verrezen Christus.

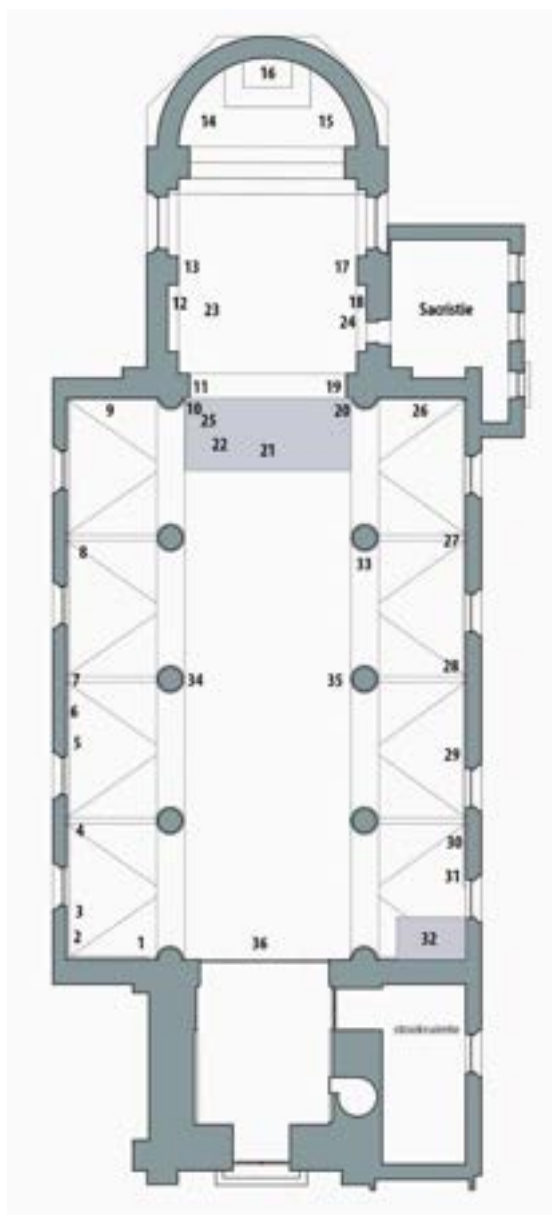


De historische betekenis van Velzeke mag niet onderschat worden. Velzeke stond reeds op de kaart in de Romeinse tijd. Het kerkgebouw is een van de oudste, zo niet de oudste (Karolingische tijd!) stenen opstaande kerk van België.

In 2024 werd door de kerkfabriek een exhaustieve inventaris opgemaakt van al het roerend erfgoed in de kerk. Alle objecten werden beschreven en gefotografeerd. Deze inventarisatie gebeurde in samenwerking met EVA (erfgoed Vlaamse Ardennen). Deze inventaris zal gepubliceerd worden op het digitaal platform dat Erfgoed Vlaanderen hiervoor voorziet.

Er is voor de bezoekers ook een infobrochure over de Sint-Martinuskerk beschikbaar die in 2024 door de kerkfabriek geactualiseerd werd.

Plattegrond



1. Beeld van Antonius van Padua.
2. Beeld van Sint-Rita.
3. Lieve-Vrouwebeeld in veranderlijke kledij.
4. Biechtstoel (1764).
5. Gepolychromeerd beeld van Sint-Jozef met Kind.
6. Beeld van Sint-Maarten te paard, hij deelt zijn mantel.
7. Schilderij gebroken Christus (2016 - Koen Penninck)
8. Biechtstoel (1758).
9. Zijaltaar: beeld van Onze-Lieve-Vrouw
10. Pilaarbeeld: Maria met Jezuskind.
11. Muurschildering: pelikaan.
12. Muurschildering: Sint-Maarten
13. Gepolychromeerd Mariabeeld – O.L.V. van Smarten
14. Beeld van de Heilige Petrus
15. Beeld van de Heilige Paulus
16. Hoogaltaar.
17. Beeld van Heilig Hart van Jezus
18. Muurschildering: De Emmaüsgangers.
19. Muurschildering: Lam Gods.
20. Pilaarbeeld: Sint-Jozef.
21. Houten altaar
22. Ambo
23. Klein pijorgel
24. Wierookvat met staander.
25. Evangelarium en processiekruis
26. Zijaltaar: Sint-Oncomena (Wilgefortis).
27. Biechtstoel.
28. Schilderij Verrezen Christus (2007 - Koen Penninck)
29. Beeld van Sint-Theresia van Avila
30. Biechtstoel.
31. Beeld van Gerardus Majella
32. Open doopkapel.
33. Preekstoel.
34. Beeld van Sint-Barbara.
35. Gepolychromeerd beeld van Franciscus Xaverius.
36. Orgel.

b) Architecturale mogelijkheden

Het kerkgebouw van de Sint Martinuskerk heeft vandaag een klassieke structuur: een grote middenbeuk en twee zijbeuken. De zijbeuken worden afgescheiden door ronde pilaren van ca. 1m diameter. De middenbeuk is ongeveer 24,5m lang en de kerk heeft een totale breedte van ongeveer 16m. Aan de zuidoostzijde is de sacristie tegen het hoogkoor aangebouwd. Tegen de zuidwestzijde van de toren zijn het stooklokaal en kleine bergruimte aangebouwd.

De verwarmingsketel is onlangs vernieuwd en kan de kerktemperatuur op een aangename waarde houden in de koude perioden. Het rooster van de toevoer warme lucht en retourlucht De elektrische installatie is conform.

Er is sanitair aanwezig dat toegankelijk is via de sacristie.

De verlichting in de kerk werd in 2021 aangepast: de stralers van 1000W per stuk in de middenbeuk werden vervangen door energiezuinige ledlampen. De vervanging van de spots van 500W en 250W in de zijbeuken door ledlampen is wenselijk.

Naast de sacristie is er één toilet dat enkel toegankelijk is via het koor en de sacristie. De hoofdingang van de kerk en de sacristie zijn enkel via 3 grote traptreden te bereiken en dus minder gebruiksvriendelijk voor minder mobiele bezoekers.

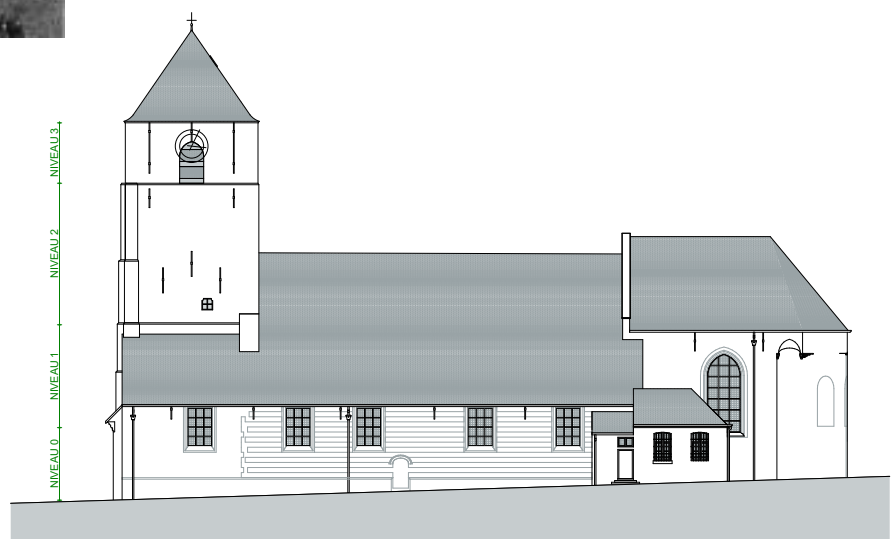
Gezien de kerk een beschermd monument is (sinds 1936) en omwille van de grote historische waarde van het gebouw is het niet opportuun om de binnenzijde van de kerk in deelruimten op te splitsen.

Enige jaren geleden zijn er in de spouwmuur van het hoogkoor muurschilderingen ontdekt. Onder de vloer van de beuken bevinden zich waarschijnlijk nog begraafplaatsen en overblijfselen van de verschillende vorige kerken. Bij de laatste binnenrestauratie (1998-2000) zijn de middenbeuk en de zijbeuken volledig wit geschilderd. Verschillende muurschilderingen in de middenbeuk werden ter conservering eerst met rijstfolie overkleefd en kunnen dus later steeds terug zichtbaar gemaakt worden. Het neogotisch schilderwerk in het koor werd deskundig gerestaureerd.

Aan de buitenzijde aanbouwen en of uitbreiden zou in theorie mogelijk zijn daar er rondom een grote parking aanwezig is. Omwille van het dorpsgezicht en de grote historische waarde van de buitenkant is dit zeker geen optie. De kerk is immers volledig beschermd als “monument”.



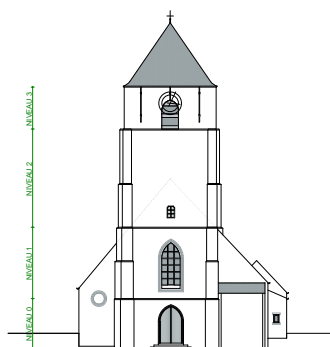
Foto van zuidkant van kerk en het kerkhof dat sinds jaren een geasfalteerde parkeerplaats is (bron: Kirkirpa)



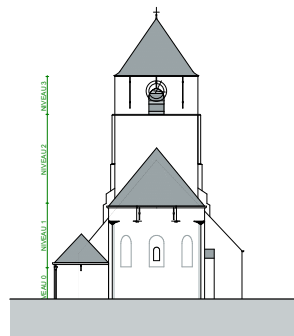
2006
Opdrachtgever: Kerkfabriek Sint-Matthias
Erik Eusewiel
Jozef Van de Moortel

Zuidgevel
Bouwplaats: Sint-Matthiuskerk Veldwezelt
Sint-Matthiuskerk v.z.v., 9020 Zottegem
9^{de} Afd., Bestek C, n° 825

1:150
Ait architecten
Sint-Matthiuskerk Veldwezelt
9020 Zottegem



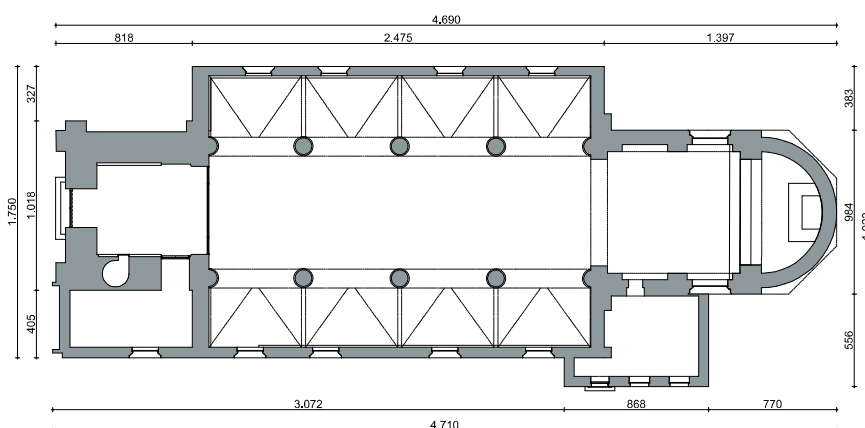
2203
Opdrachtgever: Kerkdienst Sint-Martinus
Dirk Eversen
Joel Van de Moortel
Bouwkosten: Sint-Martinuskerk Veldheer
Sint-Martinusplein z.n., 9620 Zottegem
9^{de} Afd., Sectie C, n° 825
1:150
Art architectuur



2204
Opdrachtgever: Kerkdienst Sint-Martinus
Dirk Eversen
Joel Van de Moortel
Bouwkosten: Sint-Martinuskerk Veldheer
Sint-Martinusplein z.n., 9620 Zottegem
9^{de} Afd., Sectie C, n° 825
1:150
Art architectuur



2205
Opdrachtgever: Kerkdienst Sint-Martinus
Dirk Eversen
Joel Van de Moortel
Bouwkosten: Sint-Martinuskerk Veldheer
Sint-Martinusplein z.n., 9620 Zottegem
9^{de} Afd., Sectie C, n° 825
1:150
Art architectuur



2206
Opdrachtgever: Kerkdienst Sint-Martinus
Dirk Eversen
Joel Van de Moortel
Bouwkosten: Sint-Martinuskerk Veldheer
Sint-Martinusplein z.n., 9620 Zottegem
9^{de} Afd., Sectie C, n° 825
1:150
Art architectuur

1999	Restauratie interieur - schilderwerken
2010	Vervangen verwarmingsketel, overschakeling stookolie naar aardgas
2011	Restauratie beelden
2011	Dringende onderhoudswerken volgens verslag Monumentenwacht leien op het dak, dakgoten, schilderwerken, netten aan de buitenzijde van de galmgaten
2012	Restauratie waardevolle heiligenbeelden en klein kerkmeubilair.
2012	Vervangen aandrijving torenuurwerken
2013	Kerstconcert door Sint-Martinus koor
2014	Concert op open monumentendag door Sint Martinus koor
2015	Lage en verouderde kerkstoelen vervangen door hogere en gemakkelijk zittende stoelen
2015	Nieuwe inox roosters aan de binnenzijde van de galmgaten (oude was volledig verroest en vertoonde openingen)
2015	Concert door Davidsfonds
2015	Passieconcert door Sint-Martinus koor
2015	Concert open monumentendag door Sint Martinus koor
2016	Klokkenstoel ontroesten en schilderen, nieuwe motoren en kettingwielen
2016	Concertmis met Sint Martinus koor
2016	Concertmis met Sint Martinus koor, kerk 80 jaar beschermd monument, Martinus monoloog
2017	Leien aan toren aanpassen naar aanleiding waterlek boven de verwarmingsruimte
2017	Concertmis met Sint Martinus koor
2018	Herinrichting van het koor in functie van hedendaagse visie i.v.m. liturgie. Aansluitingen 220V, internet en geluidsinstallatie in de vloer
2018	Spektakel Egmontconcert naar aanleiding van het Egmontjaar door Sint-Martinuskoor, Egmont kwartet(violen) en piano
2018	Dankviering bij afscheid E.H. Frans Hendrickx met Sint Martinus koor en Egmont kwartet
2019	Noodverlichting in de kerk
2019	Herstelling glas in lood in hoogkoor raam
2019	Concertmis door Sint Martinus koor
2020	Nieuw pijporgel in het hoogkoor
2020	De verlichtingsarmaturen in de middenbeuk(1000W) werden vervangen door nieuwe energiezuinige ledverlichting
2021	Plaatsen nieuw luidapparaat en elektronische sturing voor klokken en de uurwerken
2021	Nieuwe bliksemafleider op de ganse kerk
2022	2022: Open kerk, alarm, camera bewaking, internet geïnstalleerd
2022	Sinds februari is de kerk alle dagen toegankelijk tot aan het veiligheidslint, alarm, brandalarm en camerabewaking via internet geïnstalleerd.
2022	Herstelling glas in lood in hoogkoor
2022	Kerstnocturne concert bij unieke kerststal door Sint-Martinus koor
2022	Concerten door, Kiwanis, Sorooptimisten, Fanfare.
2023	Kerstnocturne concert bij unieke kerststal door Sint Martinus koor, poëzievoordracht, speciale sfeerverlichting
2023	Open kerkendag 3 en 4 juni, concert door Sint Martinuskoor, Martinusmonoloog, voordracht geschiedenis van de Sint Martinus kerk, tentoonstelling van Mariabeelden.
2023	Concert door Crescendo
	Sinds 2000 is koster-organist Antoinette Tronquo aan de kerk van Velzeke verbonden en dirigeert zij het Sint-Martinus koor. Dankzij haar heeft het Sint Martinus koor de concerten en andere evenementen kunnen opluisteren. Vanaf 1 juli 2023 ressorteert zij onder het centraal kerkbestuur. Samen met de koster-organist van Zottegem (ressorteert ook onder CKB) verzorgen zij alle kerkdiensten in groot Zottegem.

2023	Tijdens de "Cesar feesten", 9 en 10 september was er in de kerk tentoonstelling en voordracht door "eva", erfgoed Vlaamse Ardennen.
	Door het open staan van de kerk worden er kaarsen gebrand bij OLVrouw (passanten, gelovigen, rustzoekers. In een jaar werden er ca 1296 stuks devotielichtjes, 300 noevenkaarsen en 40 driedagenkaarsen aangestoken.
2024	Restauratieproject (250000€), onderhouds- en restauratiewerken aan de toren, de daken en het schrijnwerk. Minister van onroerend erfgoed Mathias Diependale is persoonlijk op 10 juli 2023 in Velzeke komen melden dat de subsidie voor dit project goedgekeurd is.
2024	Nieuwjaarsconcert fanfare - 7 januari
2024	Concert SAMWD Egmont strijkorkest - 27 april
2024	Aperitiefconcert Crescendo - 26 mei
2024	Gospelconcert bij open kerkendag - 2 juni
2024	Concertmis Sint Martinus koor - 26 oktober.
2024	Het unieke beeld van de H. Oncomena wordt in bruikleen gevraagd voor de geplande tentoonstelling 'Queer Belgian Art' in het Museum voor Schone Kunsten Gent, 02.20.27 – 05.30.27 en wekte bijzonder interesse van Prof. Bob Mills (University College London) Head of Department History of Art, Professor of Medieval Studies
2024	Automatiseren van openen kerkdeur
2024	Vernieuwen isolatie van kanalen verwarming

Jaarlijkse en meerjaarlijkse controles en onderhoudswerken

- Jaarlijks kuisen goten en nazicht dak.
- Jaarlijks nazicht verwarming en filters. tweejaarlijks nazicht en afstelling van de brander door leverancier.
- Jaarlijks preventief nazicht van de klokken en de uurwerken.
- Driejaarlijkse uitwendige bouwkundige inspectie door monumentenwacht.
- Regelmatige interieur inspectie door monumentenwacht. Laatste verslag 40274/2022/B. Volgende inspectie in 2025.
- Jaarlijkse controle blusapparaten.
- Schoonmaken van de kerk door gespecialiseerde firma 2x per jaar.
- Jaarlijks nazicht van de bliksemafleider
- Vijfjaarlijkse controle van de elektriciteit (start in 2016).

Op middellange termijn zouden verder volgende werken moeten aangepakt worden:

- Alle hout curatief behandelen tegen houtborende insecten
- De verlichtingsarmaturen in de zijbeuken vervangen door nieuwe energiezuinige ledverlichting
- De klokkensturing compatibel maken met internet. Installatie Apollo III.
- Ruimte boven de middenbeuk en hoogkoor toegankelijker maken en grondig opkuisen. Leuning plaatsen aan het looppad boven de middenbeuk
- Ruimte boven de inkom (doksaal) ontruimen.
- In orde stellen van de borstwering van het doksaal.
- Graftekens aan de zuidkant van het schip, vele gebroken en beschadigd. Wat ermee doen?
- Dakleien van het schip vervangen en bijkomende staphaken plaatsen

2.11.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



1. Parochiaal Centrum
2. Chirolokalen (nieuwbouw 2022)
3. Klooster zusters Penitenten
4. Sint-Franciscusschool (Buitengewoon secundair onderwijs)
5. Vrije Basisschool
6. Archeosite Velzeke
7. Pastorie (niet meer in gebruik als woning bedienaar eredienst)

Het vrij grote en op een hoogte gelegen kerkgebouw met zijn massieve toren in witte zandsteen en korte stompe spits is van in de wijde omgeving zichtbaar en typeert het landschap van Velzeke. Vanuit de toren heeft men een mooi zicht op het dorpscentrum met zijn Romeins plein en de Penitentenlaan. De mooi verlichte kerk en vooral toren is 's avonds van ver te zien. De grote uurwerken en het gestuurde klokkenspel (uurslagen, oproep misvieringen, begrafenissen) zijn voor velen een baken.

De Sint Martinuskerk heeft ruime parkeermogelijkheid in de onmiddellijke nabijheid. Het vroegere kerkhof rond de kerk is reeds vele jaren verdwenen en heeft plaats gemaakt voor een ruime geasfalteerde parking. Bijkomend zijn er veel parkeerplaatsen op wandelafstand in de Penitentenlaan en het Romeins Plein. Het kerkhof bevindt zich op ongeveer 300m van de kerk en is bereikbaar via een kerkwegel. Het laatste nieuwe kerkhof voor groot Zottegem bevindt zich op enkele kilometer van de kerk.

De pastorie waar vroeger de pastoor resideerde, bevindt zich op ongeveer 400m van de kerk.

Naast de kerk bevindt zich ook het Parochiaal Centrum. Het wordt gebruikt als kleine feestzaal voor verenigingen en private personen van binnen en buiten Velzeke. In het PC hadden tot voor kort de lokale meisjes- en jongens-Chiro hun lokalen. Sinds 2022 heeft de Chiro zijn onderkomen in de nieuwgebouwde lokalen in de Lippenhovestraat op een boogscheut van de kerk.

In de dorpskern is er een vrije basisschool en de Sint-Franciscusschool voor buitengewoon secundair onderwijs.

De psychiatrische kliniek - ooit opgericht in het klooster door de zusters Penitenten - is zeer gekend en heeft sinds enige jaren zijn intrek genomen in volledig nieuwe en functionele gebouwen.

De kapel in het oude kloosterpand beschikt over een waardevol orgel.

Daar Velzeke in de Romeinse tijd een belangrijke nederzetting en knooppunt van heirbanen was, is hier ook het Archeocentrum (vroeger het PAM of Provinciaal Archeologisch Museum) ondergebracht in de vroegere gemeenteschool. Een uitbreiding van de tentoonstellingsruimte in 2016 maakte het tot een “Must Visit” voor vele scholen en verenigingen. Het standbeeld van Julius Caesar op het Romeins Plein vlakbij het Archeocentrum in de Paddestraat verwijst naar de Romeinse geschiedenis van Velzeke.

Velzeke ligt op alle wandelroutes en fietsroutes van de Vlaamse Ardennen.

De dorpskern is vlot bereikbaar met het openbaar vervoer.

2.11.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

1.Liturgisch gebruik

In het *‘Pastoraal plan 2024 – op weg naar een missionaire parochie!’* van het Dekenaat Zottegem werd er gekozen om in de parochie HH. Apostelen Petrus en Paulus in Zottegem in het weekend nog op drie plaatsen de eucharistie te vieren: op **zaterdagavond om 18 uur in de kerk van Velzeke**; op zondag om 9 uur in de kerk van Erwetegem; op zondag om 10.30 uur in de dekenale kerk, die als centrale kerk functioneert.

Vanuit dit oogpunt komt de kerk van Velzeke in de nabije toekomst niet direct in aanmerking voor neven- of herbestemming. In de toekomst blijft valorisatie van de kerk zeker mogelijk. Regelmatig wordt de kerk gekozen voor passende muzikale evenementen omwille van de uitzonderlijke akoestiek.

In de wekelijkse viering op zaterdagavond zijn gemiddeld een zestigtal aanwezigen. Dit aantal kan ruim verdubbelen bij jaarmissen of namissen en bij de vieringen waarin ook de vormelingen en eerste communicanten met hun familie verwacht zijn. Tegenwoordig zijn er ook zondagsvieringen waarin doopinitiatie en doopsels plaats vinden die extra aanwezigen in de vieringen meebrengen. Regelmatig zijn er ook uitvaarten in de kerk en occasioneel ook een huwelijksviering.

De fanfare Sint-Cecilia van Velzeke viert hun patroonheilige met een muzikale omlijsting van de misviering.

Het Sint-Martinuskoor verbonden aan de kerk luistert de hoogdagvieringen op met zang en muziek.

Sinds vele jaren worden er regelmatig concertmissen georganiseerd die door het Sint-Martinuskoor opgeluisterd worden, begeleid door orgel en gebeurlijk ook door het vioolspel van het “Egmont Kwartet” onder leiding van de koster-organist.

2. Niet-liturgische activiteiten

- Regelmatig zijn er muzikale optredens door het kerkkoor Sint-Martinus en het “Egmont Kwartet”, o.a. op “Open Monumentendag”.
- In het verleden werd de kerk gebruikt voor **klassieke concerten** georganiseerd door Davidsfonds Zottegem, door Kiwanies Zottegem, SAMWD, Crescendo, Gospalina...
- De kerk is sinds begin 2023 aangesloten bij **netwerk van open en gastvrije kerken “Open Kerken”** (referentie: 9620 - Velzeke - Martinus – 701)
- Occasioneel wordt er een tentoonstelling georganiseerd o.a. door het **Archeocentrum** van Velzeke. Rondleidingen in het Archeocentrum worden vaak gecombineerd met een bezoek aan de kerk.

3. Gebruik van de kerk door socioculturele verenigingen

- Om het historisch karakter van de kerk en de verbondenheid met het Archeocentrum te belichten is er een nauwe samenwerking voor tentoonstellingen en rondleidingen.
- De Uitmuntende akoestiek wordt vooral geapprecieerd bij klassieke of andere concerten.
- Er bevinden zich kort bij de kerk drie zalen die door verschillende organisaties gebruikt worden:
 - ‘Parochiaal centrum’ vlak naast de kerk. Meest gebruikt door parochiale verenigingen en privaat personen voor kleine feestjes.
 - ‘Zaal Sint Cecilia’. Thuisbasis van de fanfare en een toneelvereniging uit Elene
 - Het ‘Ontmoetingscentrum Velzeke’ net buiten de dorpskom. Eigendom van de Stad Zottegem en aan zeer democratische prijs te huur voor feesten, tentoonstellingen, toneelopvoeringen.

4. Toeristisch trekpleister

Velzeke was ooit een belangrijke nederzetting en knooppunt van heirwegen uit de tijd van de Romeinen. Om die reden vind je het Archeocentrum in de Paddestraat. Op de geleide wandelingen die het Archeocentrum organiseert is de kerk van Velzeke een vaste waarde. Het dorp van Velzeke trekt regelmatig veel mensen aan n.a.v. de ronde van Vlaanderen, de jaarlijkse rommelmarkt, de Caesarfeesten, fietstoerisme in de Vlaamse Ardennen... Sinds de kerk dagelijks open staat voor bezoekers zien we heel wat fietsers en wandelaars in en rond de kerk. Achteraan in de kerk is een devotiehoekje ingericht waar bezoekers uitgenodigd worden tot stil gebed en het branden van een kaarsje. Verder vinden ze er ook allerlei parochiaal nieuws, de infobrochure over de kerk en een boek waarin bezoekers hun intenties en indrukken over hun bezoek aan de kerk kunnen neerschrijven.

VISIE van de kerkfabriek m.b.t. tot de toekomst van de Sint-Martinuskerk in Velzeke

De nabije toekomst:

- *Het pastoraal plan van de parochie H.H.-apostelen Petrus en Paulus 2024* voorziet dat de komende zes jaren de kerk in gebruik blijft voor de wekelijkse eucharistieviering op zaterdagavond. Zolang de kerk nodig en nuttig is om de doelstellingen van het pastoraal plan te realiseren wil de kerkfabriek blijvend al het nodige doen om **de liturgie op een waardige en kwaliteitsvolle manier te laten verlopen** in de kerk. Tegelijk wil ze ook **alles wat de pastoraal in de parochie ten goede komt faciliteren en stimuleren**. We denken concreet aan de organisatie van catechese, de koorwerking, de open en onthalande kerk ...

Hiervoor wordt alles ingezet om de toegankelijkheid, de netheid, het degelijk onderhoud, de functionaliteit en de sfeervolle inrichting van de kerk te garanderen (*zie hierboven in de lijst van de meest recente herstellingen, vernieuwingen en valorisaties*).

- Tegelijk wil de kerkfabriek, zoals in het verleden al het geval was, elke waardige vorm van **VALORISATIE** van de Sint-Martinuskerk stimuleren. De Sint-Martinuskerk heeft verschillende troeven die de kerk bijzonder geschikt maakt voor Valorisatie. We denken aan de goede akoestiek, de verzorgde staat van de kerk, het historisch kader, de beschikbaarheid van een goed onderhouden en degelijk pijporgel, de ruime parkeergelegenheid op het kerkplein en in de onmiddellijke omgeving, de beschikbaarheid van het Parochiaal Centrum naast de kerk...

(zie hierboven in de lijst van de meest recente herstellingen, vernieuwingen en valorisaties).

Toekomst op langere termijn:

In het koninklijk besluit van 28 december 1936 ID 9001 werd de “Parochiekerk Sint-Martinus Velzeke” als monument beschermd vanwege de archeologische waarde, in casu oudheidkundige waarde, de artistieke waarde, in casu de kunstwaarde, en de historische waarde. Omwille van de **uitzonderlijk historische waarde van het gebouw** is de kerkfabriek van mening dat, **als de kerk ooit overbodig wordt voor de eredienst en de pastorale werking in de parochie**, de kerk een **herbestemming** moet krijgen die aansluit bij- en die recht doet aan de bijzondere erfgoedwaarde van het gebouw. Hierbij wordt o.a. gedacht aan mogelijke samenwerking met de Archeocentrum van Velzeke.

2.12. Onze Lieve-Vrouw Hemelvaart in Zottegem



2.12.1. Identificatie

Naam: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart
Alternatief O.---L.---V. Hemelvaartkerk

Geografische ligging

- Markt (zonder nummer) 9620 Zottegem – Centrum
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Onze Lieve Vrouw Hemelvaart

Eigenaar

Volgens de bescheiden waarover de dienst registratie beschikt, is de STAD ZOTTEGEM, eigenaar van de kerk en is dit ingeschreven op die naam sedert het begin van het kadaster (ZOTTEGEM 1°AFD 07 A 10CA kerk Markt + 1 Sectie A 551).

Bescherming(en):

- is aangeduid als beschermd monument Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart
Deze bescherming is geldig sinds 29-03-1974
- is deel van de aanduiding als vastgesteld bouwkundig erfgoed Stadskern Zottegem
Deze vaststelling is geldig sinds 20-06-2023
- is deel van de aanduiding als beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek Stadskern Zottegem Deze bescherming is geldig sinds 22-05-1981
- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart

Deze vaststelling was geldig van 24-09-2009 tot 20-06-2023

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9661>

2.12.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Kruiskerk gelegen ten noorden van het Marktplaatsje. Zottegem was voorheen voor de bediening afhankelijk van Strijen; in de 14de eeuw, zelfstandige parochie met gotische kruiskerk; in 1564 en 1645, geteisterd door brand en verwoestingen; enkel het koor en de middenbeuk bleven bewaard. Een gravure van Sanderus (1644) toont ons een éénbeukige kruiskerk (de zijbeuken nog niet gebouwd) met kruisingtoren en koor met één of twee rechte traveeën en driedzijdige koorsluiting. Circa 1740, vermoedelijke uitbreiding van het koor met twee traveeën (hypothese van H. Vandenbossche, afgeleid uit de gegevens van de Potter F. en Broeckaert J., en de afbeelding van de kerk op een bedevaartskaartje van Onze-- Lieve--Vrouw van Deinsbeke, uit midden 18de eeuw). De kerk was toen voorzien van een barokke klokgevel onder driehoekig fronton; segmentboogvormige muuropeningen. In 1750 bouw van westtoren en zijbeuken; dichtten van de koorvensters voor het oprichten van een nieuw hoogaltaar. In 1855, bouw van twee zijkoren en noord-- en zuidsacristie. In 1864, vernieuwing van de toren. In de periode 1871 – 1874 komt er een nieuw hoofaltaar, drie vensters worden in het koor geopend en in dat koor wordt er een lambrisering aangebracht. Aan die verbouwing hebben meegewerkt: J. B. Bethune, A. Van Assche, L. Blanchaert en A. Verhaeghe. In 1874 werd het altaar en koor gewijd door Mgr. Bracq. In 1886 slopen en wederopbouwen van de westgevel. Tussen 1944 en 1951 werd de grafkelder van Egmont en het priesterkoor verhoogd. Tussen 1975 en 1995 waren er grote herstellingen van de toren en de daken o.l.v. Antoon Stautemas en Willy Dierick, architecten. Tussen 1996 en 2002 was er de restauratie van de gevels en brandglasramen o.l.v. Etienne Anno, architect.

Bron : CRKC – databank parochiekerken

De plattegrond ontvouwt: een driebeukig schip van drie traveeën, een transept, een hoofdkoor met vier rechte traveeën en driedzijdige koorsluiting, zijkoren met twee rechte traveeën en vlakke koorsluiting, noord-- en zuidsacristie. Noordgevel, transept, noordelijk zijkoor, koor en ten noorden sacristie van natuursteen. Zuidgevel, zuidelijk zijkoor, zuidelijke sacristie en west-- en oostmuur van zuidelijke transeptarm: baksteenbouw op afgeschuinde, natuurstenen sokkel. Schip onder gebogen zadeldak (leien) met forse vierkante lantaarn, overgaand in achthoek (leien bekleding); transept en koor onder aaneengesloten zadeldaken (leien). Neogotische westelijke puntgevel van Luxemburgse hardsteen geritmeerd door steunberen met versnijdingen. Spitsboogdeur met rollijsten, bekronende kruisbloem, daarboven stomp spitsboogvenster. In top, spitsboogvormig galmgat. Zijgevels met segmentboogdeuren onder segmentboogvensters in vlakke omlijsting van arduin onder bekronende gebogen druiplijst. Noord-- en zuidgevel (1750) en zijkoren (1855), geritmeerd door vlakke pilasters, aflijnende kwartholle puilijst, segmentboogvensters gevat in arduinen omlijsting met oren, neuten en bekronende druiplijst, vensters in ijzeren harnas. Noordelijk zijkoor met toegang tot grafkelder, ingericht in opdracht van graaf Lamoraal van Egmont (zie verder). Noordelijke en zuidelijke transeptgevel met aandaak op schouderstukken, geflankeerd door steunberen met vier versnijdingen. Neogotisch spitsboogvenster in kwartholle omlijsting, doorlopende onderdorpel en druiplijst. Dichten van deuren in 1886. Koor geritmeerd door steunberen met versnijdingen. Deels vernieuwde spitsboogvensters in kwartholle omlijsting met rollijsten, afzaat, opgenomen in register van omlopende druiplijsten en onderdorpels. Sacristieën

met segmentboogvormige muuropeningen gevat in arduinen omlijstingen. Toren overwelfd door Boheemse kop met mangat. Middenbeuk geritmeerd door spitsboogarcaden op vierkante pijlers op, met marmer beklede basis. Schip, transept, koor en zijkoor onder kruisribgewelven; schip en zijkoor met gedrukte rondboogvormige gordelbogen; koor met spitsboogvormige gordelbogen. Zijbeuken onder Boheemse kappen, rondboogvormige gordelbogen.

Grafkelder familie van Luxemburg / Egmont

Een stenen gedenkplaat in de middenbeuk verwijst naar de vroegere grafkelder van de heren van Luxemburg. De grafkelder werd herontdekt bij de binnenrestauratie van de kerk in 1980. De grafkelder werd niet geïnspecteerd. Wellicht zijn de overblijfselen nog ter plaatse. Dit werd niet onderzocht maar er zijn geen aanwijzingen dat deze zouden zijn verwijderd.

Beiaard

In de decanale kerk hangt een beiaard met 49 klokken die teruggaat tot 1750. Klokkengieter Joris Dumery leverde in 1750 twintig klokken en een speeltrommel. In 1867 werd de beiaard uitgebreid met twaalf klokken van de Leuvense klokkengieter Severinus Van Aerschodt. In 1925 werden vier kleine klokjes en één grote klok toegevoegd van de Aalsterse beiaardier-klokkengieter Karel De Mette en vier grotere klokken uit de klokkengieterij van Omer Michaux. Het stadsbestuur besloot in 1961 een volledige concertbeiaard te installeren met 49 klokken, waarbij een gedeelte van de bestaande klokken werd behouden. De overige klokken werden in 1963 gegoten door de Nederlandse firma Petit & Fritsen.

In 2023-24 werd de beiaard gerestaureerd door de firma Koninklijke Eijsbouts uit Asten, Nederland. Alle beschikbare geraadpleegde bronnen spreken over de levering van een reeks van 20 door Dumery gegoten klokken in 1750. Klank-technisch vormde deze historische reeks van 20 Dumery-klokken het uitgangspunt voor de herstemming en restauratie. Met name de klokken die in de open lantaarn hebben gehangen waren echter zodanig sterk gecorrodeerd dat de uitklinktijd sterk was verkort. Het is daarom dat de klokken aan de binnenzijde en aan de buitenzijde (licht) gereinigd werden door middel van stralen. Na het stralen werden de te behouden P&F klokken en de Dumery klokken licht herstemd tot een homogene reeks. Voor de overige klokken waarvan werd vastgesteld dat ze qua timbre niet bij de Dumery klokken pasten (met uitzondering van de klokken uit het laagste octaaf) werd als uitgangspunt reconstructie qua klank maar niet qua esthetiek gehanteerd. Deze klokken werden hergoten in het profiel van Dumery, met toevoeging van lood aan het klokspijs voor het juiste timbre. De klokken werden deels opgehangen in de open lantaarn, de 5 grootste klokken uit de beiaard hangen op de luidklokkenzolder. Het 4-oktaafsklavier van Petit & Fritsen uit 1963 werd vervangen. Er werd ook een nieuw computergestuurd 4-oktaafs automatisch (pneumatisch) speelwerk geïnstalleerd bestaande uit een sturing met APOLLO III en een elektro-pneumatische automaat.

Constant Versichel was stadsbeiaardier van 1949 tot 1999; Paul Hoste van 1999 tot 2024. Bij het opmaken van dit kerkenbeleidsplan was er geen stadsbeiaardier. Gelet op het feit dat de beiaard grondig gerestaureerd en vernieuwd werd, en dat het wenselijk is dat de beiaard regelmatig fysiek bespeeld wordt, wordt de stad uitgenodigd om, al dan niet samen met de kerkfabriek, te bekijken hoe de stadsbeiaard het best tot zijn recht zou komen

Meubilair:

Neogotisch hoofdaltaar door L. Blanchaert (Sint---Denijs---Westrem) (19^{de} eeuw);

Neogotische zijaltaren : het zijaltaar van de H. Antonius van Padua werd ontworpen door Charles Bruggeman in 1866 en het O.L. Vrouwaltaar door L. Blanchaert (rond 1873); Het beeld van O.L. Vrouw is ontworpen en gemaakt door de Gentse Mathias Zens in 1873, die ook het beeld van het H. Hart ontworpen en gemaakt heeft. Het vroegere altaar en de lezenaar, gemaakt uit de vroegere communiebank zijn nu in bruikleen aan de kerkfabriek van Sint Maria Oudenhove.



De preekstoel dateert van 1739.

De biechtstoelen : De barokbiechtstoelen dateren uit de 18de eeuw (1714 en 1738); de neogotische biechtstoelen werden gemaakt door Charles Bruggeman (1860) en door de Gentenaar F. B. Van den Hende (1879).

Neogotische glas---in---lood---ramen.

Marmeren doopvont met koperen deksel (18de eeuw).

Bron : CRKC – databank parochiekerken, aangevuld door historicus Geert Van Bockstaele.

In de kerk bevinden zich naast het voormeld waardevol meubilair ook verschillende waardevolle kerkschatten.



Zonnemonstrans

Ciborie

Processiekruis

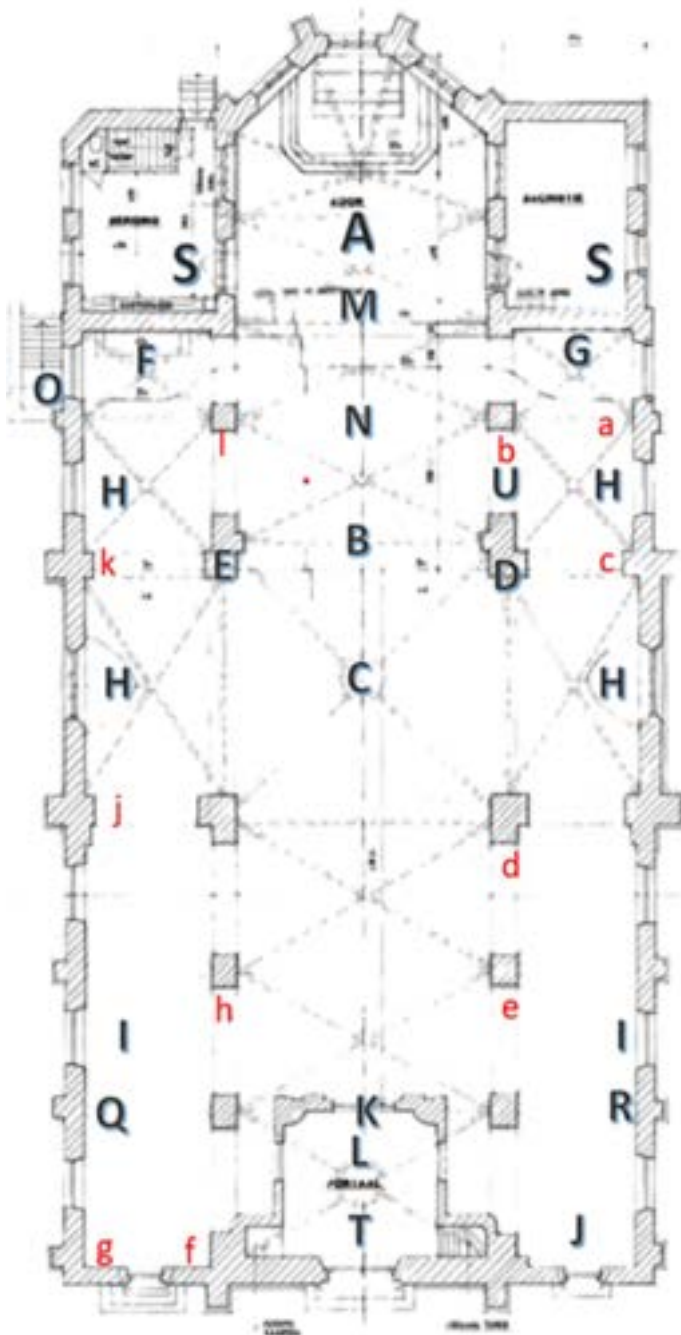
Schrijn met het beeldje van

Onze---Lieve---Vrouw van Deinsbeke

Heel belangrijk is het schrijn met het beeldje van Onze---Lieve Vrouw van Deinsbeke, die hier in Zottegem nog steeds vereerd wordt (Legende van Onze---Lieve---Vrouw van Deinsbeke).

In 2013 werd er met het kerkbestuur van Sint-Laurentius Ename een overeenkomst afgesloten waarbij er 2 grote schilderijen, die afkomstig waren van de Benedictijnenabdij van Ename, voor onbepaalde tijd ter beschikking werden gesteld aan onze kerk. Vlakbij de doopvont hangt het schilderij 'Aanbidding van de herders' van Simon De Paepe (ca. 1666) en aan de overzijde het schilderij 'Kruisiging' van Antoon Van Den Heuvel (1665).

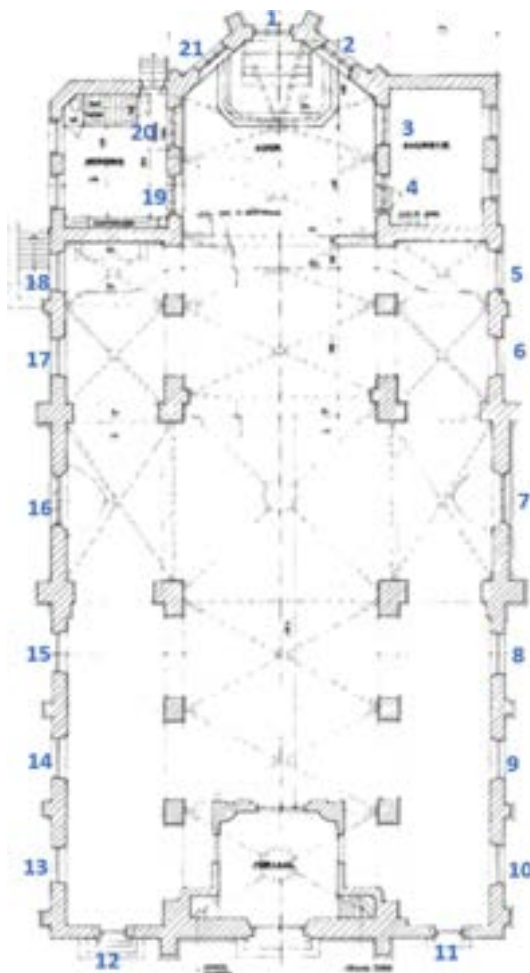
Hieronder vindt u een schematische schets van de bezienswaardigheden in de kerk:



- A. Hoogkoor: neogotisch hoogaltaar en lambrisering (Bethune, Blanchaert, Bressers 1873),
altaar en ambo in wit en rood marmer (2019)
- B. Kruis met afbeelding 4 evangelisten (19de E)
- C. Viering (tot 1750 met een torentje, zie tek. Sanderus)
- D. Preekstoel: Rococo (2de deel 18deE)
- E. Schrijn (1911) met beeldje O.L.V. van Deinsbeke,
afkomstig uit de abdij van Affligem, plaatselijke
verering gaat minstens terug tot de 17de eeuw
- F. O.L. Vrouw-altaar: neogotisch (1821/1865)
- G. Antonius-altaar: neogotisch (1817/1865)
- H. Neogotische biechtstoelen (1860)
- I. Rococo biechtstoelen (2de deel 18d*E)
- J. Doopvont (2de deel 18dE) met calvarie (19 ** E)
- K. Doksaal met Van Peteghemorgel (1784),
aanvankelijk in het hoogkoor
- L. Portaal
- M. Oorspronkelijk graf Lamoraal van Egmont (1568-17d*E)
- N. Plaats grafmonument familie van Luxemburg/Egmont
(15-16de E)
- O. Huidige grafkelder Lamoraal van Egmont (1857)
- P. Kruisweg in 14 staties (Robert De Pauw 1888-1890)
- Q. Schilderij 'Kruisiging' A. Van den Heuvel (circa 1650)
- R. Schilderij 'Geboorte' S. De Paepe (circa 1650)
- S. Sacristies
- T. Toren met beiaard en 3 luid- en klepklokken
- U. Klein pijporgel (Riger Kloss, ca 1970)

Beelden van heiligen:

- a. Eligius
- b. Hart van Maria
- c. aartsengel Michaël
- d. Barbara
- e. Franciscus van Assisi
- f. Rita
- g. Antonius van Padua
- h. Anna met Maria
- i. Jozef
- j. Thérèse van Lisieux
- k. O .- L .- Vrouw van Lourdes
- l. Hart van Jezus



Glasramen (heiligen):

1. Johannes evangelist - Christus - Norbertus v. Xanten
2. Barbara v. Nicomedië-Carolus Borromeo - Clara v. Assisi
3. Hugo v. Lincoln - Juliana v. Falconieri - Franciscus Borgia
4. Gertrudis v. Nijvel - Laurentius v. Rome - Teresia v. Avila
5. Antonius v. Padua met Kind Jezus
6. Aloysius Gonzaga
7. Verheerlijking van Jozef
8. Livinus v. Gent
9. Agatha v. Sicilië
10. Franciscus van Assisi
11. Hart van Jezus
12. Apollonia v. Alexandrië
13. Crispijn v. Soissons
14. Catharina v. Alexandrië
15. Vincentius a Paolo
16. Verheerlijking van Maria
17. Maria en Anna
18. Maria met Jezus
19. Brigitta v. Zweden - Isidorus v. Sevilla - Colleta v. Gent
20. Gregorius de Grote - Jacobus Lacops - Eligius v. Noyon
21. Johanna v. Cornillon-Conrad. v. Konstanz - Thomas Aq.

Bron: Luc Verstricht, Annie Pede, architecte Veerle Nys en parochieploeg

Inventarisatie

In 2024 werd door de kerkfabriek een exhaustieve inventaris opgemaakt van al het roerend erfgoed, textiel, meubilair en de brandglasramen in de kerk. Alle objecten werden beschreven en gefotografeerd. Deze inventarisatie gebeurde in samenwerking met EVA (erfgoed Vlaamse Ardennen). Deze inventaris zal gepubliceerd worden op het digitaal platform dat Erfgoed Vlaanderen hiervoor voorziet.

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden van O.L.V. Hemelvaartkerk

De plattegrond van de kerk toont een driebeukig schip van drie traveeën, een transept en een koor (zijkoor en sacristie) met vier rechte traveeën en een driezijdige koorsluiting. De interieurafwerking van de het interieur is heel sober. De muren, pilaren en gewelven zijn bepleisterd en beschilderd. Rond 1975---1980 kreeg het interieur een variatie van witte en licht grijze tinten. Op het einde van de negentiende eeuw werd er een marmeren lambrisering langs de muren geplaatst in een Waalse 'Rouge Royal' en in 1934 werden de gordelbogen van het transept naar het ontwerp van de decorateur Theo Goethals voorzien van een houten bekisting of houten cassetten en ornamenten in gips naar het model van de achttiende eeuwse rondbogen van de zijbeuken. Overal in het gebouw ligt een natuurstenen vloer in een gepolijste petite granit.

De kruisribgewelven van de middenbeuk worden geschraagd door vier rechthoekige pilaren. De pilaren dateren uit de vijftiende of zestiende eeuw en zijn met spitsboogvormige scheibogen met elkaar verbonden. Elk kruisribgewelf steunt op gecanneleerde kraagstenen en is samengesteld uit vier gewelfbogen.

De ronde gewelfsleutels zijn eenvoudig afgewerkt en hebben momenteel een verlichtings---ornament. Ook de kraagstenen zijn heel eenvoudig uitgewerkt zonder bijkomende decoratie. Een grote spitsboog, met links en rechts een kleinere spitsboog, zorgt voor de doorgang naar het westportaal, waar het orgel boven de ingang is ondergebracht.

Het transept heeft een andere afwerking dan de middenbeuk. De pilaren zijn breder en rijkelijker versierd. De pilaren worden met rondbogen met elkaar verbonden. De triomfboog kreeg zelfs een hele houten bekisting. Het kruisribgewelf, steunend op gecanneleerde kraagstenen, is samengesteld uit vier gewelfbogen. Het transept dat net als het koor en de middenbeuk uit de vijftiende of zestiende eeuw dateert, heeft twee spitsboogramen.

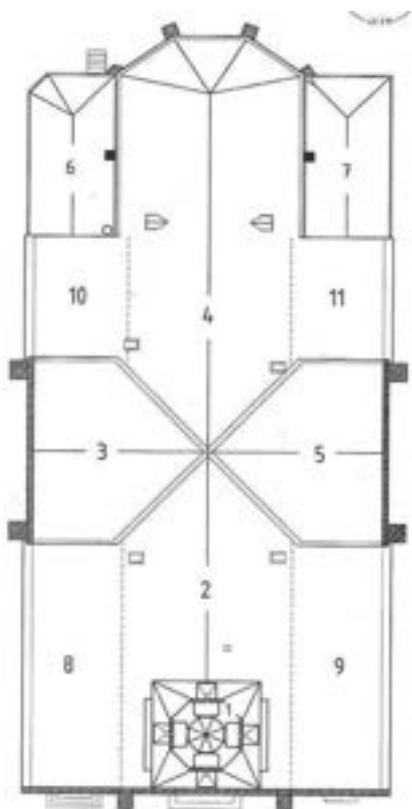
Het transept werd zowel langs de noordelijke als de zuidelijke kant met drie traveeën uitgebreid naar het westen toe. Spitsboogvormige scheibogen vormen de doorgang naar de middenbeuk. Beide zijbeuken hebben een hangkoepel (koepelgewelf), in tegenstelling tot de kruisribgewelven elders in de kerk en rondbogen versierd met een archivolt en cassetten. De rondbogen steunen op uitgewerkte kraagstenen in rococostijl. De kraagstenen van de noordelijke zijbeuk (1) zijn vegetatief uitgewerkt met rocailles. In het medaillon zijn de initialen SMR geschilderd. De zuidelijke (2) kraagstenen zijn uit dezelfde periode maar van de hand van een andere kunstenaar aangezien de ruwere afwerking van de vegetatie en de aanwezigheid van figuren in de medaillons. Elke medaillon heeft een andere figuur. Zo zijn er een man en een vrouw (heiligen of schenker), Christus en een monnik te onderscheiden. Tegenwoordig zijn de kraagstenen in een egale goudkleur geschilderd. Oorspronkelijk werd de vegetatie en de figuratie benadrukt door een breed kleurenpalet.

De zijkoren bestaan uit twee rechte traveeën en hebben beide twee kruisribgewelven met, geprofileerde kraagstenen en een vlakke koorsluiting. De afwerking van de middenbeuk loopt er ter hoogte van de zijkoren verder naar het hoofdkoor. De zijaltaren staan beide drie treden hoger.

Het koor heeft een 3/10---koorafsluiting met zeven spitsboogramen uitgewerkt met monelen. De kruisribgewelven steunen om geprofileerde kraagstenen. Er is zowel links als rechts een doorgang naar de sacristieën. Het koor ligt twee treden hoger dan de middenbeuk en het hoofdaltaar staat nogmaals drie treden hoger.

De noordelijke sacristie dient als een opbergruimte. De ruimte is eenvoudig bepleisterd en in het wit en grijs geschilderd. Opmerkelijk is de hoge sierlijst die uiteindelijk de ruimte een klein rechthoekig plafond geeft. In de zuidelijke muur is een oorspronkelijke ingebouwde kast nog aanwezig. De zuidelijke sacristie is naar het evenbeeld van de noordelijke sacristie gebouwd. Ook deze ruimte heeft dezelfde hoge sierlijst, is bepleisterd en beschilderd in wit en grijs. De muren zijn bekleed met houten sacristiemeubelen in een neoclassicistische stijl. Een stuk van het altaar is in een renaissancestijl uitgewerkt.

Bron : Beheersplan 2017 --- O.L.V---Hemelvaartkerk Zottegem



- 1=Portaal;
- 2=schip;
- 3= noordelijk transept;
- 4= koor;
- 5=zuidelijk transept;
- 6= noordsacristie;
- 7= zuidsacristie;
- 8= noordelijke zijbeuk;
- 9= zuidelijke zijbeuk;
- 10= noordelijk zijkoor;
- 11= zuidelijk zijkoor.

<https://plannen.onroenderfgoed.be/plannen/486>

Bouwfysische toestand

Monumentenwacht staat in voor de periodieke nazicht van de bouwfysische toestand. Het laatste inspectierapport van exterieur en toren dateert van 2021, interieur van 2006. Samen met de inventaris van de erfgoedelementen opgenomen in het beheersplan geeft dit een goed beeld van de bouwfysische toestand, deze is over het algemeen goed.

Voor het exterieur zijn de beiaard, toren en daken in 2023-25 aangepakt. Het interieur werd geschilderd in 2019. In 2016 werd een mechanische en elektronische beveiliging geïnstalleerd, en werd de bliksemafleiding vernieuwd.

Visie op toekomstig beheer zoals bepaald in het beheersplan

In 2017 werd een beheersplan opgemaakt voor het monument, met een inventarisatie van de erfgoedelementen, een visie op het beheer en een overzicht van eenmalige en periodieke maatregelen en werkzaamheden nodig voor het onderhoud en de instandhouding van de kerk, exterieur en interieur.

Doelstellingen

De **hoofddoelstelling** is het herstel van de erfgoedwaarden van zowel exterieur als interieur. In 2023-2025 zijn de beiaardtoren en de beiaard gerestaureerd, en is de natuurleien dakbedekking vernieuwd. Het onderhoud van de beiaard, toren en daken zal een constant aandachtspunt blijven.

De restauratie van de glas-in-loodramen en eventuele plaatsing van voorzetbeglazing zijn nog te voorzien.

Het interieur werd in 2019 geschilderd, voorafgegaan door herstellingen aan het pleisterwerk. Altaar en zijaltaren, houten en gipsen beelden, orgel, biechtstoelen, preekstoel, inkomportaal

en houtwerk sacristie dienen regelmatig hersteld en behandeld te worden.

Schilderijen en kruisweg vragen eveneens een restauratiebeurt.

De verwarmingsinstallatie, de elektrische installatie, de geluidsinstallatie en verlichting worden gemoderniseerd en aangepast conform de geldende normen

De **nevendoelestellingen** omvatten:

- ter verbetering van het comfort van bezoekers zal het sanitair in de hulpsacristie gemoderniseerd worden,
- voor een optimale bewaring van liturgische objecten en textiel de aanpassing van de opbergruimte in sacristie en hulpsacristie.
- Het orgel op het doksaal wordt gebruikt door de stedelijke academie voor zang en dans voor de lessen orgel, het wordt jaarlijks onderhouden en gestemd. Hier zijn momenteel zware herstellingswerken nodig wegens schade die in november 2024 werd vastgesteld

Voorgestelde restauratieopties O.L.V. Hemelvaartkerk (zie ook Beheersplan 12.06.2017)

Speciale technieken

Orgels

Het orgel op het doksaal, in hoofdzaak gebruikt door de stedelijke academie voor zang en dans, is jaarlijks te onderhouden en te stemmen, en herstellen waar nodig. Ook het orgel vooraan dat zij af en toe gebruiken dient onderhouden te worden.

Geluidinstallatie en Media elementen

De geluidsinstallatie is dringend aan vernieuwing toe. In het kader van valorisatie dringen zich ook steeds meer mogelijkheden op zoals streaming, schermen, aankondigingsbord buiten, camera bewaking, etc... hier wordt momenteel reeds bekeken wat mogelijk is.

Vernieuwen verwarmingsinstallatie

De verwarmingsinstallatie werd provisorio aangepast en heropgestart na het buitendienst stellen van het ondergronds kanaal bij de werken aan het paviljoen. De verwarming functioneert voorlopig, maar de installatie dient vervangen door een monument- en milieuvriendelijk en energiezuinig systeem, dat daarenboven conform is aan de huidige normen. Door de aanwezigheid van ondergrondse crypten kan het maken van een ondergronds retourkanaal problematisch zijn.

Dit is ook noodzakelijk ter conservering van waardevolle cultuurgoederen in de Kerk.

Vieringskruisen (Kruis in de middenbeuk en aan de doopvont)

Deze kruisen dienen grondig gereinigd te worden (ontdoen van roet en vuil). Daarna dienen ze gerestaureerd of herschilderd te worden.

Vernieuwen elektriciteit en verlichting

De installatie is verouderd en dient vernieuwd.

De spots die de glas-in-loodramen verlichten zijn schadelijk voor de glasschildering door de warmteontwikkeling, een aangepaste verlichting dient geplaatst.

Vieringskruisen (Kruis in de middenbeuk en aan de doopvont)

Deze kruisen dienen grondig gereinigd te worden (ontdoen van roet en vuil). Daarna dienen ze gerestaureerd of herschilderd te worden

Restauratie glas-in-lood

Er is een beveiliging nodig om ongewenste voorwerpen buiten te houden. We verwijzen dan ook naar de verzekering die dermate is verhoogd door de vele schadegevallen. Hiervoor is eerst een conservatieve restauratie nodig.

Er worden mogelijkheden onderzocht ter bescherming van het glas (beginnende corrosie) en brandschildering (vervaging van de figuren).

Niet verwaarloosbaar voordeel van de plaatsing van voorzetglas is dat een licht conserverende behandeling van de ramen volstaat, een verregaande herlodging voor het garanderen van de waterdichtheid is niet nodig, het oude lood kan maximaal bewaard. Op enkele plaatsen werden in het verleden nieuwe invullingen geschilderd. Een aantal integreren volkomen, anderen duidelijk minder. De afweging dient gemaakt welke herstellingen worden bewaard, en welke herdaan

Sacristies:

Hier heeft de lambrisering nood aan herstel, vooral waar de elektriciteitskast en dergelijke werden voorzien. Er dient ook opbergruimte te worden voorzien..

Modernisering sanitair

Het verouderd sanitair in de hulpsacristie dient te worden vervangen door een rolstoelbezoekbaar toilet. Indien dit daar niet mogelijk is dienen we te bekijken waar in de kerk een sanitair blok kan voorzien worden.

Toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers

Aan de ingang van de Kerk dient de mogelijkheid te worden voorzien dat rolstoelgebruikers op een efficiënte manier de kerk kunnen betreden.

Aanpassingen naar aanleiding van het Brandpreventieverslag 5913 (zie bijlage) zodat evenementen met meer dan 49 personen kunnen doorgaan. Wij streven na eerste aanpassingen naar 200-300 personen minimum.

Verder te voorzien: Restauratie beelden, kerkmeubilair

De elementen worden ontstof en licht gereinigd, ontdaan van een te dikke boenwaslaag, eventueel opnieuw voorzien van een dunne boenwaslaag en opgeblonken.- Aangetast hout wordt behandeld tegen insecten en schimmels

Altaar: De werken worden uitgevoerd door een conservator---restaurateur, gespecialiseerd in stenen beelden en steenachtige materialen. Voor de behandeling van het tabernakel wordt beroep gedaan op een conservatorrestaurateur van metaal. Ingrepen : Behandeling van de polychromie: fixeren van afschilferende verf, oppervlaktereiniging, verwijderen van oude retouches, vullen van lacunes in de polychromie, retouches lacunes en slijtage in de polychromie.

Houten beelden: De werken worden uitgevoerd door een conservator---restaurateur, gespecialiseerd in houten beelden. Aangetast houtwerk zal worden behandeld, verzwakte zones geconsolideerd en barsten, openstaande lijmnaden en kapjes in het hout opgevuld. Opstuwingen en afschilferende verf wordt gefixeerd en er volgt een oppervlaktereiniging waarbij de aanwezige olielaag moet worden verwijderd. Lacunes in de polychromie worden gevuld, slijtage geretoucheerd. Er wordt een beschermlaag aangebracht.

Schilderijen:

Omdat de kosten voor een volledige restauratie de waarde van deze schilderijen mogelijk overschrijdt, kan worden geopteerd om de schilderijen enkel te conserveren. De schilderijen worden dan op de best mogelijke manier bewaard in hun huidige toestand; de afschilferende verf wordt gefixeerd, stof en vuil worden verwijderd en de meest storende lacunes of vlekken kunnen wat minder opvallend worden gemaakt met een retouche. Een 2de optie is een volledige restauratie. Bij een restauratie worden alle conservatiebehandelingen uitgevoerd, aangevuld met een verdergaande reiniging (vernisafname en verwijderen van oude retouches en overschilderingen), en worden alle lacunes opgevuld en geretoucheerd. Naderhand wordt een nieuwe beschermlaag aangebracht. Deze optie geniet de voorkeur.

Diverse interieurwerken

Lichte reiniging en opschuren vloeren in natuursteen, verwijderen filmvormige glanzende laag op de marmeren lambrising, verwijderen van de soepele vloerbekleding in de sacristie

Behandeling van de steen: vastzetten van losse delen, oude vullingen bijwerken of verwijderen, vullen van barsten, kappen en lacunes. Optioneel ontbrekend beeldhouwwerk aangevuld (als de juiste vormgeving is gekend) : Behandeling van het metalen tabernakel: oppervlaktereiniging, behandeling corrosie en aanbrengen beschermlaag

Gipsen beelden: De werken worden uitgevoerd door een gespecialiseerd conservator--- restaurateur. Losse of afgebroken delen worden terug vastgelijmd. Alle barsten, kapjes en lacunes in het gips worden opgevuld met een mengsel van gips en vette kalk gebruikt --- Indien de juiste vormgeving is gekend, kan er voor gekozen worden om ontbrekend beeldhouwwerk terug bij te maken (Christusbeeld van de Calvarie) : afschilferende verf wordt gefixeerd, er volgt een oppervlaktereiniging, het verwijderen van de olielaag en oude retouches en overschilderingen. Lacunes in de polychromie worden geretoucheerd, en na de restauratie worden de kunstwerken van een beschermlaag voorzien

Plaatsing afzuiging kaarsen

De frequente verbranding van devotiekaarsen veroorzaakt een kleverige kaarsroetafzetting, een vrij agressieve bron van vervuiling die niet alleen het orgel maar ook het kunstpatrimonium zwaar aantast. De installatie van een efficiënte afzuiging is noodzakelijk om de vervuiling van de lucht en het interieur te voorkomen. Het toestel dient niet enkel efficiënt maar ook esthetisch aanvaardbaar te zijn

Schilderwerken

In 2019 werd het interieur van de kerk geschilderd in een neutrale lichte tint. Het schilderwerk was zwaar vervuild, een combinatie van ouderdom, de (vervuilende) stookinstallatie en roetafzetting door de verbranding van devotiekaarsen. In de komende vijf jaar worden er geen grote schilderwerken verwacht. Eventuele beschadigingen zullen wel moeten opgevolgd en hersteld worden.

Periodieke maatregelen - onderhoudswerken

Na de restauratiewerken zal op regelmatige basis het nodige onderhoud gebeuren. De aanwijzingen en richtlijnen opgenomen in de as-built dossiers, en de verslagen van monumentenwacht kunnen een hulp zijn voor het opstellen van een concrete planning. Periodiek te controleren en onderhouden :

- Regenwaterafvoeren : reinigen en ontstoppen goten en regenwaterafvoeren
- Leien dakbedekking : controle op verschoven leien

- Houten buitenschrijnwerk
Specifiek voor de houten beiaardtoren zal er een onderhoudscontract worden afgesloten voor periodieke controle en onderhoud van de afwerkingslagen.
- Metalen elementen
- Glas-in-loodramen :
- Interieur (vloeren, meubilair, ...) :
- Technische installaties : onderhoud volgens onderhoudscontract
- Schilderwerken

De opmaak van de onderhouds- en restauratiedossiers zal gebeuren in nauw overleg met Onroerend Erfgoed. De Kerkfabriek heeft een overeenkomst met Monumentenwacht voor periodieke inspecties, zowel voor het exterieur als het interieur. De verslagen van Monumentenwacht worden aan het agentschap onroerend erfgoed bezorgd. Op basis van de inspectieverslagen kan het nodige bijkomende onderhoud worden uitgevoerd, de kerkfabriek voorzien in haar begroting jaarlijks een bedrag voor dit onderhoud..

2.12.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Grafkelder Egmont

Zottegem is een Egmontstad, met in de kerk de laatste rustplaats van Lamoraal van Egmont. Een vijftal jaren vóór zijn dood liet Egmont zich een grafkelder bouwen in de Zottegemse kerk, mogelijks geïnspireerd door het daar rustende familiegraf van zijn grootvader Jacob II van Luxemburg-Fiennes, heer van Zottegem (+1517) en van zijn moeder Françoise (+1557). Zijn onthoofde lijk werd in 1568 naar Zottegem gebracht en bijgezet in de kerk. Naderhand volgden ook nog zijn vrouw Sabina van Beieren (+1578) en zijn zonen Filips (+1590) en Karel (+1620). De grafkelder werd dus tot in de eerste helft van de 17e eeuw gebruikt. De daarop volgende anderhalve eeuw raken de graven in vergetelheid en weet niemand meer de exacte begraafplaats aan te wijzen.

In 1804, bij herstellingswerken aan het koor, stuitte men op de loden kisten met de beenderen van Lamoral, de resten van Sabina van Beieren en de drie loden hartvormige kistjes waarin de gebalsemde harten van Lamoral en diens zonen Filips en Karel bewaard bleven.

In 1857 werden de kisten overgebracht naar een nieuwe grafkelder onder de kerk toegankelijk vanop de Markt.

Honderd jaar later drongen zich herstellingswerken op.

In de jaren 2015-'16 wordt in opdracht van de stad en in het kader van de heraanleg van de Markt een bezoekerspaviljoen gebouwd om de toegankelijkheid van de crypte te verbeteren. Een halfcirkelvormige glazen overkapping werd tegen de muur bevestigd, een hellend vlak leidt de bezoeker naar de inkom van de crypte.

Bij de uitgraving voor de realisatie van het hellend vlak naar het ontvangstpaviljoen aan de noordkant van de kerk (2016) werd vastgesteld dat de funderingsaanzet zeer ondiep is. Ook werden ondergrondse luchtkanalen van de verwarmingsinstallatie vrij gegraven. Teneinde de onderschoeiingswerken voor het realiseren van de toegangshelling tot de crypte veilig te kunnen uitvoeren werden stabiliteitsingrepen uitgevoerd.

De werken omvatten het dichtmetsen van de luchtkanalen, het boren van micropalen, en een gefaseerde onderschoeiing van steunberen en funderingsmuur.

De uitgevoerde herstellingen bij de bouw van het paviljoen zijn niet volgens de regels der kunst uitgevoerd. Het betreft hier ook de keuze natuursteen.

Verering O.L.V. van Deinsbeke

Het O.-L.-Vrouwenbeeld dat nu in de O.L.V Hemelvaartkerk te bewonderen is, ligt aan de oorsprong van de devotie alsook van de bouwgeschiedenis van de kapel O.-L.-Vrouw van Deinsbeke .

Een van de meest merkwaardige monumenten van het Zottegemse patrimonium is de kapel van O.-L.-Vrouw van Deinsbeke. Het gaat om een gebouw in neo-barokke stijl. Deze bedevaartkapel, als monument beschermd sedert 1976, werd gebouwd in 1929. Het is meteen een van de jongste gebouwen die op de lijst van de beschermde gebouwen van Zottegem staat. De eerste sporen van een kapel op Deinsbeke gaan terug tot 1717.

De kapel van O.-L.-Vrouw van Deinsbeke is niet alleen een pareltje van religieuze architectuur maar tevens en niet in het minst een tastbare getuige van een devotie die honderden jaren lang en dit tot vandaag onze stad en het ruime hinterland heeft begeesterd. Bron (Danny Lamarcq
Deze kapel wordt af en toe gebruikt voor liturgische vieringen.

Gelet op de uitzonderlijke band tussen de kerk en deze kapel, zal de KF nagaan of ze niet kan overgenomen worden van de huidige eigenaar, ten einde haar formeel met het kerkelijk gebeuren te verbinden

2.12.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Recente evolutie binnen het huidige dekenaat Zottegem

De nieuwe parochie, ontstaan uit de twaalf parochies van het vroegere dekenaat Zottegem en toentertijd onderverdeeld in drie sectoren met verschillende pastoors, is intussen geëvolueerd naar één parochiale structuur. De parochie Heilige Apostelen Petrus en Paulus te Zottegem omvat alle gemeenschappen binnen de gemeentelijke grens van Zottegem. Met een kleine overlapping van de gemeente Sint-Lievens-Houtem in Oombergen, en van gemeente Brakel in Sint-Maria-Oudenhove, waar nog geen grensaanpassingen zijn gebeurd.

In het 'Pastoraal plan 2024 – op weg naar een missionaire parochie!' van het Dekenaat Zottegem werd er gekozen om in de parochie HH. Apostelen Petrus en Paulus in Zottegem in het weekend nog op drie plaatsen de eucharistie te vieren: op zaterdagavond om 18 uur in de kerk van Velzeke; op zondag om 9 uur in de kerk van Erwetegem; op zondag om 10.30 uur in de dekenale kerk die als centrale kerk functioneert. De kerk van Bevegem doet dienst voor vieringen waarop veel mensen aanwezig (zullen) zijn. Plaatsen waar er ook ruimte is om te parkeren voor mensen die van elders komen. Deze vieringen zullen op termijn geëvalueerd worden

Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De Kerk staat dagelijks open vanaf 8u30 tot 16u.00 à 17.00u. Heel wat bezoekers vinden de weg naar de Kerk om als devotie bij O.L.V. van Deinsbeke en andere heiligen een kaarsje aan te steken. De kerk is reeds lang aangesloten bij netwerk van open kerken.

Alle liturgische momenten worden in een mooie omgeving gevierd met een aangepaste omkadering (adventskrans, kerststal en -boom, Paaskaars, etc....). Verschillende info- en gebedsfolders zijn steeds beschikbaar achteraan in de Kerk.

Alle vieringen zijn momenteel mogelijk : uitvaarten, huwelijken, doopvieringen, schoolvieringen, etc..

Het Egmontkoor, dat verbonden is aan de parochie, staat wekelijks in voor het opluisteren van de viering op zondag om 10u30. Zij repeteren 45 minuten in de Kerk voor de hoogmis.

Het Reygaertorgel in de O.-L.-Vr. Hemelvaartkerk, oorspronkelijk een Van Peteghem-orgel uit 1784, is een grote troef bij belangrijke vieringen. Door de aandacht en toenemende studie die er kwam rond de historisering en het bronnenmateriaal uit de periode van de 19de en begin 20ste eeuw, zijn we dit soort instrumenten terug aan het herontdekken en naar waarde aan het schatten. Momenteel worden op dit orgel orgellessen gegeven door de Stedelijke Academie voor muziek, woord en dans SAMWD)

De kerkfabriek van Zottegem staat steeds open naar passende vormen van valorisatie en nevenbestemming in de Kerk. Jaarlijks worden concerten gegeven zoals optredens georganiseerd door Kiwanis, SAMW (Stedelijke academie voor Muziek, woord en dans), Davidsfonds, Koninklijke Harmonie, etc.....

2.13. Onze-Lieve-Vrouw van Lourdesgrot te Grotenberge



2.13.1. Identificatie

Naam: Onze-Lieve-Vrouw-van-Lourdesgrot

Geografische ligging

- Grotstraat z/n, Zottegem - Grotenberge
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Sint-Pietersbanden en Sint-Berlindis

Eigenaar: Zusters Penitenten vd H. Franciscus, Penitentenlaan 5, 9620 Zottegem-Velzeke

Bescherming(en)

- Beschermd monument 16/01/2004

2.13.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

August De Rouck (1805--1881) liet achteraan de parochiekerk Sint-Pieters-Banden en Sint-Berlindis, op de terreinen aan Parkstraat, Grotstraat en Gentsesteenweg, het klooster bouwen, dat in 1875 door de zusters van Sint-Franciscus werd betrokken. Van het klooster maakt ook een Lourdesgrot deel uit. Tot het einde van de twintigste eeuw droeg de secundaire school van de zusters op deze plaats, de naam O.-L.-Vrouw-van-Lourdesinstituut.

De grot is een mooi voorbeeld van zogenaamde cementrustiek zoals die werd toegepast aan bedevaartplaatsen.

Het ingangshek in de bakstenen muur is afgezet met rotswerk. Op de begane grond is er een kleine kapel waarvan de wanden en het plafond bekleed zijn met een imitatie van rotswerk en druipstenen en waar een deur naast het altaar tot het klooster toegang geeft. Boven deze kapel is een kunstmatige 'berg' met rotswerk met een Onze-Lieve-Vrouwbeeld in een nis en ervóór een beeld van een geknielde Bernadette. Ook de reeds vermelde bakstenen scheidingsmuur en de ingang van de kapel zijn met klimop begroeid. Een haag scheidt de paden die respectievelijk naar de kapel en het Onze-Lieve-Vrouwbeeld erboven leiden. Ook de reeds vermelde bakstenen scheidingsmuur en de ingang van de kapel zijn met klimop begroeid. Een haag scheidt de paden die respectievelijk naar de kapel en het Onze-Lieve-Vrouwbeeld erboven leiden.



b) Architecturale mogelijkheden

Devotieplaats.

Het betreft een eerder kleine gebedsruimte in de onregelmatigheid van rotsblokken geformeerd.

c) Bouwfysische toestand

Het opgaande muurwerk in baksteen is voorzien van een cementering en bovenaan voor het grootste deel afgedekt met keramische pannen.

In 2020 en 2021 werd de bouwfysische toestand van de grot grondig aangepakt en verbeterd met steun van het stadsbestuur en erfgoedpremies. De stabiliteit werd hierdoor terug verzekerd. De begroeiing op en rond de grot werd weggehaald, maar behouden waar aangegeven door de dienst Erfgoed. De specifieke beplanting behoort tot de architectuur, dus moet deels behouden worden en dit vraagt regelmatig en grondig groenonderhoud.

De tuin van de grot vraagt bijkomende werken ten eerste voor de bouwfysische toestand van de grot te vrijwaren en ten tweede om de tuin te herstellen naar de vorm (padden, afgebakende borders en beplanting) zoals die hoort bij een Lourdesgrot. Bij de eerste doelstelling: de kenmerkende rode steenslag die hoort bij de architectuur van de grot werd de afgelopen decennia stelselmatig aangevuld, waardoor de grond van de tuin hoger ligt dan de vloerplaat van de grot. Hierdoor komt water in de grot bij neerslag. Dit komt water in de grot bij neerslag.

Het kleine glas-in-loodraam moet hersteld worden.

De beide smeedijzeren hekkens zijn aangetast door roestvorming.

De buitenbeelden:

→ Onze-Lieve-Vrouw : geschilderd

→ knielende Bernadette : eveneens geschilderd

De binnenbeelden:

→ Onze-Lieve-Vrouw: gegoten gips en geschilderd

→ Bernadette: gegoten gips en geschilderd

Bij het geheel worden de volgende problemen vastgesteld:

2.13.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



legende

oranje stip: Lourdesgrot;

1. Parochiekerk Grotenberge

2. Vrije Basisschool

3. O.-L.-Vrouwcollege campus Grotenberge (secundaire school)

4. Bernadetteschool (buitengewoon basisonderwijs)

5. Domein Breivelde met kasteel

De grot bevindt zich achteraan een smal perceel dat ten noordoosten van de kerk is gelegen en dat door een bakstenen muur van het kerkperceel wordt gescheiden.

De grot is van binnenuit via het klooster bereikbaar. Deze toegang wordt door OLVC campus Grotenberge als extra nooduitgang gezien, maar ook de gebouwen van de Vrije Basisschool hebben een nooduitgang die uitgaat op de tuin van de grot, in de vorm van een brandtrap.

2.13.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De straatnaam verwijst naar dit voor Zottegem unieke en grote bouwwerk. De tuin en grot zijn dagelijks vrij toegankelijk zonder trappen. Binnen is de grot verlicht. De grot kan rekenen op regelmatige bezoekers, zeker in de zomermaanden. In de 19de en 20ste eeuw waren grote en kleine lourdesgrotten in tuinen populair, maar velen zijn verdwenen of zijn een verwaarloosd relict. Deze grot is bewaard en goed onderhouden. Grot en tuin hebben niet alleen een religieuze en cultureel-historische waarden, maar meerdere branduitgangen van de scholen geven uit in de grot en tuin. Hierdoor zijn er ook meerdere doorgangen in de omringende muur.

Toekomstig gebruik

De grot met tuin is geklasseerd. Ander gebruik dan tot nu toe is moeilijk tot onmogelijk. Noch de grot, noch de tuin lenen zich tot nevenactiviteiten of herbestemming omwille van de specifieke bouwstijl, de beperkte ruimte, de configuratie en natuurlijk de bescherming als monument. Door de hoge muren (typisch voor de stijl) heeft het terrein een gesloten karakter. Het creëren van bijkomende gesloten hoekjes is niet opportuun.

De voornaamste zorg voor de nabije toekomst is het vrijwaren van de aangepakte bouw fysieke toestand van de grot door het niveau van de tuin te verlagen, het herstellen van de tuin, maar voornamelijk het groenonderhoud van de tuin. Dit laatste is de grootste kost per jaar en gebeurt door middel van een vast contract met de Beschermd Werkplaats Zottegem. Het is de bedoeling om in de komende jaren liturgisch de Onze-Lieve-Vrouw van Lourdesgrot terug meer in te schrijven in de pastorale werking van de parochie (b.v. viering in de Mariamaand mei, een activiteit tijdens de octaaf van Lourdes in februari), maar ook cultureel-historisch de grot meer te etaleren.

2.14 Sint-Antoniuskapel te Sint-Maria-Oudenhove



2.14.1. Identificatie

Naam: **Sint Antoniuskapel met rotonde en kalvarie** (+/- 1910)
Bedevaartskapel

Geografische ligging

- Kasteeldreef 1, 9660 Brakel – Sint-Maria-Oudenhove
- Provincie: OOST-VLAANDEREN

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Zottegem
- Parochie: Sint-Maria-Oudenhove

Eigenaar: Kerkfabriek van Sint-Maria-Oudenhove

De kapel is niet beschermd maar aangeduid als “vastgesteld bouwkundig erfgoed” sinds 20/06/2023 (ID: 74064)

2.14.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Opvallende kapel hoog gelegen ten opzichte van het straatniveau, tussen de grens met Sint-Maria-Oudenhove (Zottegem) en de straathoek met Berendrie, dit is aan het tracé van de vroegere heerweg Oudenaarde-Ninove. Al eind 16de eeuw kwam hier ergens een kapel voor, in de 18de eeuw en mogelijk al in de 17de eeuw trok de Sint-Antoniuskapel bedevaarders aan.

Huidige neogotische weggapel toegewijd aan Sint-Antonius abt gebouwd, ter vervanging van oudere kapel, naar ontwerp van architect G. d'Haeyer van 1901. In de brede afhellende wegberm werd na de inwijding (08.09.1908), een monumentale dubbele stenen toegangstrap opgericht; gebogen traparmen en bordes voor de kapel met neogotische balustrade.

Decoratieve ijzeren afsluiting van het geheel vervaardigd in 1907- 1908 door drie smeden (A. Ceuterick, E. De Vleeschauwer en J. Van der Linden).

Volledige restauratie van de kapel, eindigend met binnenschilderwerken en herstel van de trap, in 1989-1995.

Eenbeukige neogotische kapel van drie traveeën, eindigend op lager koor van één travee met driezijdige sluiting. Verzorgde baksteenbouw met verwerking van hardsteen en leien bedaking. Dakruitertje midden op het steile zadeldak tussen aandaken. Typierend verticaliserend karakter van hoog opgaande constructie versterkt door toepassing van slanke versneden steunberen en lancetvensters. Calvarie van 1908 met gepolychromeerde stenen beeldengroep op altaarvormige sokkel, uitgevoerd door L. Blanchaert en opgesteld op het ronde voorpleintje van de kapel als één van zeven staties van Onze-Lieve-Vrouw van zeven Weeën; zes overige staties van 1908, reliëftaferelen van gebakken potaarde door Picha en Vrombaut (Gent) ingemetseld tegen de gebogen gecementeerde wanden van de rotonde omsloten door de trap. Sint-Antoniusbeeld met varken, gepolychromeerd en met bladgouddecoratie door Bressers-Blanchaert, in 1908 geplaatst in uitgewerkte nis boven ingangsdeur. Reeks van negen gepolychromeerde bas-reliefs in beglaasde houten omlijsting met voorstellingen uit het leven van St-Antonius-abt, in 1907 rondom aangebracht boven de plint van de kapel; twee originele van terracotta, de overige van natuursteen uit de jaren 1960.

Interieur:

Neogotisch aangekleed kapelinterieur. Bak- en natuurstenen kruisriboverwelfing rustend op dito pilasters met schalken. Bepoetste wanden met rijke neogotische polychromie door G. Minnaert-De Roo; naast diverse sjabloonmotieven, friezen en tekstbanden, voorstelling boven de koorboog van Onze-Lieve-Vrouw van zeven Smarten en zes engelen met passiesymbolen.

Houten doksaal met blinde balustrade en afgesloten toegangstrap.

Gekleurde glas-in-loodramen in het koor met heiligen, gesigneerd Jos Casier (Gent) en gedateerd begin 20e eeuw.

Meubilair:

Gepolychromeerd neogotisch stenen en marmeren altaar met gebeeldhouwd retabel door Bressers-Blanchaert.

Gepolychromeerd beeld van Heilige Antonius abt en Heilige Jozef, beide op gepolychromeerde wandconsole en onder dito baldakijn.

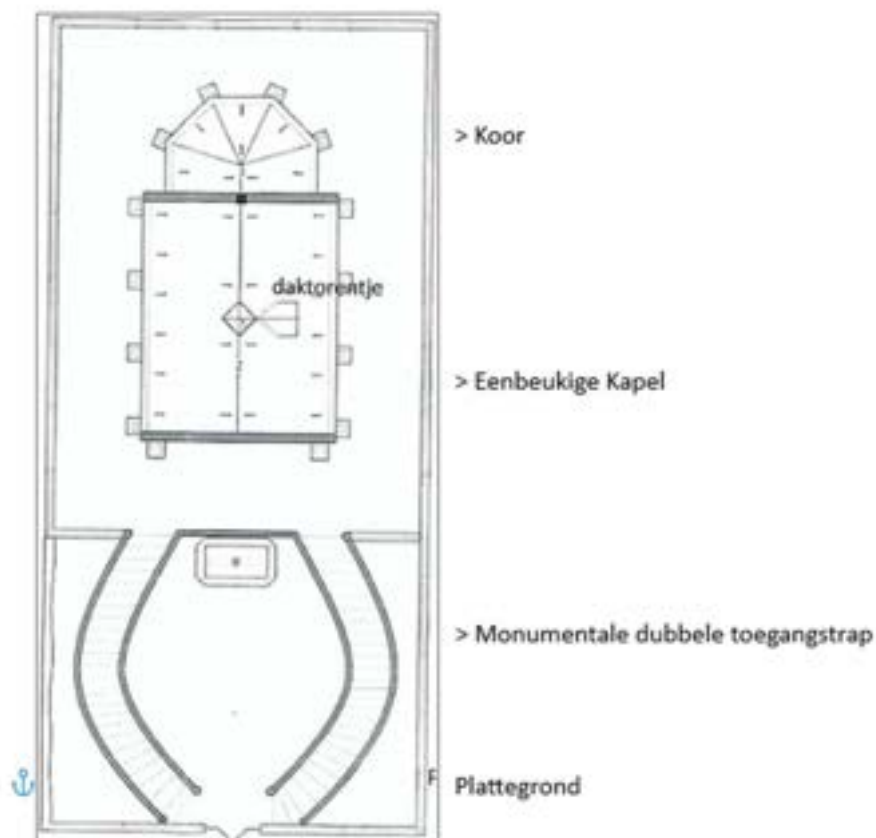
Gepolychromeerd beeld van Sint-Antonius abt (17de eeuw?) afkomstig van de vroegere kapel en terug geplaatst op de wandconsole aan het houten doksaal zoals het oorspronkelijk was.

Heilige Ritabeeldje achteraan in de kapel.

Op het doksaal is er een klein elektronisch orgeltje.

Fraaie kruisweg met in medaillonvorm gevatte gepolychromeerde relieftafereltjes.

b) Architecturale mogelijkheden



Er bevinden zich geen sanitaire voorzieningen in deze kapel.

b) Bouwfysische toestand:

Het laatste inspectierapport (41730/2022/B) door Monumentenwacht uitgebracht, dateert van 25/01/2022.

De dakbedekking werd volledig vernieuwd in 2018.

De kapel is beveiligd met camerabewaking. In 2023 werd al het buitenschrijnwerk (dakgoten, deur, enz.) opnieuw geverfd. In 2024 werden de toegangstrappen en balustrades, evenals de zijwanden van de trappen en de muurplinten van de kapel opnieuw gerestaureerd.

Op termijn dringen een aantal kleinere onderhoudswerken zich op, o.a. herstelling van glas-in-lood ramen, en herstelling van verfwerk aan de westelijke binnenmuur achteraan de kapel.

2.14.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



legende:

oranje stip: bedevaartkapel;

1. O.-L.-Vrouw ten Hemelopnemingkerk – Sint-Maria-Oudenhove
2. Sint-Franciscusschool – “het kasteelken”
3. Stella Matutina “hotelschool”

Deze kapel situeert zich langsheen de doorgangsweg van Zottegem naar Brakel op hetknooppunt van de Berendries met de Brakelstraat. Deze driesprong heeft assen naar Brakel, Michelbeke en Sint-Maria-Oudenhove. Onderaan de Brakelstraat bevindt zich de Sint-Franciscusschool, een secundaire school met internaat. Onderaan de Berendries treft men het Instituut Stella Matutina, een vermaarde hotelschool. Het mijnwerkerspad doorkruist hier het Vlaamse landschap.

2.14.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In de kapel van de Heilige Antonius abt werd er jaarlijks een juni-octaaf gehouden.

De novene kende zijn oorsprong in 1908 toen de relikwie op 12 juni op plechtige wijze naar de (toen nieuwe) kapel werd gebracht. Deze activiteit is echter gestopt bij het emiraat van de laatste pastoor van St-Maria-Oudenhove (E. H. J. De Keukelaere).

Toch is deze mooie St-Antoniuskapel een trekpleister gebleven voor vele mensen, zowel van St-Maria-Oudenhove als daarbuiten.

Deze kapel staat elke dag open voor de gelovigen en toevallige voorbijgangers en toeristen.

Occasioneel is er nog eens een Eucharistieviering zoals op 17 januari, feest van St-Antonius-abt. De Mariale gebedsgroep van St-Maria-Oudenhove houdt gewoonlijk haar maandelijkse bijeenkomst in deze kapel..

2.15 Congregatiekapel



2.15.1 Identificatie

Naam: De Onze-Lieve-Vrouwekapel, bekend als de Congregatiekapel
Die laatste naam is te danken aan de Mariacongregatie uit Zottegem van 1836

Geografische ligging

--- Kasteelstraat 30 9620 Zottegem

--- Provincie: Oost---Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

--- Bisdom: Gent

--- Dekenaat: Zottegem

--- Parochie: Onze –Lieve –Vrouw Hemelvaart

Eigenaar

Volgens de bescheiden waarover de dienst registratie beschikt, is de Kerkfabriek O.L.V. Hemelvaart van Zottegem eigenaar van de kapel en is dit ingeschreven als kapel sedert het begin van het kadaster (41081 ZOTTEGEM 1°AFD sectie A216C en sectie A216D).

Bescherming(en) : Het is geen beschermd monument

2.15.2 Beschrijving

De Onze-Lieve-Vrouwekapel of Congregatiekapel (kapel van de Meisjescongregatie van Onze-Lieve-Vrouw) is een kapel uit 1858 in de Kasteelstraat in Zottegem. De bouw begon in 1858 op twee in erfpacht gegeven percelen aan de Kasteelstraat. De kapel van architect Jean-Baptiste Bethune is een rechthoekig éénbeukig neogotisch gebouw. De kapel is een bakstenen gebouw van vijf traveeën met een driezijdige koorsluiting. De spitsboogdeur staat onder een driehoekige houten luifel. Het altaar uit 1861 werd gemaakt door Leopold Blanchaert; de volledige interieurbekleding werd door Bethune ontworpen. De glasramen werden gemaakt tussen 1856 en 1870 in het atelier van Bethune. De ramen vormen een uniek ensemble:



drie koorramen (ontworpen in 1856: Maria verslaat de draak, Maria in de tempel, Annunciatie), twee grisailleglasramen (1863) met medaillons (voorstellingen van de maan, een toren, de ark des verbonds, een zon en een staartster), Heilige Joachim (1865), Heilige Anna met Maria (1865), Heilige Carolus (1867), Heilige Barbara (1867), Heilig Hart (1869), Heilig Hart van Maria (1870), Heilige Zacharias (1884), Heilige Isabella (1884). Het zijn waarschijnlijk zijn oudst bewaarde glasramen. De drie koorramen werden in 1996 gerestaureerd door Aletta Rombaut, de andere ramen werden gerestaureerd door Willy Van Alboom. In 1999 werden drie modern-abstrakte glasramen toegevoegd van Jan Leenknecht.

Bronnen : onroerend erfgoed, Lamarca, D., Rambaut, A., De Wolf, K, Aletta Rambaut in M&L van nov-dec 1996

2.15.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het gebouw beschikt vooraan over 3 parkeerplaatsen die gebruikt worden door de parochie en SAMWD. Er is een kleine tuin vooraan. Links van de kapel is een afgesloten doorgang. Achter de kapel ligt een grasveld met achteraan de kapel een jeugdheem en daarachter een afzonderlijke berging gebouwd in 1995. Deze worden momenteel gebruikt door Chiro Zottegem.

2.15.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De kapel heeft momenteel geen liturgische functie. Ze wordt gebruikt voor passende vormen van valorisatie zoals muziekrepetities (zangkoor Crescendo, Stedelijke Academie voor Muziek Woord en Dans SAMWD [1]) en voor optredens van CC Zoetegem.

Het jeugdheem had als bestemming culturele, recreatieve of sportieve doeleinden.

Het sanitair blok is verouderd en is aan een opknapbeurt toe. Ook het deel dat gebruikt wordt als opslagplaats door de Chiro in de kapel dient aangepakt te worden.

Voorgestelde restauratieoptie

In 2023 werd het dak volledig vernieuwd, in 2024-2025 werd ook het kleine dak boven de inkomdeur aangepakt.

Een nieuwe verwarming werd voorzien in 2023 met infraroodpanelen.

De muziekschool vraagt aan de ingang een sasdeur om tocht te vermijden.

Omwille van de verschillende optredens en evenementen die men wil laten doorgaan is het aangewezen het sanitair te vernieuwen en een keukenblok te installeren om recepties mogelijk te maken.

Bovendien zou het schilderwerk, dat beschadigd is door verschillende waterinsijpelingen, moeten aangepakt worden.

Naar aanleiding van het brandpreventieverslag 5922 (zie bijlage) dringen zich noodzakelijke aanpassingen op zodat evenementen nog kunnen doorgaan.

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1 Visie op toekomstig gebruik

Kerkenbeleidsplannen 2025	Pastoraal Plan	Kerkenbeleidsplan
Bevegem	enkel vieringen waarop veel mensen aanwezig zijn	Mogelijk herbestemming of Nevenbestemming
Elene	geen vieringen meer	Herbestemming
Erwetegem	zondaglithurgie	valorisatie
Godveerdegem	geen vieringen meer	Neven-of herbestemming
Grotenberge	geen vieringen meer	valorisatie en nevenbestemming
Leeuwergem	geen vieringen meer	Herbestemming
Oombergen	geen vieringen meer	Herbestemming
Sint Goriks Oudenhove	geen vieringen meer	Herbestemming
Sint Maria Oudenhove	geen vieringen meer	Herbestemming
Strijpen	geen vieringen meer	Nevenbestemming
Velzeke	zondaglithurgie	valorisatie
Zottegem	centrumkerk met zondaglithurgie	Valorisatie

3.2 Plan van aanpak

Het CKB doet er alles aan om voeling te houden met de lokale en sociale grieven, met de verwachtingen van verschillende doelgroepen en met de bezorgdheden van de bestuurlijke verantwoordelijken als uitgangspunt van een heldere communicatie en een open en constructieve samenwerking met de kerkfabrieken en het stadsbestuur. Daarom zal het CKB een jaarlijkse bevraging organiseren bij de verschillende stakeholders om na te gaan of voldoende ingezet wordt op de opvolging van de dossiers, of het plan nog accuraat en actueel is en of wijzigingen moeten opgenomen worden in een addendum(voor goedkeuring voor te leggen aan Bisdom en Stadsbestuur).

BESLUIT

- 1) *KBP opgesteld door de KFen en het CKB, is intentioneel en dynamisch.*
- 2) *Het Pastoraal Plan is duidelijk in het gebruik van de kerkgebouwen van het dekenaat Zottegem. In de kerk van Zottegem(dekenale kerk) en de kerken van Velzeke en Erwetegem (bijkerken)gaan de Rooms-Katholieke erediensten van het kerkelijk jaar en bijzondere kerkdiensten door. In de negen andere kerken zijn er geen centraal georganiseerde erediensten . Alleen op particuliere vraag voor bijzondere gelegenheden en met akkoord van de pastorale verantwoordelijke(n) kunnen kerkelijke diensten doorgaan zolang de kerk ervoor erkend blijft.*
- 3) *Zolang de kerken gewijd zijn vallen zij onder het statuut van "Valorisatie"*
- 4) *Voor de negen kerken waarvan in 2) sprake wordt naar een bijkomende (neven -) of andere (her) bestemming gezocht ingegeven door lokale en sociale behoeften en de aspiraties van het stadsbestuur.*
- 5) *Voor de kerk van Oombergen is het herbestemmingsdossier rond en kunnen de maatregelen voor ontwijding genomen worden.*
- 6) *Bij de laatste /definitieve versie van het KBP komen volgende projecten van voorbereiding van herbestemming in beeld:*
 - *Kunst-en podiumkerk: kerk van Bevegem*
 - *Ontmoetingscentrum: kerk van Elene*
 - *Kunstenaars- en atelierkerk: kerk van Leeuwerghem*
 - *Museum-en depotkerk: kerk van Sint Maria Oudenhove*
- 7) *Voor de kerk van Strijpen wordt aan een concreet programma van nevenbestemming gewerkt*
- 8) *Het CKB doet er alles aan om voeling te houden met de lokale en sociale grieven, met de verwachtingen van verschillende doelgroepen en met de bezorgdheden van de bestuurlijke verantwoordelijken als uitgangspunt van een heldere communicatie en een open en constructieve samenwerking met de kerkfabrieken en het stadsbestuur .Daarom zal het CKB een jaarlijkse bevraging organiseren bij de verschillende stakeholders om na te gaan of voldoende ingezet wordt op de opvolging van de dossiers, of het plan nog accuraat en actueel is en of wijzigingen moeten opgenomen worden in een addendum(voor goedkeuring voor te leggen aan Bisdom en Stadsbestuur)*

BIBLIOGRAFIE VOOR DE BIJDAGEN ‘KERKENBELEIDSPLAN’

Elke Fiche van Kerk en kapel werd door betrokken Kerkfabriek opgemaakt.

Bibliografieën werden opgenomen per Fiche.

Inleiding en Besluit werd geschreven door de voorzitter CKB.

Samenstelling en opmaak volledige Kerkenbeleidsplan Zottegem gebeurde door secretaris CKB.

Punt 3. “Naar een toekomstvisie” is een samenvatting van de toekomstvisie van alle fiches.